گوێ بگره، پیاوی بچووک

PDF4Kurd

ولیام رایش

گوێ بگرە، پیاوی بچووک

وەرگێڕانی:

خەبات عارف

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس

هەولێر – هەرێمی کوردستانی عێراق

هەموو مافێک هاتووەتە پاراستن ©
دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس
شەقامی گوڵان – هەولێر
هەرێمی کوردستانی عێراق
هەگبەی ئەلیکترۆنی aras@araspress.com
وارگەی ئینتەرنێت www.araspublishers.com
تەلەفۆن: 35 49 224 66 (0) 00964
دەزگای ئاراس لە ٢٨ تشرین (٢) ١٩٩٨ هاتووەتە دامەزران

ولیام رایش
گوێ بگرە، پیاوی بچووک
وەرگێڕانی لە سویدییەوە: خەبات عارف
هێڵکاری: ولیام ستەیگ
کتێبی ئاراس ژمارە: ١٢٣٠
چاپی دووەم ٢٠١٢
تیراژ: ١٠٠٠ دانە
چاپخانەی ئاراس – هەولێر
ژمارەی سپاردن لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان ١٢٢ – ٢٠١٢
نەخشاندنی ناوەوە و ڕازاندنەوەی بەرگ: ئاراس ئەکرەم
هەڵەگری: شێرزاد فەقێ ئیسماعیل، تریسکە ئەحمەد

ئۆف... خوایە!

ئەوین و زانیـــاری و کـــار ســــەرچاوەکـــانـی ژیانمانن. دەبێت کاریگەرییەکی گرینگیشیان لەسەری هەبێت و ئاراستەی بکەن.

ولیام رایش

وتەیەک بۆ پیاوە بچووکەکە

ولیام رایش، لە ساڵی ١٨٩٧ لە گالیسیێن لەدایک بووە. دەرمانسازیی لە ڤیەننا، خوێندووە و لە سەرەتای بیستەکانی چەرخی بیستەمیندا بووە بە ئەندام لە "کۆڕی شیکردنەوەی دەروونی"دا، کە سیگمۆند فرۆید پێشڕەویی دەکرد. تا ساڵی ١٩٣٤ لە نزیکەوە هاریکاریی فرۆیدی کردووە. ساڵی ١٩٣٠ ڤیەننای جێ هێشتووە و چووەتە بەرلین. لەوێ خۆی بە کاری تەندروستبوونی دەروونی و وانەوتنەوە لە "کۆمەڵەی شیکردنەوەی دەروونی" و "کۆمەڵەی کرێکارە مارکسییەکان" تەرخان کردووە. هەروەها بزووتنەوەی (SEXPOOL)ی دامەزراندووە، کە دواتر بووەتە بزووتنەوەیەکی بەربڵاو لە سەرانسەری ئەڵمانیادا.

دوای گرتنەدەستی دەستەڵات لەلایەن نازییەکانەوە، مینا پەناهێنێک، بەرەو دەوڵەتە سکەندناڤیاییەکان، ئەڵمانیا بەجێ دەهێڵێت و پاشان لە ساڵی ١٩٣٩دا ڕوو دەکاتە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمەریکا. لە ئەمەریکا، بە کاری توێژینەوە لەسەر "وزەی ژیان" کە بە "وزەی ئۆرگۆن" ناودێری کردووە، خەریک دەبێت. خەریکبوونی بەو توێژینەوەیەوە دەبێت بەهۆی نارەزاییی داوودەزگا دەستەڵاتدارەکانی ئەوسا و بە زیندانکردنی کۆتا دێت. پاشان هەر لە زیندان، لە ساڵی ١٩٥٧دا، دەمرێت.

ئێـوە؛ پیـاوە کـۆنەپەرسـتـە دووڕووە سـاختـەکان کـە پێم پێ دەکەنن.
لەو کاتەوە کە بەڕێوەبردنی ئەم دنیایەتان کەوتووەتە دەست،
ڕامیاریتان لەسەر چی دەژی؟
لەسەر کوشتار و کوشتن و بڕین!

شارلس دۆ کۆستەر، بۆ ئولێنشپێگل

پێشەکی

ئەم نووسراوەیە؛ نووسراوەیەکی سەر بە زانستە مرۆڤییەکانە، نەک نووسراوەیەکی زانستی. هاوینی ساڵی ١٩٤٩ بە نیازی پاراستن بۆ ئەرشیفی پەیمانگەی ئۆرگۆنی نووسراوەتەوە و ئاکامی ئەو دژایەتییە دەروونییەیە، زانا و پزیشکێک، لە ماوەی دە ساڵاندا، لەگەڵیدا ژیاوە. سەرەتا بە خۆشباوەڕییەوە، دواتر بە سەرسووڕمان و پاشان بە ترسەوە، بەرانبەر بەو کار و هەڵسوکەوتانەی "بۆرەپیاو" لە دژی خۆی دەیانکات، کە چۆن ئازار دەکێشێت، یاخی دەبێت و چۆن بە دوژمنەکانیدا هەڵدەڵێت و چۆن هاوڕێیەکانی خۆی دەکوژێت و لەنێویان دەبات، کە چۆن هەر کاتێک مینا "نوێنەری کۆمەڵانی خەڵک" دەستەڵاتی دەکەوێتە دەست، خراپ بە کاری دەهێنێت و دەیکات بە شتێکی زۆر لەو خوێنخوارییە بەدتر کە، بەر لە بەدەستهێنانی، دەستدرێژکارانی چینی بەدەستەڵات، دژ بە خۆی بە کاریان دەهێنا.

ئەم نووسراوەیە؛ "وتەیەک بۆ پیاوە بچووکەکە" پارێزگاریکردنێکی بێدەنگ بوو دژ بە خراپەباسکردن و لە پاشملە قسە بۆهەڵبەستن. کاتێک کە نووسرا، کەس لەو بڕوایەدا نەبوو دامەزراوەیەک کە بەرپرسی تەندروستیی خەڵکی لە ئەستۆ گرتبێت، لە تەک پیاوانی ڕامیاری و ئەو دەروونناسانەدا کە تەنیا لە دوای بەدەستهێنانی پلە و پایە دەگەڕێن، هەڵبکوتنە سەر توێژینەوە لەسەر وزەی ژیان. ئێمە، ساڵی ١٩٤٧، بڕیارمان دا ئەم نووسراوەیە، مینا نووسراوەیەکی مێژوویی، بڵاو بکەینەوە. لە کاتێکدا کە دەردی هەست و نەستەکان هەڕەشەی لە کوشتن و لەناوبردنی توێژینەوەی

زانستـــيـی دەكــرد لەســـەر وزەی ژیان، هـەرِەشــەیەک نـەک بە بـەڵگەوە بیـســەلمێنێت کـە ئەو توێژینەوەیە نـاجـۆر و نـارِاسـتـە، بگرە لە رِێگەی بە خـراپەلێدوان و لە پاشـملە گوناهبـارکردنەوە. دوای كـەمێک بیـرکردنەوە، بە پێویستمـان زانی كە دەبێت "پیـاوە باوەکەی خەڵک" لـەوە ئاگەدار بکرێتـەوە، كـە لە رِاسـتـیـدا زانایاک، دەروونناسـێک، چیـیـە و ئەو "پیـاوە گرگن"ـە، لە چاوی ئـەو زانـا و دەروونناســـەوە چۆن دەبیـنرێت. ئـەو "پیـــاوە باو"ە، دەبێت خۆی فێر بكات، كە تەنیـا لە رِێی تێگەیشتنەوە لە هەقیقـەت، دەتوانێت دژی هـەوڵدانی بۆ بەدەستـهێنانی دەسـتەلآت، بوەستێت. مرۆڤ، پێویسـتە رِوون و ئاشکرا پێی رِابگەیـەنێت، كە "ئەو" چ بەرپرسییـەکی لە ئەستۆدایە بەرانبـەر بەو کـارانەی دەیانکات، بێ گـوێدان بەوەی، کـار دەکـات، خـۆشـەویسـتی دەکـات، رِکـابەری دەکـات یا دەپەیڤـێت. دەبێت فـێـر ببـێت بۆ دەبێت بە فـاشـیـیـەکی سـوور یا رِەش. هەریەک لە ئێمـە، كە لە پێناو پاراسـتنی ژیان و منداڵەکانیدا دەجەنگێت، پێویستە لەسـەری لە دژی چ فاشییە سوورەکان، چ رِەشـەکان، کار بکات؛ لەبەر ئەوە نا كە سوورەکان، مینا رِەشـەکانی ئەوسا، خـاوەنی بیرورِایەکی قرِکەرن، بگرە لـەبەرئەوەی "ئەوان" منداڵانی تەندروست و زیندوو دەکـەن بە کـەسـانی پەککەوتـە و لەیسـتۆک و گـەلۆر، دەیانـکەن بە کەسـانی دەبەنگ بۆ پاراستنی رِەوشت و ئاکاری باو، لەبەرئەوەی دەوڵەت لە سـەروو یەکسانییـەوە، درۆ لە سـەروو رِاسـتـییـەوە و شـەرِ لە سـەروو ژیانەوە دادەنێن، لەبـەرئەوەی منداڵان و بەرگــریکردن لە هێــزی ژیانیـــان، تەنیـــا هیوایەکە تا ئێستا لە دەستمان نەدابێت.

پزیشـکان و مـامۆسـتـایان، تەنیـا یەک ئەرکیـان لەسـەر شـانـە، ئەویش: متـمـانە و باوەرِکردنیـانە بەو هێزی ژیانەی لـە منداڵان و نەخۆشـاندا هەیە. ئەگەر بێتـو لەگەڵ ئەو متـمـانە و باوەرِەی خـۆیاندا سـەررِاست بن، ئەوا ئەو پرسـە گەورانەیش كە بە "پیـادەکردنی رِامیـاریی دەرەوە"وە بەندن، ئاسـانـتر چارەسـەریان بۆ دەدۆزرێتەوە.

ئەم نووسراوەیە ناکرێت وەک ڕێپێشاندەرێک لە ژیاندا سەیر بکرێت. تەنیا لەبارەی ئەو تەوژمانەی هەست و نەستەوە دەدوێت کە لە ناخی کەسێکی بە بەرهەمدا هەیە، کەسێک کە ژیانی خۆش دەوێت. بەو نیازە نەنووسراوە قایل بکات، یا ڕێبەڵگرانی بۆ پەیدا بن. چۆن تابلۆیەک تەوژمێک پێشان دەدات، ئەم نووسراوەیش لەبارەی ئەزموونەکانەوە دەدوێت. لە خوێنەر داوا ناکرێت هەستی لایەنگرانەی خۆی دەرببڕێت. دەکرێت یا بیخوێنێتەوە، یا سووک و ئاسان بیخاتە لاوە و لە بیری بکات. هیچ بەرنامەیەکی لەخۆ نەگرتووە. ئەو زانا و نووسەرەی نووسیوێتی تەنیا یەک شت لە خوێنەرەکەی داوا دەکات، ئەویش: ڕاچەنینێکی تاکەکەسییە، ڕاچەنینێک کە قەت دەرهەق بە شاعیران و فەیلەسووفان نکوڵیی لێ نەکراوە.

ئەم نووسراوەیە بەرزکردنەوەی دەنگی نارەزاییی زانایەکە کە شێلگیرانە دژ بە پلانی نهێنی و لێ نەدواوی دەردی هەست و نەستەکان بووە، ئەو پلانەی کە ئامانجی لەبەینبردن و لەناوبردنی ئەوی هەبووە بەو تیرە ژەهراوییانەی لە حەشارگەیەکی نادیارەوە تێی گرتوون. ئەم نووسراوەیە پێشان دەدات "دەردی هەست و نەستەکان" چییە و چۆن کار دەکات و بە چ جۆرێک ڕێ لە بەرەوپێش چوون و پەرەسەندن دەگرێت. بێ لەمەیش گرینگیدانێکی تایبەت و هەڵسەنگاندنێکی بەبایەخی ئەو بڕوایەیە کە پشتی بەو گەنجینە لەبن نەهاتووە بێ شومارە بەستووە کە لە قووڵاییی "سروشتی مرۆڤانەی مرۆڤ"دا هەیە و بەکار نەهێنراوە، ئەو گەنجینەیەی کە ئامادەیە بۆ بەکارهێنان و پڕکردنەوەی خولیا و هیواکانی مرۆڤ.

ژیان لە ناخی مرۆڤدا، لە پێوەندییە کۆمەڵایەتی و پێوەندییە ئینسانییەکاندا، دڵپاک و دۆستانەیە، هەر بۆیەیش لە هەلومەرجێکدا کە لە ئێستادا بەرکەماڵە، دەخرێتە مەترسییەوە. ژیان لە خۆیەوە دەنوارێت و بەرەنجام لە کەسانی تردا بە دەست دەهێنێت. بێگومانە لەوەی کە هاومرۆڤانی تریش، مینا خۆی، دڵاوایانە بیر دەکەنەوە و هەڵسوکەت دەکەن

و بەپێی هەلومەرجێک کە سروشتی زیندوو هێناویەتە کایەوە، دەستی یارمەتی درێژ دەکەن و دۆستایەتی دەکەن. ئەم هەلومەرجە سروشتییە بناغەیە هەم بۆ منداڵانی تەندروست و هەم بۆ مرۆڤی دێرینی سەرەتایی و نوێنەرایەتییان دەکات. تا ئەو کاتەی "دەردی هەست و نەستەکان" بەرکەماڵ بێت، بێ دوودڵی، مەترسییەکی گەورە لەسەر بەدەستهێنان و گەیشتن بە شێوە ژیانێکی زیرەکانە بەرکەماڵە، چونکە ئەو دەردە شێوە هەڵسوکەت و بیرکردنەوەیەک بە هاومرۆڤانی تر ڕەوا دەبینێت کە بە خۆی ڕەوا بینیوە. مرۆڤی پاک لەو بڕوایەدایە کە هەموو مرۆڤانی تریش پاکن و بە پاکییەوە هەڵسوکەت دەکات. مرۆڤی بەد و دڵپیسیش لەو بڕوایەدایە هەموو مرۆڤانی تریش، ڕێک وەک خۆی، درۆ دەکەن و هەڵدەخەڵەتێن و بەدەستهێنانی دەستەڵات شێت و هاری کردوون. ئاشکرایە کە لەسەر ئەم بنچینانە ژیانی زیندوو دنە نادرێت و لە مەترسیدایە. لە هەر جێیەک ئەو بەد و دڵپیسە هەبێت، ژیان هەڵدەلووشرێت و دەبێت بە مایەی گاڵتەپێکردن و خیانەت بەرانبەر کردن، لە هەر جێیەکیش جێی باوەڕ بێت، هەڵدەخەڵەتێنرێت.

ئەمە هەموو کات ڕاست بووە. ئێستایش ئیتر کاتی ئەوە هاتووە ژیان خۆی کۆ بکاتەوە و سەخت بێت، چونکە سەختی و ڕەقی لە خەباتی بەدەستهێنانی سەربەستی و بەرەوپێش چوون و پەرەسەندندا پێویستە، بەڵام لەگەڵ ئەو سەختییەیشیدا، ئەگەر لە پێناوی پاراستنی هەقیقەتدا بێت، چاکیی خۆی لە دەست نادات. هیوا و خۆزگەکان بێ بنەما نین، لەبەرئەوەی لەنێو میلیۆنان مرۆڤی سەرڕاست و کارکەردا، چەند کەسانێک هەن کە پەتای نەخۆشیی هەست و نەستەکان پەکی خستوون، کەسانێک کە بەدکارییەکی بێ سنوور دەکەن، لەو ڕێیەوە کە پەنا دەبەنە بەر بەکارهێنانی هێزە پڕ مەترسییە تاریک و نووتەکەکانی نێو دەروونی مرۆڤانی باو و "ڕەقوتەق و وشکهەڵاتوو"، پڕچەک و ئامادەیان دەکەن بۆ بەدەستهێنانی کوشتوبڕی ڕامیاری. هیچ ڕێگەچارەیەکی تر لە بەردەمی مرۆڤی باو و

ئاسایيدا نییه بۆ ئەوەی خۆی لە تووشبوونی ئەو پەتایە بپارێزێت کە تووشی هەستەکانی دەبێت، پاراستنی هەست و نەستەکانی خۆی نەبێت بەرانبەر بە ژیانی ڕاستەقینە. ژیان هیچ داوایەکی نییە بۆ بەدەستهێنانی دەستەڵات، تەنیا داوای ئەوە دەکات کە ڕۆڵی گرینگ و دان پێدانراوی خۆی لە ژیانی مرۆڤانەدا لە ڕێی ئەوین و کار و توانستەوە ببینێت.

هەر کەسێک بخوازێت ژیانی زیندوو لە دەست تووشبوونی دەردی هەست و نەستەکان بپارێزێت، دەبێت خۆی فێر بکات سوود لەو سەربەستی دەربڕینە ببینێت کە ئێمە لە ئەمەریکا بە نیازێکی پاک، هەر نەبێت هێندەی تووشبووان بەو دەردە بە نیازی خراپ بەکاری دەهێنن، سوودی لێ وەربگرێت. ئەگەر ئاوەز هەلی بۆ هەڵبکەوێت بە هەمان تواناوە خۆی دەرببڕێت لە ئاکامدا سەرکەوتن بە دەست دەهێنێت. سەرکەوتنێک کە گەورەترین ئاواتمانە.

تۆ بە "گرگن" و "پیاوی باو" ناو دەبەن. هەواڵی دەستپێکی چەرخێکی نوێت پێ ڕادەگەیەنن: "چەرخی بۆرەپیاوان، چەرخی گرگنەکان." تۆ نیت ئەمە ڕادەگەیەنیت پیاوی بچووک! بگرە ئەوانن: جێگری سەرکۆماری نەتەوە گەورەکان، ڕێبەرانی کرێکاران "ئەوانەی خوێندنی بالآیان بەدەست هێناوە"، نەوەی پیاوە دارا پەشیمانەکانی نێو شارەکان، پیاوانی دەوڵەت و فەیلەسووفەکانن، ئەم هەواڵە ڕادەگەیەنن. ئەوانن داهاتووت پێ دەبەخشن، بەبێ ئەوەی لە ڕابردووت بپرسنەوە. تۆ میراتگری ڕابردوویەکی تۆقێنەریت و میراتەکەت، مینا گەوهەرێک، لەنێو دەستەکانتدا دەگرێت. ئەمەیان من پێت ڕادەگەیەنم.

هەر پزیشکێک، پینەدۆزێک، پیشەوەرێک یا مامۆستایەک، بۆ ئەوەی بتوانێت ئەو کارەی لە ئەستۆیدایە بەجێی بهێنێت، بۆ ئەوەی بتوانێت بژێویی خۆی دابین بکات، دەبێت پێویستییەکانی خۆی بزانێت. دەمێکە سەروەرییت پچڕیوە و دەستەڵاتی سەر ئەم زەوینەت بەدەست هێناوە. داهاتووی مرۆڤایەتی بە چۆنێتیی بیر و بۆچوون و هەڵسوکەوتی تۆوە بەندە، بەڵام مامۆستا و سەروەرەکانت پێت ناڵێن "تۆ" لە ڕاستیدا چیت، یا چۆن بیر دەکەیتەوە. کەس ناوێرێت ڕووبەڕووی ئەو ڕاستییەت بکاتەوە کە تین و توانێکی وەهات دەداتە بەر بتوانیت بێباکانە ببیت بە سەروەری چارەنووسی خۆت. تۆ، تەنیا بە یەک مانا "سەربەست"یت، ئەویش سەربەستبوونتە لە ڕەخنە لەخۆ گرتن، ڕەخنەیەک کە یارمەتیت دەدات، تا بتوانیت جڵەوی ژیانی خۆت بگریتە دەست.

هەرگیز گوێم لە سکاڵا و گازندەت نەبووە بڵێیت: "ئێوە هێندە منتان هەڵدا تا بوومە سەروەری داهاتووی خۆم و ئەو دنیایەی تێیدا دەژیم، بەڵام پێتان

تۆ پیاوێکی "بچووک" و "ئاسایی"یت.

ڕانەگەیاندم کە مرۆڤ دەبێت چۆن بکات تا ببێت بە سەروەری خۆی. لە هەڵەکانم ئاگەدارتان نەکردمەوە، ئەو هەلانەی سەراپای بیرکردنەوە و هەڵسوکەوتەکانی گرتوومەتەوە."

تۆ، ڕێ بە دەستەلاتداران دەدەیت وا پێشان بدەن کە دەستەلاتیان داوەتە دەست "بۆرەپیاو"ەکە، بەلام خۆت بێدەنگ، هەردەم بێدەنگ، دەمێنیتەوە. تا دێت زیاتر دەستەلات دەدەیتە دەست پیاوانی سەردەست، یا کەسانێکی لاواز و پووتی وا هەڵدەبژێریت نوێنەرایەتیت بکەن کە هیچ نیازێکی پاکیان نییە لە بەدی و چەپەڵی زیاتر. هەردەم درەنگ و ناوەختیش لە خۆت بە ئاگا دێیتەوە کە دووبارە و جارێکی تریش، فریو دراویت.

تێت دەگەم، چونکە هەزاران جار بە ڕووت و قووتی دیومیت، ڕووت و قووت هەم بە لەش و هەم بە ڕۆح. بێ دەمامک، بێ پشتگیری، بێ پسوولەی دەنگدان، بێ کەس و تەنیا دیومیت. دیومیت وەک زیندەوەرێکی تازە

لەدایکبوو، وەک سوپاسالارێکی رووت و رەجاڵ کە تەنیا دەرپێقووتەکەی لە بەردا مـــابێت. لە بەردەم مندا سکاڵات کـــردووە و گـــریاویت، لەبارەی گیـروگرفتـەکانی خـۆتەوە بۆم دواویت، بێباکانە لە ئەوین و خـەمـینی و هیواکانت ئاگەدارت کردووم. دەتناسم و تێت دەگەم. ئێستا بۆت دەگێرمەوە کـە تۆ چۆن و چیت، پیـاوی بچـووک! چونکە ڕاسـتـیـیـەکـەی باوەڕم بەداهاتوویەکی گەورە هەیە بۆت. داهاتوویەک کە هیچ گومانێکی تێدا نییە کە تەنیـا داهاتووی تۆیە و بەس. کـەواتە، بەر لە هەمـوو شـتێک، سـەیرێکی خۆت بکە، لە خـۆت ورد ببەرەوە، وا خـۆت ببینە کە هەیت! گوێ بگرە لەوەی کە یەکێک لە ڕابەرەکانت یا نوێنەرەکانت دوور نییە پێت بڵێت: "تۆ، پیاوێکی ئاسـایی، پیـاوێکی بچـووکـیت." هەوڵ بدە لە نێـوەڕۆکی ئەم دوو پەیڤـە، "ئاسایی" و "بچووک" بگەیت!

ڕامەکە! بوێرە و سەیرێکی خۆت بکە!

دەڵێیت: "بە چ هەقێک ئەم شتانەم پێ ڕادەگەیەنیت!"

ئەم پرسـە لـە چاوە پڕ لە ترسـەکـانتـدا دەبینم. ئەو پرسـەی هـێـزی لەبەر بڕیویت و تۆقـاندوویتی، گـرگن! لەوە دەترسـیت سـەیری خـۆت بکەیت، لە ڕەخنـە دەترسـیت، پیـاوی بچـووک! لـەو دەسـتـەڵاتـەی پەیمانـت پێ دراوە بتـدرێتێ دەترسـیت، چونکە دڵنیـایت کە نازانیت چۆن ئەو دەسـتـەڵاتە بەکار بهـێنیت. قـەت ناوێریت بیر لـەوە بکەیتـەوە کـە دەتوانیت خـۆت بە جـۆرێکی جیـاوازتر ببیت لەوەی کە هەیت؛ سـەربەسـت لە بریـی سـەرنەوی، ڕاسـتگۆ و کـراوە لـە باتیی فـێـڵـبـاز و خـۆویست، ئامـادە بۆ ئەوەی بە ڕۆژی ڕووناک خۆشەویستی بکەیت نەک بە دزی و ملهوڕانە لە تاریکەشەودا.

تۆ ڕقت لە خۆت دەبێتەوە، پیاوی بچووک! خۆت خۆش ناوێت.

بە خـۆت دەڵێیت: "من کێم تا ڕا و بۆچوونی خـۆم هەبێت، چیم تا بتوانم جڵەوی ژیانی خۆم بگرمە دەست خۆم و ڕابگەیەنم کە ئەم دنیایە هی منە؟" ڕاست دەکەیت، "تۆ چیت، تا بتوانیت مـانایەک

به ژیانت بدەیت و جڵەوی بوونی خۆت بگریتە دەست خۆت؟"

من بۆت دەگێڕمەوە کە تۆ کێیت.

تۆ، بە شتێک لەگەڵ مرۆڤێکی گەورە، مرۆڤێک کە بەڕاستی گەورەیە، جیاوازیت هەیە. ئەو مرۆڤە گەورەیەیش سەردەمانێک وەک تۆ بچووک بوو، بەڵام بۆ ئەوەی لە دەست ئەو بچووکییە ڕزگاری ببێت، تاکە یەک سیفەت لە سیفەتەکانی خۆی بەرەو باشتربوون گۆڕی. خۆی فێر کرد چۆن خاڵە لاوازەکانی خۆی، چ لە بیرکردنەوە و چ لە هەڵسوکەوتدا، بناسێت و دەستنیشانیان بکات. لەژێر پاڵەپەستۆی بەردەوامی گیروگرفتەکانیدا، خۆی فێر کرد کە چۆن هەستکردن بە خۆ بەبچووکزانین و لەژێرەوەبوون هەڕەشە لە بەختەوەربوونی دەکات. بەواتایەکی تر، مرۆڤی گەورە دەزانێت چۆن و لە چ هەلومەرجێکدا دەبێت بە پیاوێکی بچووک، بەڵام پیاوە بچووکەکە لەوە بێ ئاگایە کە بچووکە و لەوەیش دەترسێت لە بچووکیی خۆی ئاگەدار بکرێتەوە. بچووکی و بێ قیمەتیی خۆی لە پشت ئەو خەون و خەیاڵانەوە حەشار داوە کە لە بەهێزی و بالادەستیی کەسانی تردا، هێز و گەورەییی بۆ دەگەڕێننەوە. لە بریی ئەوەی شانازی بەخۆیەوە بکات، شانازی بە سەردارە مەزنەکانیەوە دەکات. لە بەردەم ئەو ڕا و بۆچوونانەدا دێتە سەرچۆک کە قەت بە بیری خۆیدا نەهاتوون، نەک ئەوانەی خۆی بە ڕەنج و تەقەلای خۆی پێیان گەیشتووە. تەواوی بڕوا و بوونی خۆی بەو شتانە سپاردووە کە یا هەر تێیان ناگات یا کەمێک تێیان دەگات. تا زیاتر لە بیر و بۆچوونێکیش تێ بگات، کەمتر باوەڕی پێ دەکات.

ئێستا لە پیاوە گرگنەکەی ناخی خۆمەوە دەست پێ دەکەم.

بیست و پێنج ساڵی ڕەبەق، بە نووسین و پەیڤین، بۆ بەدەستهێنانی بەختەوەریت لەم دنیایەدا، بەرگریم لە مافی تۆ کرد؛ سەرزەنشتی ئەوەم کردیت کە توانای ئەوەت نییە ئەو شتانە بخەیتە ژێر ڕکێفی خۆت کە هی خۆتن. گلەیی و گازندەم کرد لە کارامەییت لە نەپاراستنی ئەو

دەستکەوتانەدا کە لە ڕەوتی شەڕە خوێناوییەکاندا، لە سەنگەرەکانی پاریس و ڤیەننا کەوتبوونە ژێر ڕکێفت، یا ئەو سەرکەوتنانەی لە ڕەوتی ڕزگاریکردنی ئەمەریکا و لە کاتی شۆڕشی ڕووسیادا بە دەستت هێنابوون. ئاکام پاریست بە پێتاین و لاڤال، ڤیەننات بە هیتلەر، ڕووسیات بە ستالین بەکۆتا هات و ئەمەریکایشت، دوور نییە بە ڕێژیمێکی ژێر چنگی کو. کلوکس. کلان بەکۆتا بێت. زیاتر لەوەدا لە پێشەوە بوویت و سەرکەوتیت کە سەربەستی بەدەست بهێنیت، نەک لەوەدا کە بەرگری لە بەردەوامبوون و

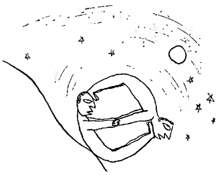

خۆت سەروەری کۆیلەیەتیی خۆتی

مانەوەی بکەیت، چ بۆ خۆت و چ بۆ خەڵکانی دەوروبەرت. زۆر دەمێک بوو لەمانە بە ئاگا بووم، بەڵام ئەوەی لێی بێ ئاگا بووم و نەمدەزانی ئەوە بوو کە بۆ هەر کاتێک توانیبێتت لە قۆرتی کلۆڵییەک خۆت ڕزگار بکەیت، کەوتوویتەتەوە چاڵی کلۆڵییەکی لەو خراپترەوە! بەکاوەخۆ، بەڵام بەوپەڕی دڵنیاییەوە، ئەو هۆکارەم دۆزییەوە کە تۆی کردووەتە کۆیلە، تۆ خۆت سەروەری کۆیلەیەتیی خۆتی. کەسی تر نا، خۆت! ئەمە هەقیقەتەکەیە، بێجگە لە خۆت، کەسێکی تر بەرپرسیاری کۆیلەیەتیی تۆ نییە.

ئەمە شتێکی تازە بوو بۆ تۆ، وا نییە؟

ئەوانەی بە ڕزگاربوونتدا هەڵدەڵێن، پێت دەڵێن: "داپلۆسەرەکانت ویلێم، نیکۆلاوس، پاپا گریگۆریی بیست و هەشتەم، مۆرگان، کرۆپ و فۆردن." پێت دەڵێن: ڕزگارکەرانی تۆ مۆسۆلینی، ناپۆلیۆن، هیتلەر و ستالینن."

منیش پێت دەڵێم: "بە تەنیا خۆت، ڕزگارکەری خۆتی! بە تەنیا خۆت و کەسی تر نا!"

من، بڕوایەکی تەواوم بەم ڕاستییە هەیە. منێک کە خۆم بە خەباتگێڕێک دەزانم لە پێناوی پاکێتی و ڕاستیدا، بەڵام ئێستا کە مەسەلەکە پێوەندیی بە تۆوە هەیە تا هەقیقەتەکە دەرهەق بە خۆت بزانیت، دوودڵم، چونکە دەسڵەمێمەوە و دەترسم لێت کاتێک بیر لەوە دەکەمەوە چۆن و بە چ جۆرێک دەڕوانیتە هەقیقەت و بیری لێ دەکەیتەوە. هەقیقەت، هەر ئەوەندەی پێوەندیی بە تۆوە هەبێت، تۆقێنەرە. بەڵام هەقیقەت دەکرێت تەندروستیش بێت، هەرچەند دووریش نییە هەر نەگریس و ناکەسبەچەیەک لێی ڕاست ببێتەوە و بیەوێت زەوتی بکات بۆ خۆی. ئەگەر وا نەبوایە، نە تۆ لەو جێیەی خۆتدا دەبوویت و نە ئەوەیش دەبوویت کە هەیت.

ئەقڵم پێم دەڵێت: "هەقیقەتەکە بدرکێنە، با زۆریش لەسەرت بکەوێت." پیاوە بچکۆلەکەی ناخیشم دەڵێت: "خۆ خستنە بەردەست و خۆدانەدەست پیاوە بچووکەکە دەبەنگییە. ئەو نایەوێت گوێ بۆ ئەو ڕاستییانە بگرێت کە لەبارەی خۆیەوەن. بخوازێت یا نا، ئەو بەرپرسییە مەزنە ڕەت دەکاتەوە کە هی خۆیەتی و خولیای بەدەستهێنانی نییە. دەیەوێت یا هەر بە گرگنی بمێنێتەوە یا ببێت بە پیاوێکی گەورەی گرگن. ئەو دەیەوێت ببێت بە خاوەن موڵک و ماڵ، ڕابەری پارتییەک، بەڕێوەبەری ڕێکخراوەی ئەوانەی لە شەرەکاندا قاڵ بوون، یا ببێت بە دەمڕاستی ئەو دامەزراوەیەی بە بەرزکردنەوەی ڕەوشتی باوەوە خەریکە، بەڵام نایەوێت بەرپرسیی ئەو ئەرکانەی لە ئەستۆیدان سەبارەت بە کار، دابینکردنی پێداویستییەکانی ژیان، بیناکردنی خانووبەرە، هۆیەکانی هاتوچۆ، پەروەردە و زانین، کۆڵینەوە

و توێژینەوە و کارەکانی تری بەڕێوەبردنەوە، یا هەر کارێکی تری گرینگەوە، بگرێتە خۆ."

پیاوە بچووکەکەی ناخم دەڵێت: "تۆ بوویت بە مرۆڤێکی گەورەی ناسراو لە سەرانسەری ئەڵمانیا، نەمسا، سکەندناڤیا، ئینگلستان و فەلەستین"دا.

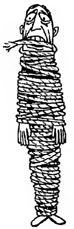

به تەنیا خۆت،
رزگارکەری خۆتی و
کەسی تر نا!

کۆمۆنیستەکان لە دژت ڕاوەستاون، "دامەزراوەی پاراستنی میراتی فەرهەنگی" ڕقی لێت دەبێتەوە. خوێندکارەکانت خۆشیان دەوێیت و ئەو نەخۆشانەی چارەسەرت کردوون، بە چاوی ڕێز و پێزانینەوە سەیرت دەکەن. مرۆڤە نیازپیسەکان، ئەو مرۆڤانەی نەخۆشیی چاوەقووڵکە لە پەلوپۆی خستوون، ڕاوت دەنێن. چەندان کتێب و وتاری هەمەچەشنەت لەبارەی نەگبەتیی ژیان و کلۆڵیی پیاوی بچووکەوە نووسیوە. کارە زانستییەکانت، تێگە و دۆزینەوەکانت، لە زانکۆکاندا دەوترێنەوە و مرۆڤانی گەورەی تر؛ پیاوانی بەلاوەنراو و بەتەنیا جێهێڵراو، دەڵێن: "تۆ مرۆڤێکی گەورە و پایە بڵندی، لە تەک زانا مەزنەکانی بوارە جیاجیاکانی زانستەکاندا ناوت دەهێنرێت. خاوەنی گەورەترین دۆزەوەی زانستیی تەواوی چاخەکانیت،

وزەی ژیان و یاســـاکـانـی زیندوویێتی و نەمـــریی ئەو وزەیەت دۆزیوەتەوە! تێگەیەکی نوێت لەبارەی نەخۆشیی شێرپەنجەوە هێناوەتە ئاراوە، لەمەڕ هەقــیــقــەتەوە دواویت، بۆیە وڵاتە و وڵات لە دووت کـەوتوون و ڕاو نراویت. شـایانی ئەوەی بە دەستت هێناوە، لەبەر ئەوە هەقتە تام و چێژ لەو ناوبانگ و سەرکەوتنانە ببینیت، کە بە دەستت هێناون. لە داهاتوویەکی نزیکدا ناوت دەکـەوێتــە ســەر زاران و ناوبانگت بـە هەمــوو لایەکدا دەنگ دەداتەوە. زۆر کارت ئەنجام داوە، ئارام بگرە و تەواوی کاری خۆت، بە پشتبەستن بە یاسا بنچینەیییەکانی سروشت، بدە بە کار و لێکۆڵینەوەکانت."

ئەمــەیە، ئەو شــتـانەی پیـاوە بچــووکـەکـەی ناخم پێم دەڵێت، ئەو پیـاوە بچووکەی لێت دەترسێت و تۆقیوە لێت، گرگن!

سـەردەمێکی دوور و درێژ، لە نزیکەوە، پێوەندیم لەگەڵتدا هەبوو، چونکە ژیانی تۆم لە ژیانی خۆمدا دەبینیەوە، چونکە دەمویست یارمەتیت بدەم. ئەو پێوەندییەم لا گرینگ بوو، دەمپاراست، چونکە دەمبینی دەستی یارمەتیم دەتگەیشـتێ و بە هاناتەوە دەهات، تۆیش ئەو یارمـەتییـەت بە چاوی پڕ لە گریانەوە قـەبووڵ دەکرد. بەرە بەرە ئەوەم لا ئاشکرا بوو کـە دەتویست ئەو یارمەتییە وەربگریت، بەڵام ناکامڵ بوویت لەوەدا بتوانیت لەسـەری بێـیتە دەنگ و بیپارێزیت. ناچار خۆم لە بریی تۆ دەمپاراست و لەسـەری بە دەنگ دەهاتم، شـێلگیرانەیش لە پێناوی تۆدا دەجەنگیم. ئەو کـات ڕابەرەکـانت، پێشـەواکانت، هاتن و کارەکەیان لە بنەڕەتەوە تێک دا، تۆیش بێدەنگ و بێ ئەوەی ورتەیەکت لێوە بێت، بوویت بە ئەڵقە لە گوێیان و دوایان کەوتیت.

ئێستایش، ئەو پێوەندییەی خۆمم لەگەڵتدا هەر پاراستووە، بەو مەبەستەی فێر ببم چۆن کەسێک دەتوانێت دەستی یارمەتیت بۆ درێژ بکات، بێ ئەوەی ڕەنج بەخەسار بێت، جا چ وەک ڕابەر یا وەک قوربانی. پیاوە بچکۆلەکەی دەروونم، دەیویست بە سـەرووەری بتـبینێت، دەیویست، "ڕزگـارت بکات" بە هەمان ڕێز و حورمەتەوە تێی بڕوانیت کە لە "زانایەکی ماتماتیک" دەڕوانیت،

هەرچەندە هیچ ئاگەداری و زانیارییەکت لەبارەی توان و لێهاتوویی ئەو زانای ماتماتیکەوە نییە. تۆ تا کەمتر تێ بگەیت، ترسێکی زیاتر و پڕ لە ڕێز و بەماناتر پێشان دەدەیت. تۆ هیتلەر چاکتر لە نیتشە، ناپۆلیۆن چاکتر لە پێستالۆتسی دەناسیت. بۆ تۆ پادشایەک لە فرۆید گرینگترە. پیاوە گرگنەکەی ناخم، هانم دەدات بە شێوە هەرە باوەکە، بەوجۆرەی سەروەرەکانت پشیپشیت بۆ دەکەن، بە دەستت بهێنم. لێت دەترسم، کاتێک پیاوە بچکۆلەکەی ناخم خەون بەوەوە دەبینێت "بەرەو سەربەستی بەدەستهێنان" ڕێبەریت بکات. تۆ دەتوانیت لە مندا خۆت و لە خۆتدا من بدۆزیتەوە. ئەو کارەیشت هێند بتتۆقێنێت، تا ئەو جێیەی کە لە ترساندا خۆت لەنێو مندا بکوژیت. هەر لەبەر هەمان هۆیش، چیی تر ئامادە نیم لە پێناوی سەربەستبوونتدا بمرم و ببم بە کۆیلەیەکی ملهوڕ و بەردەستی خاوەن کۆیلەکان. دەزانم تێ ناگەیت، دەزانم هیچ لەوە تێ ناگەیت کە هەنووکە پێم ڕاگەیاندیت. "سەربەستبوونت لەوەدا کە ببیت بە کۆیلەیەکی ملهوڕ و سووکی خاوەنەکانت" هەرچییەک بێت، دڵنیام لەوەی کە هەروا سانا و ئاسان نییە.

بۆ ئەوەی مرۆڤ لە کۆیلەیەکی بەوەفای تاکە خاوەنێکەوە بتوانێت ببێت بە کۆیلەی هەر کەسێک، پێویستە بەر لە هەر شتێک دەستەڵات، لە دەستەڵاتدارێکی داپڵۆسەر بسێنێتەوە. گریمان، ئەو دەستەڵاتدارە تسارە! ئەم شاکار و بوێرییە سیاسییەیش هیچ بەرەنجامێکی نابێت ئەگەر چەند کەسێک نەکرێنە بتی سەربەستی و چەند هۆکارێکی هاندەری شۆڕشگێرانەیش لە ئارادا نەبن، هەر بۆیە مرۆڤ دەمنادەمێک، پارتییەکی شۆڕشگێڕ کە لە پێناو ئازادی و سەربەستیدا تێ دەکۆشێت، بە ڕێبەرایەتیی پیاوێکی بەهەق مەزن دەدۆزێتەوە. گریمان ئەو پیاوە مەسیح، مارکس، لنکۆڵن یا لێنینە. ئەو پیاوە مەزنەیش، بەوپەڕی برواوە، کێشەی ئازادبوونی تۆی وەرگرتووە و خەباتی بۆ دەکات. بۆ ئەوەیش بتوانێت

بەرەنجـــامــێکی باش لەو کـــارەیدا بەدەســت بهــێنێت، نـاچار دەبێت بەوەی چەندان پیـاوی گـرگن و هـیچ لەباردا نـەبوو بە چەشنـی یاریدەر و جـێگر لە خـۆی کۆ بکاتەوە، چونکە بە تەنیا و تەنیا بـاڵ ناتوانێت بە ئەنجامدانی ئەو کارە مـەزنـە هەڵبستـێت. تۆیش، سـەرباری هـەر شـتێک، نەک تێی نـاگەیت، بگرە هـیچ گـرینگیـیـەکی پێ نـادەیت، ئەگـەر بێـتـو کـۆمـەڵێ پیـاوی گـزگل؛ ئەوانەی هـیچ شـتـێکی تر نازانن بێـجگە لە کـاری ڕێکخـراوەیەک زیـاتر، لە دەوری نەبینیت. دەورەدراو بە کـۆمـەڵێ پیـاوی لەو چەشنـە، دەسـتـەڵات، یا

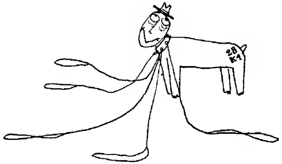

کۆیلەی هەر کەسێک

پچـێک هەقـیـقـەت، یا هـەر نەبێت بڕوایەکی تازەتر و چاکـتـرت بـۆ بە دەست دەهێنێت و دەیخـاتە ژێر ڕکێفت. دواتر پـەیامەکەیت پێ ڕادەگـەیەنێت. چەند یاسایەکیش، تەنیا بەمەبەستی پاراسـتنی ئازادی و سـەربەستیت، دەهێنێتە ئاراوە. بـۆ ئەنجــامــدانی ئەو کــارەیش تەنیــا پشـــتی بـە تۆ و بە گـــیــانی لەخـۆبووردنی تۆ و یارمـەتیت، بەسـتـووە. لەو زەلکاوە کۆمـەڵایـەتیـیـەی تێی کــەوتوویت، قــوتـارت دەکـات. بـۆ ئەوەیش بـڕوای پیـــاوە بســـتــەباڵاکـــانی دەوروبەری خـۆی لە دەست نەدات و لێی نـەتەکنەوە، بۆ ئـەوەی هـەر بەردەوام بێت لـەوەدا مـتـمـانەی پێ بکـەیت و جـێی بڕوات بێت، ناچارە پارچـە پارچە دەسـتـبـەرداری گـەورەیی و مـەزنیی خـۆی بێت و بیکات بـە قـوربانـی بۆ تۆ!

گەورەیی و مەزنییەک کە تەنیا لە کاتێکدا لە باریدا بوو کە دوور لە تۆ و لە جەجاڵ و غەڵبەغەڵبی ژیانی ڕۆژانەی تۆ، هاوکاتیش لە پێناوی تۆدا و بۆ ژیانی تۆ، کە بە قووڵی بەسەر دنیای تەنیاییی خۆیدا ڕۆ چووبوو، لە دەستی بدات. بۆ ئەوەیش بتوانێت ڕێبەرایەتیت بکات، ناچارە بەوەی بەرگەی ئەوەیش بگرێت بەجۆرێکی تر لە قاڵبی بدەیت و دای بتاشیت و بیکەیت بە گەورەیەکی وا کەس دەستی پێی نەگات. ئەگەر بێتو بەردەوام بێت لەسەر ئەو سادەیی و ساکارییەی ژیانی پێشووی، ئەوا چیی تر نایکەیت بە جێ متمانەی خۆت و ئەو بڕوایەی پێشتر پێیت هەبووە لێی دەستێنیتەوە. ڕازی نیت بەوەی پیاوێکی سادە بێت، پیاوێک کە بتوانێت بێ ئەوەی پسوولەی مارەبڕینی ژنێکی پێ بێت، ئەو ژنەی خۆش بووێت.

بەم شێوەیە، سەروەرانی تر بۆ خۆت دەخوڵقێنیت. کاتێکیش پیاوە گەورەکە دەبێت بە سەروەرێکی ترت، هەرچی مەزنیی خۆی هەیە لە دەستی دەدات، چونکە مەزنیی ئەو لە سادەیی و ئازایەتی و پێوەندیی بە ژیانی ڕۆژانەوە و لە خەمینی بەرەوپێش چووندایە و تۆیش بەوەی کە دەیکەیتە سەروەرێکی نوێ، ئەو سیفەتانەی لێ زەوت دەکەیت. پیاوە گرگنەکانیش؛ "ئەوانەی بێجگە لە کاری ڕێکخراوەیی شتێکی تر نازانن"، لە سایەی ئەودا دەست بەسەر هەموو کارە گرینگەکانی دارایی، زانستی، هونەر و کارەکانی تری بەڕێوەبردنی دەوڵەتدا دەگرن، چ لە نێوەخۆ و چ لە پێوەندییەکانی دەرەوەدا، تۆیش، تەنیا و جێماو، لەو زەلکاوەدا دەمێنیتەوە کە تێیدا بوویت.

شەکەت و ماندوو هەر بەردەوام دەبیت لە پێناوی بەدەستهێنانی "سۆسیالیستی داهاتوو!" یا "ڕایخی سێیەم"دا. بەردەوام دەبیت ئەو ژیانە نەگریسەی پێت ڕەوا بینراوە، لەنێو خانووە نیوە داڕماوەکاندا؛ ئەو خانووانەی دیوارەکانی بە تەپاڵە سواخ دراون، بەسەر ببەیت. هاوکاتیش، بەشانازییەوە، دەڕوانیتە ئەو کۆشکە ڕازاوانەی گەورەکانت بۆ پاراستنی میراتە فەرهەنگییەکەت دروستیان کردوون. بەوەی کە گوایا دەستەڵاتت

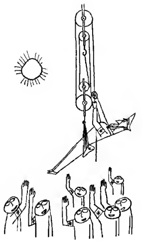

پیاوە گەورە گرگنەکە –
kleinen GröBen

هێناوەتە ژێر ڕکێفت، خۆشبەخت و خەنیت، تا هەڵگیرسانی شەڕێکی تر یا تا نووچدان و ژێرکەوتنێکی تری سەروەرە تازەکەت.

لە وڵاتە دوورەدەستەکاندا، پیاوە بچووکەکان، بە دوور و درێژی لەوە کۆڵیونەتەوە چ پێویستییەک پاڵت پێوە دەنێت، کە ببیتە کۆیلەی هەر کەسێک بیەوێت. ئەوان بێ ئەوەی ڕۆشنبیرییەکی ئەوتۆیان هەبێت، بەبێ ئەوەی زۆر بەو کارەوە خەریک بووبن، ئەوەیان دۆزیوەتەوە کە پیاو چۆن دەتوانێت ببێت بە پیاوێکی مەزنی گرگن. پیاوە گەورە گرگنەکانیش؛ ئەوانەی ئێستا کردووتن بە سەروەر و ڕێبەرانی خۆت، پیاوانی ناو کۆشک و تەلار نین، بگرە ئەوانەن کە تا دوێنێ چۆن تۆ برسی و بارگران بوویت، ئەوانیش هەروەکو تۆ برسی و بارگران بوون، تەنیا ئەوە نەبێت کە ئەوان ڕێگەیەکی کورتتریان دۆزییەوە بۆ ئەوەی ئاسانتر و خێراتر بتوانن سەروەرەکانیان بگۆڕن. چەندان سەدەیە، پیاوە گەورەکانی زانست و بیرکارە مەزنەکان، چییان لە دەست هاتبێت، چەندیان لە توانادا بووبێت، بۆ بەدەستهێنانی بەختیاری و ئازادبوونت، کردوویانە و لە هیچ قوربانیدانێک لە پێناوی خۆشبەختیی تۆدا درێخییان

نەکردووە. پیاوە گرگنەکانی نێو ڕیزەکانی تۆیش، ئەو خۆبەختکردن و قوربانیدانەی ئەوانیان پێ هیچ بووە و بە پێویستیان نەزانیوە، هەر بۆیە ئەوەی ئەو گەورەپیاوانە لە ماوەیەکی درێژخایەن و بە هەوڵ و تەقەلای بەردەوامیان ئەنجامیان داوە، ئەمان لە چاوتروووکاندنێکدا تێکیان داوە و ڕیسەکەیان کردووەتەوە بە خوری. پیاوە بچکۆلەکەی نێو ڕیزەکانی تۆ کارەکەی هەر تەواو ئاسان کردووە و زۆر بێ شەرمانە و بە ئاشکرا، لەبارەی تۆ و ژیانی تۆوە، لەبارەی منداڵەکانت و خێزانەکەتەوە، دەئاخڤێت و ڕادەگەیەنێت کە تۆ شایانی هەر سووکایەتییەکیت پێت دەکرێت، کە تۆ گەلۆر و دەبەنگیت، لە هیچ تێ ناگەیت و پیاو دەتوانێت چی بیەوێت، چۆن بیەوێت، پێت بکات و بتکات بە مەخسەرەی خۆی. ئەوان گفتی سەربەستیی نەتەوەییت دەدەنێ، نەک سەربەستبوونی کەسایەتیت. فێرت دەکەن چۆن لە بریی ڕێزگرتن لە مافە مرۆڤییەکانی خۆت، ڕێز لە دەوڵەت بگریت، فێرت دەکەن چۆن مەزنیی نەتەوەییت، لە مەزنیی کەسایەتیی خۆت لا گرینگتر بێت. چونکە تۆیش "مەزنی و سەربەستبوونی کەسایەتیی خۆتت" لا گرینگ نییە و لێت بووە بە تەمومژێک و بەری چاوانی گرتوویت، لەبەر ئەوە "سەربەستیی نەتەوەیی" و "پاراستنی هەقەکانی دەوڵەت" باڵت لێ دەڕوێنن و شاگەشکەت دەکەن. چۆن سەگێک بە بینینی ئێسکێک لیک بە قەپۆزیدا دێتە خوارەوە، تۆیش تەنیا هەر بە بیرکردنەوە لێیان بە مەرەی ئەو سەگە دەچیت، هەر بۆیەیشە بەردەوام شاباشیان دەکەیت و بە شانوباڵیاندا هەڵدەڵێیت. هیچ کام لەو پیاوە گرگنانە ئامادە نین ئەو نرخەی گیوردانۆ برونۆ، مەسیح، کارل مارکس و لنکۆڵن لە پێناو ئازادبوونتدا دایان، بیدەن. پیاوە پووتەکانی نێو ڕێکخراوە جۆربەجۆرەکانت، نەک خۆشیان ناوێیت، بگرە ڕقیشیان لێت دەبێتەوە، چونکە تۆ خۆت ڕقت لە خۆتە، گرگن! ئەوان زۆر چاک دەتناسن و لە هەموو لایەنە لاوازەکانی ژیانت بەئاگان، ئەو لایەنانەی کە دەبوو بە تەنیا خۆت لێیان بە ئاگا بوویتایە. ئەوان تۆیان کردووەتە قوربانی و تۆیش ئەو مافەت داونەتێ کە تۆ

بندەست و ئەوان سەروەرت بن. تۆ ئەوانت بەرز کردووە و کردتن بە ڕێبەر و پێشەوایانی خۆت، هەرچەندە ئێستا بۆت دەرکەوتوون، بێ دەمامک و چۆن هەن، دەیانبینیت، بەڵام هەر بەردەوامیت لە پشتگیری و یارمەتیدانیان. ئەوان، ڕووبەڕوو، ڕاست و بێ گرێ و گۆڵ، پێیان وتیت: "تۆ بوونەوەرێکی بندەست و نەگریسیت. بوونەوەرێکیت، کە هیچ هەست بە لێپرسینەوە ناکەیت و هەروایش دەمێنیتەوە." تۆیش، بە "ڕزگارکەرە نوێیەکان" ناویان دەبەیت، دوایان کەوتوویت و لە هات و هاواری خۆت ناکەویت و شاباشی سەروەرییان دەکەیت.

لێت دەترسم و تۆقیوم لێت، پیاوی بچووک! چونکە چارەنووسی نەوەکانی داهاتوو کەوتووەتە ئەستۆی تۆ و بە تۆوە بەندە. لێت دەترسم، چونکە ئامانجی هەرە سەرەکیت لە ژیاندا، هەڵهاتن و ڕاکردنتە لە خودی خۆت. تۆ نەخۆشی، نەخۆشێکی ترسناک، گرگن! پەتای ئەم نەخۆشییەت خەتای خۆت نییە، بەڵام قوتاربوون و چاکبوونەوە و تەندروستبوونت، بە تەنیا کەوتووەتە ئەستۆی خۆت. خۆت و کەسی تر نا!

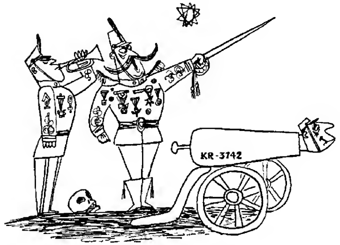

ڕزگارکەرە نوێیەکان!

دەمێک بوو چەوسێنەرەکانت لێت دوور کەوتبوونەوە و دەستبەردارت بووبوون، ئەگەر بە چەوسانەوە ڕازی نەبوویتایە و پشتگیریت لە مامەڵە و هەڵسوکەوتیان نەکردایە. هیچ هێزێکی داپڵۆسەر، هیچ هێزێکی پۆلیسی، لە دنیادا نەبوو بتوانیت سەرت پێ نەوی بکات، ئەگەر لە ژیانی ڕۆژانەتدا نەختێک بە تەنگ ڕێزگرتنەوە بوویتایە لە خودی خۆت. ئەگەر بتزانیایە ــ لە ڕاستیشدا وایە ــ کە بێ تۆ ئەم دنیایە، تەنانەت بۆ ساتێکیش، ناتوانێت خۆ ڕابگرێت و بمێنێتەوە.

قەت ڕابەرەکەت ئەمەی پێ ڕاگەیاندوویت!

ڕابەرەکەت، بە "پرۆلیتاریای هەموو دنیا" ناوی دەبردیت، بەڵام هەرگیز پێی ڕانەگەیاندیت کە بە تەنیا خۆت لە ژیانی خۆت بەرپرسیاری. ژیانی خۆت، نەک سەربەرزی و ئابرووی وڵاتەکەت!

دەبێت لەوە تێ بگەیت، کە خۆت پیاوە پووتەکانت پەروەردە کرد و کردتن بە چەوسێنەرانی خۆت. مرۆڤە گەورەکان؛ مرۆڤە گەورە بە ئەمەکەکانیشت، کردە قوربانی و ڕێگەت بۆ گرگنەکان خۆش کرد لە خاچیان بدەن، بەردبارانیان بکەن و لە برساندا بیانکوژن. دەبێت تێ بگەیت لەوەی کە قەت گوێت بەو مرۆڤانە نەدا و ئەو شپرزەیی و دوودڵییەی ئەوانت بە لاوە گرینگ نەبوو، کە بۆ تۆ و لە پێناوی ژیانی تۆدا دووچاری بووبوون. دەبێت تێ بگەیت لەوەی کە هیچ شتێک لەبارەی ئەو کەسانەوە نازانیت، کە بە دەنگ ژیانی تۆوە هاتن و دەیانویست دەستی یارمەتیت بۆ درێژ بکەن.

تۆ دەڵێیت: "بەر لەوەی بتوانم متمانەت پێ بکەم، دەبێت لە بۆچوون و ڕایەکانت سەبارەت بە ژیان ئاگەدار بم."، بەڵام هەرکە گوێت لە ڕا و بۆچوونەکانم سەبارەت بە ژیان دەبیت، باڵ دەگریت و بە پەلەپرووسکێ خۆت دەگەیەنیتە کن "دادوەرەکانت"، "پیاوەکانی دەوڵەت"م لێ تیژ دەکەیت، پەنا دەبەیتە بەر "داوودەزگا جۆربەجۆرەکانی پاراستنی ئاسایشی گشتی!" یا "ڕۆژنامە و کۆوارە سووک و هەرزانەکان"م لێ هان دەدەیت. لەوەیش زیاتر،

داوا لە "ڕابەرەکانی کرێکاران!" دەکەیت بە هاناتەوە بێن، یا هەر نەبێت سووک و ئاسان، لێم هەڵدێیت و خۆت لە چنگ تێڕوانین و بۆچوونەکانم دەرباز دەکەیت.

من، نە سوورم، نە ڕەش، نە سپی، نە زەردم، نە دیانم، نە جوولەکە، نە موسڵمان و لەسەر هیچ دینێکی تریش نیم. بڕوایشم بەوە نییە لە یەک کاتدا چەند ژنێکم هەبێت، نە هەتیوبازیشم، نە ئەنارکیست و کەسێکیش نیم بە دوای شەڕدا بگەڕێت. ژنەکەی خۆم لە ئامێز دەگرم، نەک لەبەرئەوەی پسوولەی مارەبڕینیم لەنێو دەستدایە، بگرە لەبەرئەوەی خۆشم دەوێت.

قەت لە منداڵ نادەم، نە ڕاوەماسی دەکەم و نە ڕاوی ئاسک و کەڵەکێوی، بەڵام نیشانگرەوەیەکی کارامەم و بەوە خەنی و دڵخۆش دەبم نیشانە بپێکم. نە خەریکی یاریی کاغەزم و نە کەسیش بانگ دەکەم بۆ ئەوەی گوێ بۆ ڕا و بۆچوونەکانم ڕادێرێت. ئەگەر بۆچوونەکانم ڕاست و دروست بن، بە خۆیان خۆیان بە خەڵک دەگەیەنن. ڕێگەیش نادەم کارەکەم بکەوێتە ژێر چەپۆکی هیچ دەستەڵاتێکی تەندروستییەوە، ئەگەر پێم وا نەبێت لە خۆم بەتواناتر و لێهاتووتر و کارامەترە. خۆیشمم بڕیار دەدەم، کێن ئەوانەی لە بەرهەنجامی کارەکانم و دۆزینەوەکانم تێ دەگەن و کێن ئەوانەی تێی ناگەن. گوێڕایەڵم بۆ هەر خوو و نەریت و یاسایەک زیرەکانە و هۆشمەندانە داڕێژرابێت، هەر یاسا و نەریت و خوویەکیش کۆن بێت، بێهوودەیی و بێمانایی بپارێزێت، بەوپەڕی توانامەوە دژی دەوەستمەوە.

"ڕامەکە! پەنا بۆ "دادوەرەکەت!" مەبە، پیاوی بچووک!، چونکە ئەویش ئەگەر نەختێک سەرڕاست بێت، ئەگەر پچەک گیانی لەخۆبووردنی تێدا بێت، هەر وەها دەکات."

من دەمەوێت منداڵان و لاوان ئەو بەختەوەرییە بدۆزنەوە کە سەراپای لەشیانی داپۆشیوە و خۆشەویستی بکەن، بەبێ هیچ ئاستەنگ و ڕێگرێکیش تامی لێ ببینن. پێم وا نییە مرۆڤ بۆ ئەوەی ببێت بە دینداریکی پاک و

ڕاسـتـەقـینە، دەبێت ناچار بێت دەست لـە خـۆشـەویسـتـیی خـۆی بۆ ژیان هەڵبگرێت، یا دوورەپەرێز لە تام و چێـژی ژیان، ڕەقـوتەق و وشـکهـەڵاتوو بمێنێتەوە، ناچار بێت بەوەی تا ڕادەی بۆگەنبوون دەست لە لەش و گیانی خۆی بەربدات.

دەزانم ئەوەی ناوت لـێ ناوە "خـوا" لە ڕاسـتـیدا هـەیە و نکووڵی لـە بوونی ناکرێت، بەڵام بە شـێوەیـەکی جیـاواز لەوەی تۆ بە بیرتدا دێت. "خـوا" وزە بنچینەیی و دەرەکییـەکەی نێو گەردوونە، خۆشـەویسـتیی نێو لەشـی خۆتە، پاکی و ڕاستگۆیی و لەڕووییە، هەست و نەست و تێگەیشـتنەکانتە بەرانبەر سروشتی ناوەوە و دەرەوەی خۆت.

پێم دەکرێت بە هـەر هۆیەک بێت؛ گرینگیش نییـە هۆیەکی لاواز یا بەهێز، ئەو کەسـە بکەمە دەرەوە کە خـۆی لە کارەکەم هەڵدەقورتێنێت؛ لە کاتێکدا بە پـەروەردەکــردنـی منداڵانەوە، یا ئـەو دەمـــەی مـــینا پزیـشـکێک لـەگـــەڵ نەخـۆشـەکـانمدا خـەریکم، ئەگـەر لـەسـەر ئـەوەیش بدرێم بـە دادگـە چەند پرسـیــارێکی ئەوەنـدە ئاسـان و ئاشـکرای لـێ دەکـەم، کـە قـەت نەتوانێت بەرسـڤیـان بداتەوە، بێ ئەوەی تا لە ژیاندا مـاوە لە ڕووی بێت لە تەریقـیدا سـەری خۆی هـەڵبرێت. من مـرۆڤێکی کارگـەرم، مرۆڤێک کە ناخ و دەروونی ئینسـان دەناسـێت و لێی بەئاگایە. مـرۆڤێکم کە خـۆی دەناسـێت و دەیەوێت "کــار" نـەک "تێــڕوانـین و تێگەیشـتن لە کــار" دنیــا بەڕێوە بەرێت. تێگە و بۆچوونی خۆم هـەیە، دەتوانم درۆ لە ڕاسـتی جیا بکەمەوە و ئەم توانسـتەیش بۆم بووە بە کـەرەسـتـەیەک، کـە شـەو و ڕۆژ، سـات لە دوای سـات، بە کـاری دەهێنم و دوای هەمــوو بەکــارهێنـانێکیش خــاوێنی دەکـەمــەوە و پاک ڕای دەگرم.

لە قـووڵاییی دڵـمـەوە لێت دەترسـم، گرگن! لێت دەترسـم، بەڵام منیش ئاوها نەبووم کە ئێسـتـا هـەم. منیش، لەنێو ملیـۆنان پیاوی بچووکی تردا، پیاوێکی بچـووک بووم؛ بەڵام بە خـەریکبـوونم لـە بوارە زانسـتـییـەکـاندا و بە هـەوڵ و

تەقەلای خۆم لە بواری زانستی دەروونناسیدا، فێر بووم بتبینم کە چەندە نەخۆشیت و نەخۆشییەکەیشت چەند تۆقێنەرانە کاری تێ کردوویت. فێر بووم ئەوە ببینم کە دەستەڵاتێکی لە سەروو خۆتەوە نییە، بگرە نەخۆشییە قورسە دەروونییەکەتە کە لەگەڵ تێپەڕبوونی هەر ڕۆژێک، هەر ساتێکدا، زیاتر سەرت پێ نەوی دەکات و لە پەلوپۆی خستوویت. تەنانەت ئەو کاتانەیش کە هیچ دەستەڵاتێکی دەرەکی لە سەرووی خۆیشتەوە لە ئارادا نەبووە. ئەگەر لە ناخەوە نەخۆش نەبوویتایە، ئەگەر تەندروست بژیایتایە، زۆر دەمێک بوو لە چنگ زاڵمەکانت قوتارت بووبوو. جاران چەوسێنەرەکانت لە توێژی سەرەوەی کۆمەڵ بوون و ئێستا ئەوانەن کە لە توێژەکەی خۆتن و لە خۆیشت بچووکترن، گزگل!، ئەوانەن کە بەشێکی گەورەیان لە بچووکی بەدەست هێناوە و بە ئەزموونی خۆیان توانیویانە لە کڵۆڵی و هیچ لەباردانەبوویت شارەزا بن، تا بتوانن ئەزموونەکانی خۆیان لەو بوارەدا بەکار بهێنن و زیاتر و زاڵمانەتر بتچەوسێننەوە.

تۆ هیچ هەستێکت نییە و ئینسانە گەورەکە نابینیت! بوونی ئەو، قوربانییەکانی، تاسە و ئارەزووی، حەز و ئەوین و خەباتی، بە تۆ نامۆن. تێ ناگەیت کە ژن و پیاوانی وا هەن لە توانستی خۆیان ڕانابینن، سەرت پێ نەوی بکەن و بتچەوسێننەوە. تێ ناگەیت کە کەسانی وا هەن دەیانەوێت ئازاد بیت و سەربەستیی ڕاستەقینەیان بۆت دەوێت. ئەو پیاو و ژنانەت خۆش ناوێت، چونکە غەریبن بەو شێوە ژیانەی بۆ خۆتت هەڵبژاردووە. ئەوانە کەسانی سادە و بێ گرێ و گۆڵن. کەسانێکن، وەک تۆ چۆن فێڵ و کەڵەکت لا بەنرخە، ئەوان ڕاستییان لا بەنرخە. ئەوانە دەتبینن و دەڕواننە چارەنووسی تۆ؛ چارەنووسی مرۆڤ. تۆ هەست دەکەیت سەیر دەکرێیت، بۆیە ترس دای گرتوویت و شپرزە بوویت. تەنیا کاتێک دان بە مەزنیی ئەواندا دەنێیت کە چەندانی تری گرگن پێت دەڵێن: "ئەوانە مرۆڤی گەورەن." لە نزیکیی مرۆڤە گەورەکان لە ژیانەوە و لە خۆشەویستییان بۆ ژیان

دەترسـێت، بەڵام ئینسـانە گـەورەکـان تۆیان خـۆش دەوێت، هـەر نەبێت لەبەرئەوەی گیانەوەرێکی زیندوو و بوونەوەرێکی زیندوویت. مرۆڤە گەورەکان نایانەوێت چۆن هەزاران ساڵە دەناڵێنیت، هەر وەها بمێنیتەوە. نایانەوێت، چۆن تا ئێستا کە بوویت، هەر بەردەوام بیت لەسەر فلتەفلت و بۆڵەبۆڵ. ئینسانی گەورە نایەوێت تۆ گیانەوەرێکی بارلێنراو بیت، چونکە ژیانی خۆش دەوێت و دەیەوێت ئازاد و سەربەست و دوور لە هەر ناڵین و بێ ئابڕووییەک، بتبینێت. تۆ مرۆڤە گەورەکان بە مەرەیەک دەبەیت، دەیانگەیەنیتە ڕادەیەکی وا، ڕقیان لێت ببێتەوە و دەموچاویان لە خەمینیدا ون بکەن و بە دەست تۆ و نزمیتەوە ئازار بچێژن و لێت هەڵبێن. ئەگەر ڕێک کەوت دەروونناسێک بیت، ئەوا ئینسانی گەورە بە "شێتی" یا "لە ڕێلادان" تاوانبار دەکەیت، چونکە ئینسانی گەورە تۆ نییە، تا ئامانجی ژیان لە کەڵەکەکردنی سەروەت و سامان، لە دۆزینەوەی ژیانی گونجاو و لەبار و بەدڵی کۆمەڵ بۆ کچەکانی، یا لە بەدەستهێنانی پلە و پایەی سیاسی یان ئەکادیمیدا، ببینێت. هەر لەبەرئەوەیش کە لە تۆ ناچێت، یا بە "بلیمەت" یا بە "گەلۆر" ناوی دەبەیت.

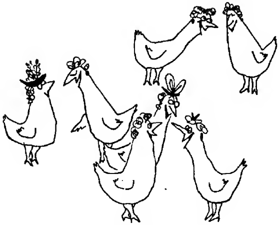

ئاهەنگە کۆمەڵایەتییە پڕ لە فلتەفلت و بێ ماناکانت

ئەویش، لای خۆیەوە، ئامادەیە ئەوە بسەلمێنێت کە "بلیمەت" نییە، بگرە بوونەوەرێکی زیندووی ئاساییە و هیچی تر. بە "ناکۆمەڵایەتی" ناوی دەبەیت، چونکە ئەوەی پێ باشترە لەگەڵ بیرەکانی خۆیدا بە تەنیا بمێنێتەوە، نەک تێکەڵ بە بەزم و ڕەزمە پڕ لە فلّتەفلّت و بێ ماناکانی تۆ ببێت.

بە "شێت" ناوی دەبەیت، چونکە ئەو لە بریی کڕینی پشک لە دامەزراوە و کارگە هاوبەشەکاندا پارەکانی لە بواری بەجێهێنانی کارە زانستییەکاندا بەکار دەهێنێت. بە بەراورد لەگەڵ خۆتدا، لەبەرئەوەی خۆت کەسێکی ئاسایی و باوی نێو کۆمەڵەکەتیت، ئەو مرۆڤە سادە و لەڕووە بە "نائاسایی" ناو دەبەیت. بە سەڵەمینەوەوە بە قەد خۆت و بە قەد ئەو پێوانانەی بۆ ئاساییبوونت داناون دەیگریت و بۆت دەردەکەوێت کە داواکانت ناهێنێتە دی. تۆ نایبینیت پیاوی بچووک! ناتەوێت لەوە تێ بگەیت کە ئەو مرۆڤە گەورەیەی خۆشی دەوێت و دەیەوێت یارمەتیت بدات بە چ مەرەیەک بردووە، بەجۆرێک کە دوور کەوتووەتەوە لە هەموو پێوەندییەکی کۆمەڵایەتی، چونکە

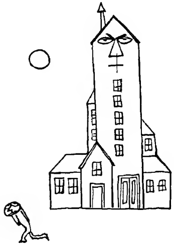

لە بریی ئەوە لە خۆت دەپرسیت ئاخۆ دراوسێیەکانت چی دەڵێن، یا دڵاوایی و دەست نەقووچاندنت چەندی تێ دەچێت.

ژیانت لە هەموو شوێنێک کردووەتە شتێک کە هیچ کەس ناتوانێت خۆی لەبەردا بگرێت.

کێ ئەو مرۆڤەی، دوای چەندان ساڵ ئازارچەشتن و ئێشی دڵتەزێن، بەو مەرەیە برد و کردی بەو مرۆڤەی ئێستا!؟

هەست بە لێپرسینەوە نەکردن و ناجۆریی بیرکردنەوە و خۆتێهەڵقورتاندنی تۆ، "ڕاستییە ئەبەدییەکان"ی لای تۆ وای لێ کرد، کە هیچیان لە بەردەم گۆڕانە کۆمەڵایەتییەکاندا، بۆ ماوەیەکی کەمیش، خۆی ڕاناگرێت. بیر لەو شتانە بکەرەوە کە لە نێوان هەردوو شەڕە جیهانگرەکەدا بانگەشەت بۆ دەکردن و سوێندت دەخوارد کە ڕاستن! چەندیان ڕاست دەرچوون و چەندیان هەڵە و دانت پێدا نا کە هەڵە بوون! چەند خۆت کرد بە خاوەنیان؟

بەوپەڕی دڵنیاییەوە هیچیان، پیاوی بچووک! هیچیان!

ئینسانی گەورە، بە وریاییەوە، بیر دەکاتەوە؛ بەڵام کە دەستی لە چمکی بیرکردنەوەیەکی گرینگ گیر بوو، بەری نادات و بەردەوام دەبێت لەسەر لێکۆڵینەوەی. تۆیت، پیاوی بچووک! کاتێک بیرکردنەوەکانی ئینسانی گەورە ڕاست و مژدەگەیێن، دەربەدەری دەکەیت و دەری دەپەڕێنیت، چون بیرکردنەوەکانی خۆت هیچوپووچ و بێ کەڵک و کەمخایەنن؛ کە دەریشت کرد، تۆوی تەنیاییەکی ترسهێن، تۆوی دوورەپەرێزی لە ناخیدا دەچێنیت؛ نەک تەنیاییەک کە بەرهەمی سوودگەیێن و بەکەڵکی لێ بکەوێتەوە، بگرە تەنیایی و ترسێک کە ببێت بە مایەی تێنەگەیشتن و ئازاردانت بۆی، چونکە تۆ "خەڵک"یت، "بیر و تێڕوانینی باو"یت، "ویژدانی کۆمەڵایەتی"ت.

بەڕاست! قەت بیرت لەوە کردووەتەوە ئەمە چ بەرپرسیارییەکی گەورەیە، بیرت لەوە کردووەتەوە چی دەکەیت؟ قەت لە خۆت پرسیوە، لە بەردەم گۆڕانکارییە کۆمەڵایەتییەکانی داهاتوودا، لە بەردەم سروشتدا، لە بەردەم دەستکەوتە مەزنەکانی مرۆڤایەتیدا، چەند بەرپرسیاریت و تا چ ڕادەیەک ڕاست یا هەڵە بیر دەکەیتەوە؟ ناپیاوی بچووک! تۆ قەت لە خۆت نەپرسیوە

ئاخــۆ بیــرکــردنەوەکــانت هـەڵەن یا ڕاستن؟ هـەردەم خــەمی ئەوەت بووە دراوسێیەکەت چۆن دەڕوانێت و چۆن لە کردارەکانت دەپرسێتەوە، یا خەمی ئەوەت بووە دڵاوایی و دەست نەقــووچاندن چەندی پارە تـێ دەچێت. لەمــە زیاترت لە خۆت پرسیوە، پیاوی بچووک!

دوای ئەوەی ئەو ئینســانە گـەورەیەت بەرەو دنیـای تەنیـایی دەرپـەڕاند، لە بیــرت چووەوە چ کــارێکت کــردووە و هەر بـەردەوام بوویت لەســەر قــســە پڕوپووچەکانت و دەستت لە فێڵ و ساختە هـەڵنەگرت، بوویت بەمـایەی ئێش و ژانێکی قــووڵتــر بۆی. تۆ بیــرت دەچێتــەوە، بەڵام مـرۆڤی گـەورە لە بیـر ناچێتــەوە و هەوڵی تۆڵەســەندنەوەیش نادات. لە بریی ئـەوە هـەوڵ دەدات تێ بگات بۆ وا کــڵۆڵانە هـەڵسوکـەوت دەکەیت. دەزانم ئەمــەیش بە تۆ نامـۆیە و تێی ناگەیت، بەڵام بڕوام پێ بکە ئەگەر چەندان جاری تریش ببیت بە مایەی ئازاردانی، نـەک هـەر ئەوەندەیش، ئەگـەر ببـیت بەمـایەی برینداركـردنی بە جۆرێکی وا کە قەت جێ برینەکانی سارێژ نەبن ــ ئەگەر لە هەمان کاتیشدا نەزانیت چ کـارێکت کردووە ــ ئەو مـرۆڤـە گەورەیە هـەر لە بریی تۆ بەدەست کـارە نـابەجێیـەکانتـەوە ئێش و ئازار دەچێـژێت؛ نەک لەبەرئەوەی ئـەو کـارە ناپەسندانەت بەنرخ و پڕ مانان، بگرە لەبەرئەوەی بچووک و بێ نرخن.

مـرۆڤی گـەورە دەیەوێت لەوە تێ بگات کـە چییە وای لێ دەکـات بە خراپە ناوی ژنەکەت، یا پیاوەکەت، بەریت، کاتێک نائومێدت دەکات و داواکانت بە جێ ناهـێنێت. چیــیــە وات لـێ دەکـــات لەبـەر ڕاگــرتـنی دڵی دراوسـێ تووڕەوترۆکــەت، ئازاری منداڵەکـــانت بدەیت. چیــیــە وات لێ دەکـــات هـاوڕێیـەکەت فریو بدەیت، بەرۆکی مرۆڤێکی دڵپاک کە دەستی یارمـەتیت بۆ درێژ دەکات، بەر نەدەیت تا لە پێناو مـەرامـەکانی خۆتدا بەکاری دەهێنیت. هـەوڵ دەدات لەوە تێ بگات چی وات لێ دەکات پشت بۆ قامچییـەکانت نەوی بکەیت. "بەوە ڕازی بیت کـە پێت دەدرێت و ئەوەیش کـە داوات لێ دەکرێت بە نابەدڵی و نەویستی و ناچاری بیدەیت!" دەیەوێت لەوە تێ بگات چی وات لێ

دەكــات، دواشــەق لـە پاشــەڵی ئەو مــرۆڤــەی ئەژنــۆی بۆ نووچدان دەلـەرزێت هەڵبدەیت و پێ بەو مرۆڤەیشدا بنێیت کە لە بەردەمتدا کەوتووە. چی وات لێ دەکات لە بریی ڕاونانی درۆکان و خۆدوورخستنەوە لێیان، ڕاستییەکان ڕاو بنێیت و لێیان دوور بکەویتەوە.

تۆ هـەردەم لە بەرەی ئـەوانەدایت لـە ڕاســتـیـیـەکـان دەســڵـەمـێنەوە و دژایەتییان دەکەن، گزگل!

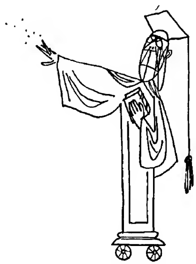

میکرۆبە دەردهەڵگرەکانی نێو هەوا

مـرۆڤە گەورەکە بۆ ئەوەی خـواست و ویستـەکانت، ئەو دۆسـتایەتییەت کە کەڵکی هیچ ناگرێت، بەدەست بهێنێت؛ ناچارە خۆی لەگەڵ داواکانی تۆدا، لەگەڵ تۆدا، ڕابهێنێت؛ ناچارە ئەو شتـانە بڵێتەوە کـە گوێیەکانی تۆ پێیـان ڕاهاتوون؛ ناچارە خۆی بەگوێرەی ئەو کارانە ڕاست بکاتـەوە کە ئەنجامـیان دەدەیت، بـەڵام ئەگــەر ئەویش خـــاوەنی شـــاکـــارەکـــانی تـۆ بێت و زمـــان و پەیڤـەکـانی تۆ بـەکـار بهـێنێت و بەو جـۆرەی تۆ دۆسـتـایەتـی و هاوڕێیـەتی بکات، دەبێت بەوەیش ڕازی بێت چیی تر مینا مرۆڤـێکی گەورە و سـادە و

ڕاستگۆ نەمێنێتەوە. بەڵگەیش: هاوڕێیەکانتن! ئەوانەی چۆنت بوویت وا دەپەیڤن و قەتیش ئینسانی گەورە نەبوون.

تۆ پێت وا نییە هاوڕێیەکانت بتوانن کاری گەورە ئەنجام بدەن. بە دزیشەوە بێت، ڕقت لە خۆت دەبێتەوە؛ تەنانەت ئەو کاتانەیش، یا – بەتایبەت ئەو کاتانەیش – کە لە سەروو ئەو نرخەوەی هەتە خۆت دێتە پێش چاو. هەر لەبەرئەوەیش کە ڕقت لە خۆت دەبێتەوە، لە تواناتدا نییە ڕێزی هاوڕێیەکانت بگریت.

بە دزیشەوە بێت، ڕقت لە خۆت دەبێتەوە؛ تەنانەت ئەو کاتانەیش، یا – بەتایبەت ئەو کاتانەیش – کە لە سەروو ئەو نرخەوەی هەتە خۆت دێتە پێش چاو

لەو بڕوایەدا نیت کەسێک کە لەسەر مێزێک لەگەڵتدا کۆ بووبێتەوە، یا لە خانوویەکدا لەگەڵت ژیابێت، کاری گەورەی لێ بوەشێتەوە. هەر بۆیە هەموو مرۆڤە گەورەکان تەنیا بوون و تەنیا ژیاون. زۆر گرانە بیرکردنەوە لە نزیک تۆوە، پیاوی بچووک! تەنیا هەر ئەوەندە دەکرێت بیر لە تۆ بکرێتەوە، بۆ سوودی تۆ بیر بکرێتەوە، نەک لەگەڵ تۆدا و لە نزیک تۆوە؛ چونکە تۆ بە مەبەستی خنکاندن، دەست لە بینی هەموو بیرە گەورە و مژدەگەیێنەکان گیر

دەکەیت. ئەگەر دایک بیت، بەو منداڵەت کە بیر دەکاتەوە دەڵێیت: "ئەمە لایەق بە منداڵێک نییە و بۆ تۆ ناشێت!"، ئەگەر پرۆفیسۆر بیت لە زیندەزانیدا بە خوێندکارەکانت دەڵێیت: "ئەمە لەگەڵ خوێندکارێکی ئاساییدا ناگونجێت، یانی چی دوودڵبوون لەوەی لە هەوادا میکرۆب هەیە!" ئەگەر مامۆستا بیت بە قوتابییەکانت دەڵێیت: "منداڵ دەبێت گوێڕایەڵ و بێدەنگ بێت، نەک هەڵەشە و هیچ نەبیس!" ئەگەر ژنیش بیت، دەڵێیت: "تۆ و دۆزینەوە! بۆ ناڕۆیت لە بریی ئەوە بژێوییەک بۆ خۆت و خێزانەکەت بەدەست بهێنیت!"، بەڵام هەر ئەوەندە لە ڕۆژنامەکاندا شتێکت لەبارەی دۆزینەوەکەیەوە بەرچاو بکەوێت، تێی بگەیت یا نا، بڕوای پێ دەکەیت.

هەرچی هەست و نەستێک هەیە دەرهەق بە شتە چاکەکانی نێو خۆت لە دەستت داون و خنکاندووتن. لە هەر کەسێکی تریشدا بیانبینیت، گرینگ نییە منداڵەکانت؛ ژنەکەت؛ پیاوەکەت؛ باوکت یا دایکت بێت، دەیانمرێنیت. بچووکیت و دەیشتەوێت هەروەها بە بچووکی بمێنیتەوە.

لێم دەپرسیت: "ئەم هەموو شتانە چۆن دەزانیت؟"

لێ گەڕێ بۆت بگێڕمەوە:

هەموو کات تۆم ناسیوە، ئەزموونەکانتم لەگەڵدا دابەش کردوویت، لەناو خۆمدا بینومیت، لەگەڵتدا ژیاوم. مینا پزیشکێک لە شتە بچووکەکانی ناوەوەی خۆت قوتارم کردوویت، چون مامۆستایەک بۆ سەرکەوتن بەسەر هەورازی ڕووبەڕووبوونەوەی ڕاستگۆییدا ڕێپێشاندەرت بووم. دەزانم چەند دڵ پڕ لە کینە هەوڵی خۆپاراستن دەدەیت دژی ڕووبەڕووبوونەوەی ڕاستگۆیی. دەزانم چۆن زراوت لەوە چووە و تۆقیوت کاتێک داوات لێ دەکرێت دوای ژیانێکی بێ گرێوگۆڵ و ڕاست بکەویت.

تۆ بە تەنیا هەر بچووک نیت گرگن!

دەزانم کە خاوەنی چەندان "هەڵکەوتی گەورە"یت لە ژیاندا؛ ئەو هەڵکەوتانەی ڕێی "پێگەیشتن" و "بەرزبوونەوە"ت بۆ خۆشتر دەکەن، بەڵام

ئارام نیت و ئەو خۆڕاگرییە لە خۆتدا نابینیت کە پێویستە بۆ بەرزبوونەوەت. ڕێ بە بنیـــاتی خـــۆت نادەیت بەرز و بەرزترت بکاتەوە! لە فـــڕین، لە بەرزاییـیەکان، لە قووڵاییـیەکان، دەترسیت. لە من گەلێک باشـتر و بەر لە من نیتشـە ئەمەی پـێ ڕاگەیاندیت، بەڵام پێی ڕانەگەیاندیت بۆ بەو جـۆرەی کـە هـەیت. ئەو هـەوڵی دا بتکات بە مرۆڤێکی لە خـۆت گەورەتر، بە "سوپەرمـان"، تا بتـوانیت بەسـەر مـرۆڤەکەی ناخی خـۆتدا زاڵ بیت. مـرۆڤە گـەورەکـەی ئەو بوو بە هیتلەرەکەت و تۆیش لەو جێیـەدا کـە هـەردەم تێیدا ڕاوەسـتـابوویت، بەبێ جووڵە، مینا مرۆڤێکی لەژێرەوە و گرگنێک، مایتەوە.

دەمـەوێت چیی تر مـرۆڤێکی لەژێرەوە و بـچـووک نەبیت. دەمـەوێت ببیت بە "خـۆت". "خـۆت"، نـەک ئەو ڕۆژنامانـەی ڕۆژانە دەیانخـوێنیتـەوە. "خـۆت"، نەک ئەو تێگەیشتنەی دراوسـێ تووڕەوتڕۆکەت هـەیەتی بۆت، بگرە "خـۆت".

دەزانم، لەوە بەئـاگا نیت تا چ ڕادەیەک و بە چ قـووڵاییـیـەک لـەژێرەوەیت، هـەرچـەند لە بنی ئەو ژیانەدا مـینـا ئاهویـەک، گـەورەیـەک، شـاعـیـرێک و فـەیلەسـووفـێک، دەژیت؛ بەڵام بۆ خـۆت و لەپێش چاوی خـۆت، پێت وایە ئەندامـێکی لـە ئەندامــانی ئەو کـۆمـەڵەیەی پاراسـتنی دەوروبەرەکـەتی پـێ سـپـێـردراوە، یا ئەندامـێکی لە ئەندامــەکـانی کـو. کلوکس. کـلان.. هـەر لەبەرئـەوەی پێـشت وایە لەوە زیـاتر نیت، چۆن ئـەندامـێک لە ئەندامـانی ئەو کۆمەڵانە هەڵسووکەت دەکات، تۆیش هـەروەها دەکەیت.

ئەمــەیشت، زۆر دەمــێکە، لەلایەن هاینریش مـان لە ئـەڵمـانیـا و ئۆپـتـۆن سـیـنکلێـر و دۆن پاسـۆسـەوە لـە ئەمـەریکا پـێ ڕاگـەیەنراوە، بەڵام تـۆ نە هاینریش مـان دەناسـیت و نە سـینکلێر. ئال کاپۆن و پاڵەوانی جیـهانی لە کۆڵەمستـانێدا چاکتر دەناسیت. ئەگەر ڕێت بدرێت لە نێوان کتێبخانەیەک و چوونـە سـەیری یارییـەکی کـۆڵەمـسـتـانێـدا هەڵبـژێریت، بـێ دوودڵی، کۆڵەمستانێیەکە هەڵدەبژێریت.

لە ژیانتدا داوای بەختیاری دەکەیت، بەڵام دڵنیایی و خۆپاراستنت گەلێک

له بەختیاری پێ گرینگترە، ئەگەر بەدەستهێنانیان نەک بڕبڕەی پشتت، بگرە هەموو ژیانیشت بخوازیت، ئامادەیت لە پێناویاندا دای بنێیت. لەبەرئەوەی قەت خۆت فێر نەکردووە چۆن بەختیاری بەدەست بهێنیت، تام و چێژی لێ وەربگریت و بیپارێزیت، ئازایەتی و بوێریی کەسایەتییەکی ڕاست و لە ڕووداراوەستاو و پشتئەستووریشت لە باردا نییە.

دەتەوێت بزانیت چۆنیت، پیاوی بچووک؟

گوێ بۆ ئەو بەرنامەی ڕاگەیاندنانە شل دەکەیت کە بۆ فرۆشتنی دەرمانی ددان، بۆیاخی قۆنەرە، دەرمانی قەبزی و بۆنی بنباخەڵ، لە ڕادیۆوە دەیانبیستیت، بەڵام قەت ئەو ئاوازە پڕوپووچ و بێ مانایانە نابیستیت کە لەگەڵیاندا لێ دەدرێن. لەو هێزە کوێرانەیە، لەو توانستە، تێ ناگەیت کە ئەو کەرەستانە هەیانە و ڕات دەکێشن و هانت دەدەن بۆ کڕینیان. قەت بە وردی گوێت لەو قەشمەرە گرتووە کە لە یانەیەک لە یانەکانی شەواندا تیزت پێوە دەکات، گاڵتە بە تۆ و بە خۆی و بە دنیا کڵۆڵ و بچووکەکەتان دەکات، بۆ ڕابواردن لەبارەی تۆ و کردارەکانتەوە دەدوێت؟ گوێ بۆ ئەو بەرنامەی ڕاگەیاندنە ڕادێرە کە بۆ فرۆشتنی دەرمانی قەبزی دەکرێت، ئەوسا تێ دەگەیت تۆ کێیت و چۆنیت!

گوێ بگرە، گرگن! هەر گوناهێک، هەر تاوانێکی بچووک، تۆ دەیکەیت؛ ڕووناکییەکی ترە و فرێ دەدرێتە سەر ئەو کڵۆڵییەی مرۆڤایەتی بە دەستییەوە دەتلێتەوە. هەرچییەک دەیکەیت، هیچ و بێ مانایە و دەبێت بە مایەی لەدەستدانی ئەو هیوایەت کە بۆ چێتربوونی ژیان و دنیاکەت هەتە. ئەم دڵتەنگی و خەمینییە دڵتەزێن و بێ برانەوەیە لەخۆڕا و بێ هۆ نییە، پیاوی بچووک! بۆ ئەوەی خۆت لەم دڵتەنگییە دوورەپەرێز بگریت و لە بیری بەریتەوە، چەندان گاڵتە و شۆخیت دۆزیوەتەوە و ناوت لێ ناون: "گاڵتەوگەپی کۆمەڵایەتی!"

گاڵتە و تیز پێوەکردن لەبارەی خۆتەوە دەبیستیت و لە دڵەوە لەگەڵ

گاڵته و تیز پێوەکردن لەبارەی خۆتەوە دەبیستیت و له دڵەوە لەگەڵ خەڵکانی تردا پێ دەکەنیت و قاقا لێ دەدەیت.

خەڵکانی تردا پێ دەکەنیت و قاقا لێ دەدەیت. بۆ ئەوە پێ ناکەنیت، سووکنایییەک به دڵت بدەیت و کەمێک خەمەکانت برەوێنەوە. به پیاوە گرگنەکه پێ دەکەنیت، هاوکاتیش لەوە بێ ئاگایت به خۆت پێ دەکەنیت، لەوە بێ ئاگایت پێت پێ دەکەنن، خەڵکی پێت پێ دەکەنن. ملیۆنانن؛ ئەو پیاوە گرگنانەی نازانن کە بوونەته مایەی گاڵتەپێکردن و پێکەنین. بۆ پیاو ئاوها له ڕوو، له دڵەوە، بەو شادمانییه ناجۆر و ناقۆڵایەوە، چەندان سەدەیە، پێ دەکەنێت و له قاقا دەدات؟ قەت به بیرتدا هاتووە "خەڵک" چۆن بوونەته مایەی سووکایەتی و گاڵتەجاڕی لەو فیلمانەدا له بارەیانەوە دەردەکرێن؟

لەبەرئەوەی شایانی گرینگپێدانێکی تایبەت و بێ هاوتای، من بۆت دەگێڕمەوە بۆ ئاوها بوویت به مایەی گاڵتەپێکردن و پێکەنین.

بێ دوودڵی، بیرکردنەوەت قەت هەقیقەت ناپێکێت و لێی نزیک نابێتەوە. تۆ ئەو نیشانگرە گێژوویژەم بەبیر دەهێنیتەوە کە به ئەنقەست نیشانەکەی ناپێکێت و هێندەی تاڵه دەزوویەک له پێکانییەوە دوورە.

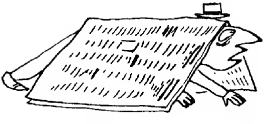

بەڵام کاتێک لە ڕۆژنامەکاندا دەیخوێنیتەوە، تێی بگەیت یا
نا، بڕوای پێ دەکەیت!

پێت وا نییە!

لێ گەڕێ بەڵگەت بۆ بهێنمەوە.

دەمێک بوو بووبوویت بە سەردار و سەروەری ژیانی خۆت، ئەگەر بیرکردنەوەت شان بەشانی هەقیقەت بڕۆیشتایە و لێوەی نزیک بووایە. با نموونەیەک لەبارەی چۆنێتیی بیرکردنەوەی تۆوە بهێنمەوە.

"هەمووی خەتای جوولەکەکانە!" تۆ وا دەڵێیت.

"جوولەکە چییە؟" "خەڵکانێکن خوێنی جوولەکە لە لەشیاندا دەسوورێت." "چ جیاوازییەک لە نێوان خوێنی جوولەکە و ئەو خوێنەدا هەیە کە لە لەشی خەڵکانی تردا دەسوورێت؟" ئەم پرسە سەرت لێ دەشێوێنێت و سەرسوورماو و دوودڵ دەڵێیت: "من مەبەستم لە ڕەگەزی جوولەکەیە." لێت دەپرسم: "ڕەگەز چییە؟" "ڕەگەز؟ ئاسانە، چۆن ڕەگەزی ئەڵمانیایی هەیە، ئاوهایش ڕەگەزی جوولەکە هەیە." "چ شتێکە ڕەگەزی جوولەکە لە ڕەگەزەکانی تر جیا دەکاتەوە؟" "جوولەکە سپی نییە، لووتێکی درێژ و ناقۆڵای هەیە، چاوەکانی تیژن، پیسکە و ڕژدە و هەر خەریکی مامەڵەکردنە بە پارەوە." "قەت ئیتاڵیاییەک، یا پیاوێکی خەڵکی خوارووی فرەنسات لەگەڵ جوولەکەیەکدا بینیوە؟ دەتوانیت لێکیان جیا بکەیتەوە؟" "نا، لە

ڕاستیشدا نا..." ئەی کەواتە جوولەکە چییە؟ خوێن هیچ جیاوازییەک پێشان نادات، جوولەکەیەک هیچ جیاوازییەکی لەگەڵ فەرەنسایییەک یا ئیتاڵیاییەکدا نییە. قەت جوولەکەیەکی ئەڵمانیاییت بینیوە؟" "ئەڵمانیاییەکان لە ئەڵمانیایی دەچن؟" "ئەڵمانیایی چییە؟" "ئەڵمانیاییەکان دەچنەوە سەر ڕەگەزەکانی باکور." "هەندێکیان لە ڕەگەزی ئارین؟" "ئا!" "ئەی دەچنەوە سەر ڕەگەزی گەلەکانی باکور؟" "نەء." "سپیپێست و قژ زەردن؟" "نەء." "ئەوە دەیبینیت! نە دەزانیت ئەڵمانیاییەک چییە، نە جوولەکەیەک." "بەڵام جوولەکەکان، هەن." "بێگومان هەن! چۆن دیانەکان و موسڵمانەکان هەن، جوولەکەکانیش هەن." "من مەبەستم لە دینی جوولەکەکانە." "ڕۆزفێڵت، خەڵکی هۆڵەندا بوو؟" "نەء." "ئەی بۆ کەسێک نەوەی (داود) بێت بە جوولەکەی ناو دەبەیت، کەچی ڕۆزفێڵت بە هۆڵەندایی ناو نابەیت؟" "جوولەکەکان جیاوازن!" "چ جیاوازییەک؟" "نازانم!"

ئەمە قسە هیچوپووچ و بێ ماناکانتە گرگن! هەر بەم قسە هیچوپووچ و بێ مانایانەیشت بوو ئەو هێزە چەکدارانەت خوڵقان کە بوون بە مایەی

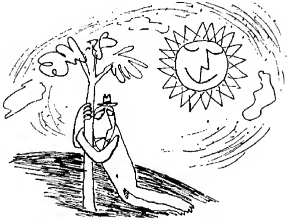

لە فڕین، لە بەرزاییەکان و قووڵاییەکان دەترسیت

تەفروتووناکردن و قڕکردنی ملیۆنان مرۆڤ بەناوی "جوولەکە"وە، هەرچەندە کە نایشتوانیت بڵێیت جوولەکە چییە.

لەبەر ئەمەیە پێت پێ دەکەنن و سووکایەتیت پێ دەکرێت. لەبەر ئەمەیە، مرۆڤێک کە بە کارێکی گرینگەوە خەریکە، خۆیت تێ ناگەیەنێت، خۆیت لێ لا دەدات و خۆ دوورەپەرێز دەگرێت لێت. لەبەر ئەمەیە، لەو چڵپاوەی تێی کەوتوویت، قوتارت نابێت. خۆت بالادەستتر دێتە پێش چاو، کاتێک کەسێکی تر بە "جوولەکە" ناو دەبەیت، هاوکاتیش هەست دەکەیت کە کڵۆڵیت، چونکە تۆ بە کوشتن و لەناوبردنی ئەو مرۆڤانەی بە "جوولەکە" ناویان دەبەیت، خۆت دەکوژیت و خۆت لەناو دەبەیت. ئەمەیش، بەشێکی زۆر بچووک، پچەکە، لەو ڕاستییەی لەبارەی تۆوە هەیە، پیاوی بچووک!

کاتێک بە ڕقەوە کەسێک بە "جوولەکە" ناو دەبەیت، بستەبالایی و هیچ لەبارانەبوویی خۆت خەفە دەکەیت و لە بیری دەبەیتەوە.

دەمێک نییە ئەمەم بۆ ئاشکرا بووە.

هەر کەسێک، کەمتر یا زیاتر لەوەی لایەقتە، ڕێزت لێ بگرێت، بە "جوولەکە" ناوی دەبەیت. وەک ئەوەی دەستەڵاتێکی بالا بیت و لە ئاسمانەوە ڕەوانە کرابیت، بڕیار دەدەیت کێ بە "جوولەکە" بزانیت یا نا، بەڵام من ئەو مافەت پێ ڕەوا نابینم، ئاریی گرگن! جوولەکەی گرگن! تەنیا خۆمم و کەسی تر نییە لە سەرانسەری دنیادا بتوانێت بڕیار لەسەر ئەوە بدات من کێم. چ لە باری فەرهەنگییەوە، چ لە باری پێکهاتەی لەشمەوە، تێکەڵم لە تەواوی ڕەگەزەکان و شانازیش بەوەوە دەکەم کە بەرەنجامی هەموو ڕەگەزەکان، هەموو چینەکان و تەواوی نەتەوەکانم. وەک تۆ نیم پیاوە گرگنە شۆڤێنیستە فاشیستەکەی ناو هەموو ڕەگەز و چینەکان. نە خۆم وا دەبینم لە ڕەگەزێکی پاک بم، نە لە باری کۆمەڵایەتییەوە بێ هەڵەوپەڵە بم. بیستم، لە فەلەستین، جوولەکەیەکی کارامە و شارەزات نەخواست، چونکە خەتەنە نەکرابوو. چۆن

ڕقم لە هەر فاشیستێکی تر دەبێتەوە، ئاوهایش حەز لە چارەی هیچ "جوولەکە"یەکی فاشیست ناکەم و ڕقم لێی دەبێتەوە.

هیچ هەست و نەستێکم بەرانبەر زمانی جوولەکەکان، دینەکەیان یا فەرهەنگەکەیان نییە. چیی تر نە باوەڕم بە خوای جوولەکەکان، نە خوای دیانەکان، نە هی هیندییەکان نییە، بەڵام دەزانم تۆ لە کوێوە خواکەی خۆت بە دەست دەهێنیت. باوەڕم بەوە نییە جوولەکەکان "تەنیا نێردراوی خوا" یا "نەتەوە هەڵبژێردراوەکە" بن. باوەڕم بەوە هەیە ڕۆژێک دێت جوولەکەکانیش لەنێو مرۆڤانی زیندووی بڵاوەبوو بە هەموو کون و قوژبنێکی ئەم سەرزەوینەدا دەتوێنەوە و توانەوەیشیان هەم بە چاکە بۆ خۆیان و هەم بۆ نەوەکانی داهاتوویان دەگەڕێتەوە. پیاوە گرگنە جوولەکەکە! دەزانم پێت خۆش نییە ئەمە ببیستیت. لەبارەی "بوونت وەک جوولەکەیەک"ەوە دەپەیڤیت، چونکە ڕقت لەوە دەبێتەوە کە جوولەکەیت، ڕقت لە هەموو ئەو کەسانەیش دەبێتەوە لێتەوە نزیکن. جوولەکە بۆ خۆی خراپترینی ئەو کەسانەن کە ڕقیان لە جوولەکە دەبێتەوە. ئەمە ڕاستییەکی کۆنە، نەک تازە؛ بەڵام من نە ڕقم لێتە و نە ڕقیشم لێت دەبێتەوە. تەنیا ئەوەیە کە هیچ شتێک لەگەڵ تۆدا کۆم ناکاتەوە و هیچ شتێکی هاوبەشمان پێکەوە نییە، "چینییەک چەندێ لەگەڵ ورچێکدا" شتی هاوبەشی هەیە، من و تۆیش ئاوها؛ تەنیا ئەوە نەبێت کە هەردووکمان دەگەڕێینەوە سەر هەمان بنەڕەت و بنەچەی مادی کە لە گەردووندا هەیە. بۆ دەستبەرداری "شێم" نابیت و ناگەڕێیتەوە بۆ "پرۆتۆپلازما"، جوولەکەی گرگن! ژیان، بۆ من، لە چوونەوەیەک و گرژبوون و دووبارە کشانەوەی "پلازما"وە دەست پێ دەکات، نەک لەو وتارە ئاینییانەوە کە "ڕابین"ێک دەیاندات و دەیانڵێت و دەیانجوێتەوە.

ملیۆنان ساڵی خایاند، تا تۆ لە بوونەوەرێکی دەریاییەوە بوویت بەو گیانەوەرە ڕەپ ڕاوەستاوەی سەر وشکایی. بەدرێژایی شەش هەزار ساڵ لە بارێکدا کە تا ئێستایش سەرتاپای گرتوویتەتەوە و ڕێت پێ نادات لەگەڵ

خودی خۆت و دەوروبەرەکەتدا بگونجێنیت و ڕابێیت، ژیاویت. دەمێکی دوور و درێژ و نادیاریش دەخایێنێت، تا سروشتی ئاسایی خۆت، تا ئەو بوونەوەرە دەریاییەی نێو خۆت دەدۆزیتەوە. من، ئەو بوونەوەرە دەریاییەی نێو لەشی تۆم دۆزیوەتەوە و بێ گــــرێوگــــۆڵ و بە ئاشکرا لە بارەیەوە بۆت دواوم. کاتێکیش کە لەبارەی ئەو دۆزینەوەیەوە بیستت، بە هەموو لایەکدا جاڕت دا کـە بلیـمـەتێکی نوێت دۆزیوەتەوە. ئەگـەر لە بیـرت نەکـردبێت، ئەمـە لە سکەندناڤیا ڕووی دا؛ لە کاتێکدا بوو کە بەدوای دۆزینەوەی لێنینێکی نوێدا وێڵ بوویت. منیش، لەبەرئەوەی کـاری لەوە گـرینگتـرم هەبوو خـۆم بە پێناساندن و جاڕدانی تۆوە خەریک بکەم، هیچ گرینگییەکم بەو کارەت نەدا

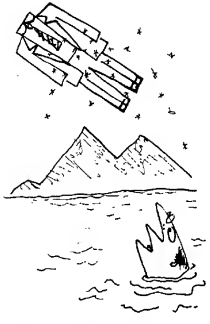

ملیۆنان ساڵی خایاند، تا تۆ لە بوونەوەرێکی دەریاییەوە بوویت بەو گیانەوەرە ڕەپ ڕاوەستاوەی سەر وشکایی

و پێداهەڵدان و بەرەوڕووهاتنی تۆم نەگرتە خۆ و بێجگە لەوەیش ڕات گەیاند و جاڕت دا کە لە مندا داروینێکی نوێ، مارکسێک، پاستۆر یا فرۆیدێکی نوێت بە دەست هێناوە. منیش پێم ڕاگەیاندیت کە تۆیش لە بارتدا هەیە و دەتوانیت، ئەگەر دەست لە هات و هاوار و پەسندانی خەڵکانی تر هەڵبگریت، بەهەمان شێوەی من بنووسیت و بپەیڤیت. خۆت خودی هەڵبژاردنەکەی خۆت بوویت و هات و هاوار و پەسندانی خەڵکانی ترت هەڵبژارد!

هات و هاوار و قیژەقیژت هەستەکانت دەمرێنن، سروشتە خوڵقێنەرەکەت

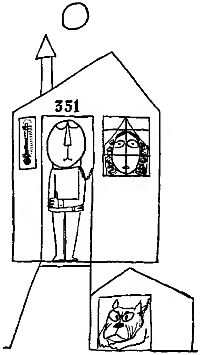

داوای بەختەوەری دەکەیت، بەڵام دڵنیاییت گەلێک لا گرینگترە

ئیفلیج دەکەن و لە پەلوپۆی دەخەن.

خۆ ئەوەیش بۆ هەڵبەستن نییە کە لە هەر شوێنێک بەو "دایکانەی کە بێ پێکهێنانی خێزان و لە دەرەوەی خێزاندا بوون بە دایک" بگەیت، بە بێ ڕەوشت ناودێریان دەکەیت! خۆ ئەوە بۆ هەڵبەستن نییە کە تۆ سنوورێکی دیار و لە بەرچاوت لە نێوان منداڵانی "زۆڵ" و منداڵانی "ڕاستەقینە!"دا کێشاوە!؟ چ لێقەوماوێکی بچووکی کە ون و سەراسیمە و سەرلێشێواو بە هەموو لایەکدا ڕادەکەیت و سکاڵا و گازندە دەکەیت، پیاوی بچووک!

تۆ تەنانەت لە ناوەڕۆکی پەیڤەکانی خۆیشت تێ ناگەیت.

بە ڕێزەوە لە عیسای مەسیحی منداڵ دەڕوانیت، بەڵام مەسیح لە دایکێک بوو کە هیچ پسوولەیەکی مارەبڕینی لە دەستدا نەبوو. بێ ئەوەی بەئاگا بیت و تێ بگەیت، بە تەنیا تاسە و ئارەزووت بۆ "سەربەستبوونی جنسی"یە وات لێ دەکات بە ڕێزەوە لە مەسیح بڕوانیت و ڕێزی لێ بگریت و هیچی تر. تۆ؛ پیاوە لێقەوماوە ڕاستەقینە گرگنەکە! مەسیح دەکەیت بە کوڕی خوا؛ خوایەک کە پێی وا نییە هیچ منداڵێک لە دەرەوەی پێوەندیی خێزانیدا لەدایک ببێت، دواییش بەدکار و گرگن، مینا پاوڵۆسێکی ڕچەشکێن، دەکەویتە ڕاوەدوونانی منداڵانی لەدایکبووی نێو ئامێزی خۆشەویستیی ڕاستەقینە و منداڵانی نێو دەستی ڕقیش، بە یاسا ئایینییە دەستکردەکانی خۆت، دەپارێزیت.

تۆ پیاوێکی بەڕاستی نەگریس و بچووکی!

بەسەر ئەو پردانەدا کە گالیلەیۆی مەزن نەخشەی دروستکردنی کێشاون داژۆیت. ئەی ئەو پیاوە بچکۆلەیەی سەرانسەری دنیات گرتووەتەوە، دەزانیت کە گالیلیۆ بێ ئەوەی پسوولەی مارەبڕینی هیچ ژنێکی لە دەستدا بووبێت، سێ منداڵی هەبوو؟ دڵنیام قەت ئەمە بۆ خوێندکارەکانت ناگێڕیتەوە. هەر لەبەرئەوەیش نەبوو کە کەوتیتە وێزە و گیانی ئەو و بوویت بەمایەی

شاربەدەرکردن و وڵاتبەدەرکردنی؟

دەزانیت پیاوی بچووک! کە لە وڵاتی کۆیلەکاندا لێنینی مەزن؛ باوکی کرێکارانی دنیا ــ یا باوکی گشت کۆیلەکان! ــ کاتێک دەستەڵاتی بەدەست هێنا، کۆتاییی بەو شێوازە هێنا کە بۆ پێکهێنانی خێزان دات ڕشتبوو؟ ئەی ئەوە دەزانیت کە ئەو خۆیشی، بەبێ ئەوەی هیچ پسوولەیەکی مارەبڕینی لە دەستدا هەبووبێت، لەگەڵ ژنەکەیدا دەژیا!؟ ئەوەت دەزانی، بەڵام کردبووت بە نهێنییەک و نەتدەویست لە بارەیەوە بدوێیت، گرگن!

وا نییە!؟ ئەی تۆ نەبوویت کە لە ڕێی شوراکانی کرێکارانەوە سەرپاکی یاسا کۆنەکانت لەبارەی خێزان و چۆنێتیی پێکهێنانی گەڕانەوە، چونکە لە تواناتدا نەبوو ئەو کارە مەزنەی لێنین بپارێزیت و بۆ چێترکردنی ژیانت بە کاری بهێنیت؟

بەهەمەحاڵ، تۆ کێیت تا دید و تێڕوانینی تایبەت بە خۆتت هەبێت؟

تەواو لەوە بێ ئاگایت کە خودی ئەندێشە پیس و گەمارەکانی خۆتن، گرنگی نەدانتە بە حەز و ئارەزووەکانی لەشی خۆت، بەو یاسانەوە لوولی داویت و بەندی کردوویت کە لەبارەی خێزان و پێکهاتنیەوە دات ناون.

من وتم: هەست دەکەیت کلۆڵ و گرگن و چەپەڵ و بۆگەن و لە بارێکی دەروونیی نائاساییدایت، ئیفلیج و لە پەلوپۆ کەوتوویت. هەست دەکەیت کە ناتوانیت تام و چێژ لە لەشی خۆت وەربگریت. هەست دەکەیت بێ نرخ و نازیندوو و پووت و ڕەقوتەق هەڵاتوویت. دۆستێکی کچت نییە، هەیشتبێت تەنیا بۆ ئەوەتە "بینێیتە ژێر خۆت" تا بەو کارەت "پیاو"ەکەی ناخت بسەلمێنیت. نازانیت خۆشەویستی و ئەوین چییە. قەبزیت و قەبزییەکەیشت بە دەرمان چارەسەر دەکەیت. بۆنت ناخۆشە و پێستەکەت لینج و ساردوسڕە. هەست بە منداڵەکەت ناکەیت لە باوەشتدا، بۆیە دەتەوێت ئەویش بکەیت بە سەگێکی بچکۆلەی ژێر شەق و قامچییەکان.

تەواوی ژیانت زەندەقت لەوە چووە توانای "ڕەحەتبوون" لە دەست بدەیت. ئەمە گشت بیرکردنەوەکانی داگیر کردوویت و خۆی ئاخنیوەتە نێو کارەکەتەوە. ژنەکەت بە جێی هێشتوویت و تەنیا ماویتەتەوە، چونکە نەتتوانیوە خۆشەویستیی بدەیتێ. بەدەست پەشیمانی و زمانی خۆ گەستن و پەشۆکان و دڵەڕاوکێوە دەناڵێنیت و هەموو بیرکردنەوەکانت لە دەوری ناوگەڵت و لە دەوری تام و چێژ و حەزەکانت دەسووڕێنەوە.

کەسێک لەبارەی تێگەکانی منەوە لەبارەی سێکسەوە لەگەڵتدا دەپەیڤێت و پێت ڕادەگەیێنێت کە ئەو تێگانە لیت تێ دەگەن و دەتوانن یارمەتیت بدەن، کە ئەو تێگانە دەیانەوێت ئەوەت بۆ بڕەخسێنن کە "شەوانە" بتوانیت لەگەڵ خەون و حەز و ئارەزووەکانی نێو لەشتدا بژیت، بۆ ئەوەی "ڕۆژانە"، ئازاد و سەربەست لەو خەون و حەز و ئارەزووانە، بتوانیت بە کارەکەتەوە خەریک بیت و بە سەرکەوتوویی بەجێی بگەیێنیت، کە ئەو تێگانە دەیانەوێت ژنەکەت لە ئامێزتدا شاد و بەختیار بێت، نەک سەراسیمە و پەشۆکاو، کە ئەو تێگانە دەیانەوێت منداڵەکانت ڕووگەش و گەشاوە بن، نەک کز و لاواز و ڕەنگ زەرد، خۆشەویست بن، نەک بەدکار و دەغەزار. تۆ دەڵێیت: "تام و چێژەکانی لەش هەموو شتێک نین لە ژیاندا و شتی گرینگتر هەن پیاو پێیانەوە خەریک بێت!"

تۆ ئاوهایت، تەپەسەر، پیاوی بچووک!

گریمان مارکسییەک، شۆڕشگێڕ، ڕابەرێکی ئایندەییی کرێکارانی دنیایت، یا باوکێکی ئایندەییی شورا کرێکارییەکانی ولاتێکیت لە ولاتان و دەتەوێت دنیا لەو ئازارەی بە دەستییەوە دەناڵێنێت ڕزگار بکەیت. ئەو خەڵکە بێ شومارەیش کە لە ژماردن نایەن لە دەستت هەڵدێن و لێت دوور دەکەونەوە، تۆیش بە هات و هاوار دوایان دەکەویت: "بوەستن! ئێوە ئەی خەڵکانی کۆیلە و بەشخوراو، بوەستن! نابینن من ڕزگاری ئێوەم! ئێستایش هەر ناخوازن

دان بەو ڕاستییەدا بنێن!؟ بڕووخێت سەرمایەداری!"

منم، ئەو خەڵکە بێ شومارەم خستووەتە بزاوتن و جووڵە و نەگبەتییەکانی ژیانە پڕ لە کلۆڵییەکەیانم پێشان داون، نەک تۆ؛ شۆڕشگێڕیی گرگن! ئەوان، دڵ پڕ لە هیوا، بە تاسە و شەوقەوە، گوێ بۆ پەیڤەکانی من ڕادەدێرن. ڕوو دەکەنە ڕێکخراوە و دامەزراوەکانی تۆ، چونکە پێیان وایە لەوێ من دەبیننەوە. تۆیش، لە بارێکی وەهادا، هەر ئەوەندەت لە دەست دێت، بڵێیت: "تام و چێژەکانی لەش بەهەڵەدا چوون و سەرلێشێوانێکی بۆرژوا بچووکەکانە و لە بنەڕەتدا بە هۆکارە ئابوورییەکانی نێو کۆمەڵەوە بەندە!" هاوکاتیش، کتێبەکەی ڤان دۆ ڤەلدەس لەبارەی شێوەکانی گانکردنەوە دەخوێنیتەوە.

کاتێک پیاوێکی گەورە هەوڵی دا بنەمایەکی زانستی بە ئازادبوونت ببەخشێت، بەدەستی نابووتی و هەژاریت سپارد. یەکەم هەوڵ کە بۆ پەردە

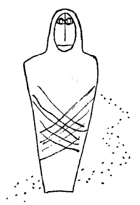

بە درێژاییی شەش هەزار ساڵ، بەو بارە ناهەموار و ڕەقوتەقەوە کە هەتا ئێستایش سەراپای گرتوویتەتەوە، ژیاویت

لەرووهەڵماڵینی ڕاستییەکان درا بە تێنەگەیشتن و بە هەڵە تێگەیشتنت لە یاساکانی ژیان، کوشتت. کاتێکیش هەوڵ و تەقەلاکانی ئەو جێی خۆیان کردەوە و کاریان پێ کرا، هاتیت و دەستت بەسەر بەرێوەبردنیاندا گرت و بەو کارەیش دووبارە بە چنگی مەرگت سپاردنەوە. یەکەم جار ئەو پیاوە گەورەیە ڕێکخراوەکەتی هەڵوەشاندەوە و دووەم جاریش، خۆی لە ژیاندا نەمابوو، بۆیە چیی تر نەیتوانی بەرەنگاریت بکات و دژت بوەستێت. لەوە تێ ناگەیت کە ئەو لە کارەکەی تۆدا بەهای خوڵقێنەرانەی هێزی ژیانی تۆی دۆزیبووەوە. لەوە تێ ناگەیت کە تێگەکانی ئەو لەبارەی زانستی کۆمەڵناسییەوە بۆ ئەوە بوو پارێزگاری لە "کۆمەڵ"ەکەت بکات، دژی "دەوڵەت"ەکەت.

لە ڕاستیدا تۆ لە هیچ شتێک تێ ناگەیت، گرگن!

بە "هۆکارە ئابوورییەکانتەوە" ناگەیت بە هیچ جێیەک و بە هیچ ناگەیت. زانایەکی گەورە تا سەرەمەرگ بەوەوە خەریک بوو فێرت بکات بۆ ئەوەی بتوانیت تام و چێژ لە ژیانت ببینیت، دەبیت هەوڵ بدەیت زانستەکان چاکتر و لەبارتر بکەیت، بەوەوە خەریک بوو فێرت بکات کە مرۆڤانی برسی ناتوانن شارستانییەت بەرەوپێش ببەن و بیگەیەننە پلەیەکی بالاتر کە هەموو مرۆڤان، بەبێ هیچ جیاوازییەک، دەبێت لە گەیاندنی شارستانییەتدا بۆ ئاستێکی بالاتر و لە بەرەوپێش بردنیدا خەریک بن، کە دەبێت هەم خۆت و هەم کۆمەڵەکەت لە دەست هەر جۆرە دەستەلاتێکی داپڵۆسەر و زاڵ قوتار بکەیت. ئەو پیاوە گەورەیە، کاتێک زانیارییەکانی خۆی پێ دەگەیاندیت، تەنیا هەڵەیەکی بچووکی کرد: باوەڕی پێت هەبوو کە بتوانیت خۆت ئازاد بکەیت، چونکە دڵنیا بوو لەوەی لە تواناتدا هەیە ئازادییەک کە بەدەستت هێناوە بیپارێزیت و بۆ هیچ نرخێک لە دەستی نەدەیت. بێجگە لەوەیش، ڕێی پێ دایت تۆی "کرێکار" ببیت بە "دیکتاتۆر!".

جەنەراڵە کرێکارەکە!

تۆ چیت لەگەڵ بیرە بەتاو و دەوڵەمەندەکانی ئەو زانایەدا کرد، گرگن! ئەو چەندان بیری بەرفراوان و بەسوودی پێ دایت، بەڵام تۆ تەنیا پەیڤێکت لێ وەرگرت: "دیکتاتۆرییەت". لە هەموو ئەو شتانەی لە دڵێکی گەرم و گەورە کەوتبوونەوە، تەنیا پەیڤێکت وەرگرت و فێری بوویت: "دیکتاتۆرییەت".

هەرچییەکی تر هەبوو، توورت دا و وەلات نا: سەربەستبوون، ڕێزگرتن لە ڕاستی، چارەسەرکردنی کۆیلەیەتیی ئابووری، شێوازەکانی بیرکردنەوەی خوڵقێنەرانە و تەنیا پەیڤێکی پڕ مانا، بەڵام خراپ هەڵبژێردراوت هێشتەوە: "دیکاتۆرییەت".

لەم هەڵە بچووکەی ئەو زانایە، دنیایەکی زەبەلاح و ئاوەڵات لە درۆ، ڕاونان و وەدووکەوتن، ئازار، زیندان، جەللادان، پۆلیسی نهێنی، سیخوڕی و لەسەر یەک جاڕدان، جلکی ڕەسمی و جەنەراڵ و مەدالیاکان پێک هێنا و هەرچییەکی تر مایەوە توورت دا.

ئێستا کەمێک چاکتر تێ دەگەیت کە چۆنیت، پیاوی بچووک؟

– هێشتا هەر تێ ناگەیت؟

کەواتە با دەست پێ بکەینەوە:

هەمـــوو ئەو "هۆکـــارە ئابوورییـــانەی" بۆ ژیانت و بۆ بەخـــتـیـــاریت لە خۆشەویستیدا لە دەستدا بوو، گۆڕیتەوە بە بیرۆکەیەکی ناجۆر و نامۆ بە ژیانت. "ســەربەســتـیی مــرۆڤــایەتیت، بەبالادەســتی و مــەزنیی دەوڵەت گۆڕییەوە."، "ئامادەبوون بە قوربانیدان بۆ بەدەستهێنانی ئەنجامی مەزنت، گۆڕییەوە بە بیرۆکەیەکی بێ مانا و بێ هۆ: زەبتورەبتی حزبی"، "بەئاگاهاتن و هۆشیاربوونەوەی ملیۆنان خەڵکت، گۆڕییەوە بە ڕاوەستان و چەپڵەلێدان بۆ ئەو نمایشانەی کە توانستە سوپاییەکانی خۆتت تێیاندا پیشان دەدان"، "ئەوینی ئازادت، بە دەستدرێژیکردنە سەر ئابڕووی ژنان گۆڕییەوە ــ کاتێک گــەیشــتـیـتــە ئەڵمــانیــا و ســەرکــەوتنت بە دەست هێنا"، "ڕەتکردنەوەی دەســتگیـرۆییی بێ دەرەتانان و لێـقـەومــاوانت، گـۆڕییــەوە بە قـڕکـردن و تەفروتووناکردنی هەزاران"، "ڕێنوێنی و پەروەردەکردنی منداڵانت، گۆڕییەوە بە پەروەردەکــردن و گـــۆشکردن لە ڕێی نیـــشــتـــمـــاندا"، "چێکردن و نەخشەکێشانی ئابووریی نێومالت، گۆڕییەوە بەو مەدالییانەی دەتبەخشین بەو دایکانەی دە منداڵیـان لێ دەبوو"، بۆ خـۆیشت بـە دەست ئەو بیـرەتەوە ئازارت نەچێشتووە: دایکێک و دە منداڵ!؟

ئەم پەیڤە بەدبەختە "دیکتاتۆرییەت" لە وڵاتی تریشدا لە گوێیەکانتدا دەزرنگایەوە، لە شوێنەکانی تریشدا تۆ بوویت جلکی ئاڵووالای ڕەسمیت لەبەر کرد و ئەو مرۆڤە قەت ڕەحەت نەبووە، سەیروسەمەرە و سادییەی کە نەوەی فەرمانبەرێک بوو خوڵقاند، کە لە ئەنجامدا گەیاندیتییە "ڕایخی سێیەم" و شەست ملیۆن مرۆڤی وەک خۆتی لەو پێناوەدا بە گۆڕ سپارد، کەچی هێشتا هەر لە هات و هاوار و پێداهەڵدان و لە چەپڵەلێدانی خۆت نەکەوتوویت و بەردەوامیت!

ژیان دەخۆیت، ژیان هەڵدەلووشیت!

تۆ ئاوهایت پیاوی بچووک!، بەڵام کەس ناوێرێت بۆت بگێڕێتەوە چۆنیت، چونکە پیاو لێت دەترسێت و دەخوازێت هەروەها بە پووتی و بچووکی بمێنیتەوە.

تۆ بەختیاریی خۆت هەڵدەلووشیت.

قەت بە ئازادییەکی تەواوەوە تام و چێژت لە بەختیاری نەکردووە، گرگن! هەر بۆیەیش چڵێسانە هەڵی دەلووشیت، بەبێ ئەوەی گوێ بە پاراستن و گرینگی بە مانەوەی بدەیت. قەت فێر نەبوویت چۆن باخەوانێک گوڵەکانی و کشتیارێک بەروبوومی کێڵگەکەی چاودێری دەکات و دەیپارێزێت، تاسە و ئارەزووەکانت بپارێزیت و بە تەنگ بەختیاریتەوە بێیت. توێژەرەوە گەورەکان، شاعیران و زاناکان، لە دەستت هەڵهاتن و لێت دوور کەوتنەوە، چونکە دەیانویست بەختیاریی خۆیان بەدەست بهێنن. لەگەڵ تۆدا هەڵلووشینی

بەختیاری ئاسانە و پاراستن و بەتەنگەوەهاتنی گران، پیاوی بچووک!

تێ ناگەیت لەبارەی چییەوە دەدوێم، گرگن! وا نییە؟

هەوڵ دەدەم بۆت بگێڕمەوە:

داهێنەرێک بە دۆزینەوەی دیوە نادیار و نائاشکراکانی زانستێک، یا ئامێرێک، یا دۆزێکی کۆمەڵایەتییەوە بێ وچان و دەمێکی دوور و درێژ و بەوپەڕی توانایەوە لە کارکردندا خەریک دەبێت. ئەو داهێنەرە دەبێت بە تەنیا باری گرانی ئەو کارەی پێوەی خەریکە هەڵبگرێت، دەبێت بەسەر گشت دەبەنگی و بیرۆکە ناجۆر و نابەجێیەکانتدا، بەسەر هەرچییەکدا تۆ پێت گرینگە، تێ پەڕێت و تێیان بگات، لێیان بکۆڵێتەوە و شییان بکاتەوە؛ بەرەنجامیش بە ئەنجامدانی کارێکی بەسوود لە بریان دواییان پێ بهێنێت. لە کارەکەیدا نەک دەستی یارمەتیی بۆ درێژ ناکەیت، بگرە بە هیچ کلۆجێک خۆتی تێ ناگەیەنیت. بەرەوپیری ناچیت و ناڵێیت: "هاوڕێم، دەتبینم چەند شێلگیرانە کار دەکەیت، ئەوەیش دەبینم کە بۆ چێترکردنی ئامێرەکەم، منداڵەکەم، ژنەکەم، هاوڕێیەکەم، خانووبەرە و ماڵەکەم، کێڵگەکەم کار دەکەیت، دەمێکە من بە دەست گیروگرفتەوە دەناڵێنم، بەڵام نەمتوانیوە خۆم یارمەتیی خۆم بدەم، دەتوانم هاریکاریت بکەم بۆ ئەوەی لەو ڕێیەوە یارمەتیی خۆم بدەم؟"

نا! قەت بە پیری کەسێکەوە ناچیت تا هاریکاری بکەیت و دەستی یارمەتیی بۆ درێژ بکەیت، پیاوی پووت!

تۆ، یا خەریکی هات و هاوار و چەپڵەلێدان و پێداهەڵگوتنی، یا خەریکی یاریی کاغەزیت، یا لە دەور و خولی شەڕ و بەیەکدادانێک خەریکی قیژەقیژ و هەرای خۆتیت، یا لە کانە خەڵووزێکدا وەک کۆیلەیەک دەرەتێیت. هەر کارێکی تری لەو چەشنە دەتوانیت بکەیت، بەڵام قەت ڕێ بە خۆت نادەیت دەستی یارمەتی بۆ ئەو داهێنەرە درێژ بکەیت و هاریکاریی بکەیت لە

کارەکەیدا، کە دەخوازێت هالیکاریت بکات و دەستی یارمەتیت بۆ درێژ بکات.

دەزانی بۆ؟ چونکە ئەو داهێنەرە لە سەرەتا و دەستپێکی دۆزینەوەیەکی نوێدا، بێجگە لە هەندێ بیر، چیی تری لە دەستدا نییە پێشکێشتی بکات؛ نە مژدەی دەستکەوتێکی زۆر بە رێیەکی کورت و نە مژدەی شێوازێکی ئاسانتری پێیە بۆ ژیان. تەنیا کۆمەڵێک گرفت و کێشەی نوێ لە هەگبەکەیدان و تۆیش هێندە گیروگرفت و خەمینیت هەیە لە خۆت زیاد، لەبەر ئەوە هیچ بە دەنگ گیروگرفت و کێشەکانی ئەوەوە نایەیت.

ئەمیان گرینگ نییە و گرینگ ئەوەیە، لە بەردەمیدا نەبیت بە ئاستەنگ و بەری رێیەکەی بۆ بەرەڵا بکەیت و لێی بگەڕێیت، ئەوا ئەو داهێنەرە نە لەبەر خاتری تۆ و نە بۆ تۆ هەست بە ناشادی و دڵتەنگی ناکات. ئەو نە بۆ تۆ کار دەکات، نە لەبەر خاتری تۆ بیر دەکاتەوە و شپرزە دەبێت و دادەهێنێت. هەرچییەک دەیکات لەبەرئەوەیە کە جۆری ژیانی خۆی پاڵی پێوە دەنێت وا بکات. گوێپێدان و گرینگیدان و بەزەییهاتنەوەیش بە تۆدا بۆ ڕابەرانی پارتییەکانت، بۆ قەشە و پیاوانی تری ئاینی بەجێ دەهێڵێت. لەو بڕوایەدایە ئیتر کاتی ئەوە هاتووە و وەختە کە خۆت چاودێریی خۆت بکەیت و بە تەنگ خۆتەوە بێیت. تۆ، هەر بەوە ڕازی نیت دەستی یارمەتیی لێ بکێشیتەوە، بگرە دەبیت بە لەمپەر لە رێیدا و تفی تێ دەکەیت. کاتێکیش ئەو داهێنەرە، دوای کارێکی سەخت و دەمێکی دوور و درێژ خەریکبوون بە کارەکەیەوە، تێ دەگات بۆ ناتوانیت ژنەکەت بە خۆشەویستی شاد و خەنی بکەیت، دێیت و دەڵێیت کە "ئەو" بەرازێکە و سەراپای لە زەلکاوی جنسدا نقووم بووە. قەت ئەوەت بە بیردا نایەت، لەبەر ئەوە وا دەڵێیت، چونکە خۆت ئەو بەرازەی کە پەلوپای لە زەلکاوی جنسدا نقووم بووە، هەر لەبەرئەوەیشە کە ناتوانیت و لە بارتدا نییە خۆشەویستی بکەیت. یا کاتێک ئەو داهێنەرە، دەگاتە ئەو بەرەنجامەی کە بۆچ خەڵکی بە چەشنی مێش و بەکۆمەڵ بە نەخۆشیی

شێرپەنجە دەمرن، ئەگەر رێککەوت پرۆفیسۆرێک بیت لە "باتالۆجی"دا و پلە و پایە و بژێوییەکی چاکت لەو رێیەوە بە دەست هێنابێت، رادەگەیەنیت کە ئەو داهێنەرە فریودەرێکە و هیچی تر، یا دەڵێیت کە هیچ زانیارییەکی لەبارەی بەکتریاکانی ناو هەواوە نییە، یا دەڵێیت کە پارەیەکی لە پێویست زیاتری خراوەتە بەردەست بۆ توێژینەوە، یا دەپرسیت ئاخۆ جوولەکەیە، هاوزێدە یا خەڵکی وڵاتێکی ترە، یا پێ لەسەر ئەوە دادەگریت کە دەبێت ئەو داهێنەرە تاقی بکەیتەوە تا دڵنیا بیت لەوەی ئاخۆ لە توانایدا هەیە بە گیروگرفت و کێشەی شێرپەنجەکەتەوە خەریک بێت؛ ئەو گیروگرفت و کێشانەی بە خۆت تێیان ناگەیت و ناتوانیت چارەیان بۆ بدۆزیتەوە، یا هەر هیچت پێ نەکرێت ئەوەت پێ باشترە ببینیت خەڵکانێکی زۆر بە بەرچاوانتەوە نەخۆشیی شێرپەنجە بیانکوژێت، لە بریی ئەوەی دان بەوەدا بنێیت و بروا بە خۆت بهێنیت کە (ئەو داهێنەرە) ئەو شتەی دۆزیوەتەوە کە لە ناخەوە پێویستت پێی هەیە تا بتوانیت نەخۆشەکانت لەو دەردە کوشندەیە قوتار بکەیت. بۆ تۆ ئەو پلە و پایەی هەتە، ئەو مافانەی مینا زانایەک پێت بەخشراون، دەفتەرەکانی پارەپاشەکەوتکردنت، پێوەندیت لەگەڵ ئەو دامەزراوە و کەسانەدا کە بوون بە مایەی زیاتر زەنگینبوونت، لە توانستی زانستی و راستییەکان گرینگترە. هەر لەبەرئەوەیشە ئاوها بچووک، دەغەزار و گرگن و هیچ لەباردانەبوویت، پیاوی بچووک!

تۆ هەر بەوە ناوەستیت و لێ ناگەرێیت کە دەستی یارمەتی بکێشیتەوە، بەڵکو دەبیت بە ئاستەنگێک و بێ بەزەیی و دڵرەقانە بەری رێ لە کاری ئەو داهێنەرە دەگریت کە بۆ تۆ و لە بریی تۆ بە داهێنانەکانیەوە خەریکە. ئێستا تێ دەگەیت بۆ بەختیاری لێت هەڵدێت و خۆی لە چنگت دەرباز دەکات؟ چونکە بەختیاری دەخوازێت شتێک بێت بە هەوڵ و ماندووبوون بە دەست بهێنرێت و بە دڵ خزمەت بکرێت و بپارێزرێت، بەڵام تۆ تەنیا هەڵلووشینی بەختیاریت دەوێت و ئەویش لەبەرئەوەی نایەوێت هەڵی لووشی لێت هەڵدێت.

بلیمەتێکی سنوور بۆکێشراو، باڵکراو، شیک و پاکژت دەوێت، تا
بتوانیت بەبێ ئەوەی شەرم دات بگرێت شان بەشانی خۆت بە
شەقامەکانی شارەکانتدا بیگەڕێنیت!

ئەو داهێنەرە، لە ماوەی خەریکبوونیدا بە کارەکەیەوە، زۆر لە خەڵکانی بەوە قایل کردووە کە دۆزەکانی جێی بڕوان و دەکرێت لە بواری بەجێهێناندا بێ بەر نەبن. با بڵێین: ئەو دۆزانە بۆ تێگەیشتن لە نەخۆشییە دەروونییەکانی تۆ، یا بۆ تەقـاندنەوەی گـاشـەبەردێک، یا بۆ دۆزینەوەی ڕێیـەکـانی چارەسەرکردنی وەرەمەکانت، یا بۆ تێڕوانین لە ئەندامەکانی لەشت بەهۆی بەکارهێنانی ڕووناکییەوە، گرینگن؛ بەڵام تۆ تەنیا ئەو کاتە بڕوا بەو دۆزانە دەهێنیت کە لە یەکێک لە ڕۆژنامەکاندا وتارێک لەبارەیانەوە دەخوێنیتەوە، چونکە نە متمانە بە دیدەکانت، نە بە گوێیەکانت دەکەیت. تۆ ڕێز لەو کەسانە دەگریت کە ڕقیان لێت دەبێتەوە، گرگن! ڕقت لە خۆت دەبێتەوە، هەر لەبەرئەوەیشە کە متمانە بە هەست و نەستەکانی خۆت ناکەیت و جێی بڕوات نین. کاتێکیش ڕۆژنامەکان لەسەر کارەکانی ئەو دەنووسن، دێیت،

نەک ئارام و هێمن، بە جۆرێک نا کە جێی خۆشحاڵی و خەنیبوون بێت، بگرە بە هەڵەداوان و پەلەپرووسکێ دێیت و بانگی "بلیمەتی"ی ئەو داهێنەرە دەدەیت؛ ئەو داهێنەرەی کە بەر لە ماوەیەک بە فریودەر و هەڵخەڵەتێن و بە بەرازێک کە سەراپای لە چڵپاوی جنسدا نقووم بووە، ناوت دەبرد؛ ئەو داهێنەرەی بەر لە ماوەیەک بە دەستبڕ و ساختەچی، بەکەسێکی ترسناک کە ئاکارە باو و گشتییەکانی نێو کۆمەڵەکەت تێک دەدات و لە گرێژنەیان دەبات، ناو دەبرد، دەکەیت بە بلیمەت.

تۆ نازانیت "بلیمەت" چییە، پیاوی بچووک!

دەزانم کە ئەمەیش نازانیت، چۆن نازانیت جوولەکە کێیە و ڕاستی و بەختیاری چین.

من پێت دەڵێم، بە هەمان شێوە کە جارێک لە جاران جاک لەندەن لە کتێبەکەیدا؛ مارتین ئێدن، پێی وتوویت؛ دڵنیام ملیۆنانی وەک تۆ ئەو کتێبەیان خوێندووەتەوە، بەڵام تێی نەگەیشتوون. "بلیمەتانە: "ئەو ئەتەکێتەیە دەیدەیت لەو شتومەکانەی بەرهەمت هێناون، کاتێک بۆ فرۆشتن بۆ بازارەکان دەیانبەیت!"

ئەگەر ئەو داهێنەرەی تا دەمێک لەمەوبەر بەرازێکی نقوومبووی ناو زەلکاوی جنس بوو، شێتێک بوو، ئێستا "بلیمەت"ێک بێت، ئەوا بۆ تۆ زۆر ئاسانترە ئەو بەختیارییەی ئەو بۆ دنیاکەت بەدەستی هێناوە، هەڵلووشیت. ئێستا هەڵلووشینی بەختیاری بۆ تۆ، گەلێک ساناترە، چونکە تەنیا نیت و چەندان پیاوی بستەبالا و بچووکی ترت ــ مینا خودی خۆت ــ لەگەڵدایە و هەموو پێکرا هاوار دەکەن: "بلیمەت، بلیمەت!". خەڵکی دەستە دەستە و ڕیز بە ڕیز دێن و بەرهەمی نێو دەستەکانت چڵێسانە هەڵدەلووشن و دەیخۆن. ئەگەر پزیشکێک بیت، چەندان نەخۆش ڕووت تێ دەکەن. لە تواناتدا هەیە گەلێک چاکتر لە بەرێ یارمەتییان بدەیت و بەوەیش پارەیەکی زۆر خڕ

بکەیتـەوە و بەدەست بهـێنیت. گـوێم لێتـە پیـاوی بچـووک دەڵێـیت: "ئەمـجا بەدەسـتـهـێنانی پارە چ قـەیدی هەیە و بۆ خـراپە!" لە ڕاسـتـیـشـدا وایە، بەدەستهێنانی پارە بە ڕێگەیەکی ڕاست و لە بریی کار و خـزمـەتێکی چاک، خـەوشـێک نییـە، بەڵام ئەوە خـەوش و هەڵەیـە ئەگەر لەو پارەیەی بـە دەسـتی دەهێنیت هیچ لە پێناوی توێژینەوەکەت و بەردەوامبـوونیدا بەکـار نەهێنیت و گـوێی پـێ نەدەیت، بگرە لـە بریی ئەوە تـوێژینەوەکـەت بـۆ زیاتر زەنگینـبـوون بەکار بهێنیت.

ئەمەیش ئەوەیە کتومت کردووتە و دەیکەیت.

تۆ هیچ شـتێک ناکەیت تا بەردەوامی بدات بە توێژینەوەکانت و بەرەوپێش چوونیـان، لە بریی ئەوە بەبێ بیـرکردنەوە و بەوپەڕی چڵێسی و دەبەنگییـەوە دەسـتـی بـەسـەردا دەگـریت. نە سـنوور و نە ئەو تـوانسـتـەی لە ئـەنجـامی توێژینـەوەوە بەدەست دێت، نابینیت. جـۆری ژیـان و بوونت بـەرپەرچی ئەو توانستانەی هەن دەدەنەوە. لە هەر جێیەکیش بگەیت بەو سنوورانەی دەوری ئەنجـامـدانی توێژینەوەکـانتی داوە، ئـاودیو دەبیت. ئەگـەر پزیشکێک، یا بەکترۆلۆجێک بیت کە لەبارەی نەخۆشیی کولێرا و گرانەتاوە بزانێت کە ئەو نەخـۆشـییـانە بەرەنجـامی هەڵامسـانن لە ئەندامـێک لە ئەندامـەکانی لەشـدا، ئەوا بەوپەڕی دڵنیـاییـیـەوە، بەدوای بـەشـی هەڵامسـاندا دەگـەڕێیت لە بواری نەخـۆشـیـیـەکـانی شـێـرپەنجـەدا و بەو جـۆرەیش دەمـێکی دوور و درێژ لە کـاتەکـەت بـەوە لە دەست دەدەیت کـە بـە دوای باسـیلەکـانی شـێـرپەنجـەدا بگەڕێیت. جـارێکیـان لە پیـاوێکی گەورەوە فـێر بوویت کە ئامـێرەکـان بەپێی چەند یاسـا و ڕێسـایەکی تایبـەت و دیاریکراو بۆیـان کـار دەکـەن، هەر بۆیە چەند ئامـێرێکت بەمـەبەسـتـی کوشتن دروسـت کرد؛ لەو بڕوایەشـدایت کـە بوونەوەرە زیندووەکـانیش وەک ئامـێـر وەهان و بە هەمـان یاسـا و ڕێسـای ئامـێرەکـان دەکرێت بە کـار بهـێنرێن، هەر بۆیـەیشـە لەسـەر هەمـان هەڵە بەردەوامیت کـە دەمێکی درێژە بە دەسـتـییـەوە دەتلێیتەوە و بە خـۆیەوە لوولی

داویت. تۆ چەندان کاری زانستیت وەلاناوە، هەر بەو هەست و نەستانەوە کە پێت وایە ڕاستن و نکووڵی لە بەڵگەنەویستییان ناکرێت، وەرت گرتوون. لەمەیش بترازێت، بوویت بە خوڵقێنەری چەندان هەڵە و شێواندن لەسەر بوونەوەرە زیندووەکان، چونکە پێت وا بووە کە ئەم هەڵەیە، ئەو مافانەی پێت بەخشراون وەک زانایەک کار بکەیت، یا بەهۆی دین و لەبەر خاتری دەفتەرەکانی پارە پاشەکەوتکردنت لە بانکەکاندا، یا هەر لەبەرئەوەی سروشتێکی ڕێگرانەت هەیە لە بەجێهێنانی کاری زانستیدا، توانیوتە ئەو کەسانە زیندانی بکەیت و ڕاویان بنێیت و دووریان بخەیتەوە، یا لە بەردەم و لە پاشملە بە خراپە لەبارەیان بدوێیت، لەسەر ئەو ڕێگە ڕاستە لایان بدەیت کە مژدەگەیێنی بەدەستهێنان و ئەنجامدانی کاری زانستیی مەزن بوون. دەزانم! دەخوازیت "بلیمەتان" هەبن و بۆ خۆیشت ئامادەیت بە شان و باڵیاندا هەڵبدەیت و بکەویتە پەسندانیان، بەڵام "تۆ" بلیمەتی "چاک"ت دەوێت، بلیمەتی باش پەروەردەکراو، بلیمەتێکت دەوێت پێ بە قەد بەرەکەی خۆی ڕابکێشێت و هەراوهۆریا و کێشەت بۆ نەنێتەوە، بلیمەتێکت ناوێت کەوی و ڕام نەبێت و بیەوێت بەسەر گشت سنوورەکاندا ئاودیو بێت، هەموو ئاستەنگەکانی سەر ڕێی تێکوپێک بدات و بیانشکێنێت. تۆ بلیمەتێکی سنوور بۆکێشراو، باڵکراو، شیک و پاکژت دەوێت، تا بتوانیت بەبێ ئەوەی شەرم دات بگرێت شان بەشانی خۆت بە شەقامەکانی شارەکانتدا بیگەڕێنیت!

تۆ توانایەکی باشت هەیە لە هەڵلووشین و لە بۆ خۆ دەستخستندا، بەڵام ناتوانیت بخوڵقێنیت. هەر بۆیە بەو جۆرەی کە هەیت، هەر بۆیە تەواوی ژیانت یا لە نووسینگەیەکی ناجۆر و دڵپڕوێندا بەسەر دەبەیت، یا هەر خەریکی ژماردن و کۆکردنەوە و لێدەرکردنی ژمارەکانیت، یا خۆت بەسەر مێزەکەتدا چەماندووەتەوە و خەریکی نەخشەکێشان و پلاندانانی، یا ژیانی بەناچاریی ژن و مێردایەتی هێزی لەبەر بریویت، یا مامۆستایەکیت لە

پۆلێک لە پۆلەکاندا، هەرچەند هیچ خۆشەویستییەکت بۆ منداڵان نییە و ڕقت لێیان دەبێتەوە. هەر لەبەرئەوەیش کە هەردەم و بەردەوام لەوەی ئامادە و لە بەردەستدا هەبووە، وەرت گرتووە و قەت نەتتوانیوە ببەخشیت و بدەیتەوە، نایشتوانیت بەرەوپێش بچیت و بگەیت بە پلەیەکی باڵاتر، قەتیش هزرێکی نوێ لە دەرگەی بیرت نادات. تەنیا ئەوەندەت لە باردا بووە، ئەوەی خەڵکانی تر پوخت و ئامادە لە بەردەمیاندا داناویت، هەڵلووشیت و بیکەیت بەودیودا.

نابینیت بۆ هیچ گۆڕانکارییەک، هیچ جیاوازییەک، نە لە خۆت و نە لە دەوروبەرەکەتدا ڕوو نادەن؟

لێ گەڕێ بۆت بگێڕمەوە:

کاتێک دڵتەنگ و هیچ لەناخدا نەبوو، بە گازندەوە، دڵ پڕ لە سکاڵا لە دەست ڕەحەتنەبوون، یا بە خۆت و نەخۆشییە دەروونییەکانتەوە، بەرەو ڕووم دێیت و داوای یارمەتیم لێ دەکەیت، فێر بووم چۆن مینا گیانەوەرێکی ڕەقوتەق و وشکهەڵاتوو؛ گیانەوەرێکی لە جێی خۆدا چەقیو، بتناسم و هەست بەبوونت بکەم. لە تواناتدا نییە ببەخشیت و بخوڵقێنیت، تەنیا چڵێسی و بۆخۆبردن و هەڵلووشین دەزانیت، چونکە ئەو بارە بنچینەییانەی لەشتیان پێک هێناوە بریتین لە: خۆبەدوورگرتن، بۆخۆسەندن و ڕکابەری و بەربەرەکانی. هەر ئەوەندەی پێکهاتە بنچینەیی و ساکارەکانی ئەوین یا دڵاوایی لە نێوتدا بکەونە بزووتن، زارەترەک دەبیت و دەتۆقێیت. ڕژدی و چڵێسیت تەنیا یەک نێوەڕۆکی بنەڕەتی هەیە: چونکە هەست دەکەیت سک بەتاڵ، نەفام و لە برساندا مردوویت، چونکە هەست دەکەیت نە زانیاریی ڕاستەقینەت لە دەستدایە و نە بە دوای بەدەستخستنیدا دەگەڕێیت، هەردەم و بەردەوام ناچاریت بەوەی ورگی خۆت لە پارە و خواردن و بەختیاری و زانیاری پڕ بکەیت. هەر لەبەر ئەم هۆیەیشە کە لە هەقیقەت هەڵدێیت و خۆ دەرباز دەکەیت، پیاوی بچووک!

هەقیقەت دەیتوانی لە دەست شەوقدانەوەی ئەوین و خۆشەویستیی نێو ناخت قوتارت بکات. هەقیقەت دەیتوانی ــ یا دەکرا هەقیقەت ــ ئەوەت پێشان بدات کە من نیوەناچڵ و ناتەواو هەوڵ دەدەم پێشانت بدەم، بەڵام تۆ ئەمە ناخوازیت، گەرگن! دەتەوێت تەنیا کرییار و بەکارهێن، دەتەوێت نیشتمانپەروەر بیت.

"گوێی لێ بگرن! دەیەوێت نکوولّی لە نیشتمانپەروەری بکات. نیشتمانپەروەری کە بەردی بناغەی دەوڵەت و یەکە پێکهێنەرەکەیەتی: خێزان! دەبێت ڕێ بەمە نەدرێت و بەری لێ بگیرێت!"

بڕوانە چۆن دەقیژێنیت، کاتێک یەکێک لە بارە دەروونییە ڕەقهەڵاتووەکەت ئاگەدارت دەکاتەوە.

نە دەتەوێت گوێت لەم ئاگەداربوونەوەیە بێت، نە لە بارەیەوە بزانیت. تەنیا دەتەوێت بقیژێنیت، هاتوهاوار بکەیت و چەپڵە لێ بدەیت. ڕێ لە هاتوهاوار و قیژەقیژ و پێداهەڵگوتن و چەپڵەلێدانت ناگرم، بەڵام ڕێ نادەیت بەهێمنی و بەکاوەخۆ بۆت بگێڕمەوە کە بۆ ناتوانیت بەختیاری بەدەست بهێنیت.

ترس لە چاوەکانتدا بەدی دەکەم، چونکە دەزانم ئەم پرسە بە چ قووڵاییەک دەتبزوێنێت. تۆ "نەرمونیانی و حەوسەڵەیەکی زیاد لە پێویست بۆ دینەکەت" دەخوازیت و داوا دەکەیت سەربەست و ئازاد دینەکەت خۆش بوویت؛ ئەگەرچی ئەمە نەک خەوش و هەڵەیەک نییە، بگرە بەپێچەوانەوە کارێکی باش و بەسوودیشە، بەڵام لەمە زیاتر دەخوازیت و دەتەوێت هەموو کەسێکی تریش شوێنپێی تۆ هەڵبگرێت و ملکەچ و گوێڕایەڵی یاسا و نەریتە ئاینییەکانی تۆ بێت. لەگەڵ دینەکەی خۆتدا نەرمونیان و بەحەوسەڵەیت، بەڵام ئەم نەرمونیانییە بەهیچ دینێکی تر بە ڕەوا نابینیت. شێت و هار دەبیت، ئەگەر کەسێک لە بریی پەرستنی خوایەکی تایبەت، سروشتی خۆش بوویت و هەوڵ بدات لێی تێ بگات.

کاتێک ژن و مێردێک هەست بەوە دەکەن کە چیی تر ناتوانن پێکەوە بژین، دەتەوێت یەکێکیان ئەوی تر بە شکایەت و بیانووی ڕێزنەگرتن لە خو و نەریتە باوەکانی نێو کۆمەڵ، یا بەناوی کەللەڕەقی و مل نەونەکردنەوە بۆ یاساکان، بەرەو دەروازەی دادگەکان ڕاپێچ بکات.

تۆ؛ پیاوە گرگنە لێقەوماوە کەتنگێرە گەورەکە، باوەڕت بە لێک جودابوونەوەی ژن و مێرد نییە، کە لەسەر بنچینەی تێگەیشتن لە یەکتر بنیات نراوە. لەو تام و چێژەی لە ژیانت دەیبینیت، لە حەز و ئارەزووەکانت، دەترسیت. بینینی هەقیقەتت تەنیا لە ئاوێنەدا دەوێت، چونکە لەوێدا نە تۆ دەتوانیت بیگریت و نە ئەویش دەتوانێت بتگاتێ. "نەتەوەپەرستی"ت بەرەنجامی ئەو بارە ڕەقهەڵاتووە لە جێی خۆدا گیرخواردووەی لەشت و بارە دەروونییە قەبز و بە بەردبووەکەتە، گرگن! بەمەبەستی تیز پێوەکردن و سووکایەتی ئەمەت پێ ڕاناگەیەنم، چونکە هاوڕێتم؛ هەرچەندە دەزانم کە تۆ هاوڕێیەکانت هەر لەبەرئەوەی لەبارەی ڕاستییەکانەوە بۆت دەپەیڤن، دەکوژیت. سەیرێکی نیشتمانپەروەرەکانت بکە و دەبینیت لە بریی ئەوەی ئاسایی بڕۆن مارش دەکەن. نیشتمانپەروەرەکانت ڕقیان لە دوژمنەکانت نییە، بگرە لە بریی ئەوە "دوژمنانی بە میرات بۆماوە"یان هەیە؛ دوژمنانێک کە لە دەمێکەوە بۆ دەمێکی تر دەیانگۆڕن و دەیانکەن بە هاوڕێیانی تەمەنی خۆیان و دواتریش دەیانکەنەوە بە دوژمنانی خوێنەخۆری خۆیان. نیشتمانپەروەرەکانت گۆرانیی ئاسایی ناچڕن، بگرە سروودی شەڕ دەڵێن. کچە دۆستەکانیان لە ئامێز ناگرن، بگرە "دەیاننێنە ژێر" و "ئەو جارانە دەژمێرن" کە لە شەوێکدا گانیان لەگەڵدا دەکەن. پێت ناکرێت ئەم ڕاستییە لە بەین بەریت و بەرپەرچی بدەیتەوە، تەنیا کارێکی خراپ کە پێت دەکرێت ئەوەیە بمکوژیت؛ وەک چۆن چەندان لە هاوڕێ ڕاستەقینەکانی خۆتت مەسیح، ڕاتێناو، کارل لێبکنێختی دڵگەرم و لنکۆڵن و چەندانی ترت کوشت. نیشتمانپەروەری کوشتوویتی و لەنێوی بردوویت. ئەوە تۆیت و کەسی تر

بۆیە وەک دزێک لە تاریکەشەودا هەڵدەکوتیتە سەر
بەختیاری و دەیدزیت

نییە کە لە چەشنی ملیۆنان کەسی تردا شەق لەپاشەڵ هەڵدراو و پێ پێدانراویت، بەڵام لە نیشتمانپەروەریی خۆت ناکەویت و بەردەوامیت.

تۆ تاسە و ئارەزووی ئەوین دەکەیت، کارەکەتت خۆش دەوێت، چونکە بژێویت پێ دەدات، کارەکەیشت بە توانست و زانیارییەکانی من دەژی، توانست و زانیارییەکانی منیش بە توانست و زانیاریی کەسانی تر دەژی. ئەوین و کار و زانیاری و توانستەکان، هیچ وڵاتێک، هیچ سنوورێک، هیچ جۆرە جلکێکی ڕەسمی ناناسن و نێونەتەوەیین، بۆ گشت مرۆڤانن، گشتی و هەمەلایەنەن، بەڵام تۆ دەتەوێت نیشتمانپەروەرێکی تەپەسەر و گرگن بیت، چونکە لە ئەوینی ڕاستەقینە دەترسیت، لەوە دەترسیت بەرپرسێتیی کارەکەت لە ئەستۆ بگریت و لە بەدەستخستنی توانست و زانیاریش تۆقیویت. هەر لەبەرئەمەیش تەنیا ئەوەت لە دەست دێت ئەوین و کار و زانیاری و توانستی کەسانی تر بۆ مەرامەکانی خۆت بەکار بهێنیت، بەڵام قەت ناتوانیت خۆت شتێک بخوڵقێنیت. هەر لەبەرئەمەیشە، مینا دزێک لە تاریکەشەودا هەڵدەکوتیتە سەر بەختیاری و دەیدزیت. ئیرەیی سەروسیمات

شین و مۆر دەکاتەوە، ئەگەر بێتو بەختیاری لە کەسانی تردا بەدی بکەیت.

"ئەم دزە بگرن! هاوولاّت نییە و پەناهێنە بیگرن! بەلاّم من هاوزێدی ئەلّمانیاییەکان، ئەمەریکاییەکان، دانیمارکییەکان و نەرویجییەکانم!"

گەڤە و شیرەشیرِ گرگن!

تۆ ئەو پەناهێنە تاهەتایی و بێبرانەوەیەیت کە لە ئاکامی رووداني کارەساتێکدا رووت لەم دنیایە کرد و رۆژێکیش دێت ئارام و بێدەنگ بەجێی دەهێلّیت. تۆ بۆیە دەقیژێنیت و هاوار دەکەیت، چونکە دەترسیت و تۆقیویت. هەست دەکەیت چۆن لەشت رەقوتەق هەلاّتووە و بەرە بەرە وشک دەبێتەوە. لەبەرئەوەیە بە هەلّەداوان و پەلەپرووسکێ خۆت دەگەیەنیتە پۆلیسەکانت، بەلاّم پۆلیسەکانیشت هیچ دەستەلاّتێکیان بەسەر راستییەکانی مندا ناشکێت. پۆلیسەکانیشت، مینا خەلّکی تر، بە گازندە و دلّ پرِ لە سکالاّ لە دەست ژنەکانیان، لە دەست مندالّە نەخۆشەکانیان، دێنە لای من. ئەوان، ئەو مرۆڤانەی لە ناخیاندا هەن بەوە دەشارنەوە و حەشار دەدەن کە جلکی رەسمی لەبەر بکەن و چەک لە خۆیان ببەستن، بەلاّم ناتوانن خۆ لە من پەنا بگرن و بشارنەوە، چونکە چەندان جار بە رووتوقووتی بینیومن.

"ناوونیشانی لای پۆلیس هەن؟ هیچ غەلوخەشێک لە پێناسنامەکانیدا هەیە؟ باجی دەولّەتی داوە؟ لێی بکۆلّنەوە، دەبێت مەرام و خواستەکانی دەولّەت و ئابرووی نەتەوە بپارێزرێن!"

ئا، پیاوی بچووک! دلّنیا بە هیچ غەلوخەشێک لە پێناسەکانمدا نییە و هەموو کات باجیشم داوە بە دەولّەت. ئەوەی تۆی دوودلّ و سەراسیمە کردووە پاراستنی مەرام و خواستەکانی دەولّەت و پارێزگاریکردنی ئابرووی نەتەوە نییە، تۆ لەوە تۆقیویت چۆن رووتوقووت لە ژووری کارکردن و لە ئەنجامی توێژینەوەکانمدا بینیومیت پێشانی دنیات بدەم و پەردە لەسەر رازەکانت هەلّبمالّم، لەبەرئەوەیە ئاوها خۆت پەرێشان و سەخلّەت کردووە،

بۆ ئەوەی بە بیانووی مل نەوی نەکردن و پشێوی نانەوە فڕێم بدەیتە زیندانەوە.

دەتناسم پیاوی بچووک! ئەگەر ڕێککەوت دادوەرێکی گشتی بیت، ئامانجت ئەوە نابێت داد و یەکسانی بچەسپێنیت، بگرە بە دوای "کێشە"یەکدا دەگەڕێیت پلە و پایەیەکی بڵندترت پێ ببەخشێت، بتگەیەنێتە پلەی "دادوەری دادوەران". دادوەرە گرگنەکانی سەرووی خۆیشت هەر ئەوەیان دەوێت. هەر هەمان کاریشتان بەرانبەر بە سوکرات کرد، بەڵام تۆ هیچ دەرسێک لە مێژوو وەرناگریت. سۆکراتت کوشت، بۆیە ئاوها لەو زەلکاوەدا کە دەمێکە تا بینەقاقات هەڵکشاوە، ماویتەتەوە. سوکراتت کوشت و تا ئێستایش هیچ شتێک لەو بارەوە نازانیت. بەوە تاوانبارت کرد کە "ڕەوشتە جوانەکان!"ی نێو کۆمەڵەکەت گۆڕەوشار دەکات، بەڵام ئەو تا هەنووکەیش هەر لەسەر هەمان کار هەر بەردەوامە، گرگن! تۆ توانیت لەشی ئەو بە خاک بسپێریت، بەڵام بیرەکانی ئەو تا ئێستایش هەر مژدەگەیێن و زیندوون. تۆ تا ئێستایش بە پەنابردنە بەر "یاسا و ڕێسا"کانت هەر خەریکی هەمان کار و گۆڕەوشارکردنی، بەڵام نەک ئازا و بوێرانە، بگرە بە شێوەیەکی ترسنۆکانە و خوێڕییانە ئەو کارە ئەنجام دەدەیت.

کاتێک بە بیانووی گوێ پێ نەدان و بەرپەرچدانەوەی ڕەوشتە باوەکانی نێو کۆمەڵەکەت تاوانبارم دەکەیت، ناتوانیت ڕووبەڕووم ڕابوەستیت و سەیری چاوم بکەیت، چونکە دەزانیت کاممان شلوشەوێق و چڵێس و بێ ئاکار و بێ ڕەوشت و پڵتۆخین.

کەسێک لە دەرفەتێکدا پێی وتیت، کە لەنێو گشت هاوڕێ و دۆستەکانیدا، لەنێو تەواوی ناسیاوان و برادەرانیدا، تەنیا یەک کەسی دیوە لەبارەی جنسەوە گاڵتەوگەپێکی نەگێڕابێتەوە و ئەو کەسەیش من بووم، پیاوی بچووک! گرینگ نییە تۆ دادوەرێکی گشتی، دادوەرێک، یا بەڕێوەبەری

پۆلیس بیت کاتێک گوێ بۆ ئەم قسەیە شل دەکەیت، چونکە من لە گشت گاڵتەوگەپە پووت و ناحەزەکانت ئاگەدارم و دەزانم لە چ سەرچاوەیەکەوە هەڵدەقوڵێن، بۆیە فەرمان دەدەم کە بێدەنگ بیت.

دەشێت لە تواناتدا بووبێت ئەوە پیشان بدەیت کە ساڵێک لە ساڵان باجی تەواوم لەسەر داهاتی ساڵانەم بە دەوڵەت نەدابێت، یا ئەوە بسەلمێنیت کە لەگەڵ ژنێکدا بەسەر یەکێک لە سنوورە کێشراوەکانتدا، سنووری یەکێک لە هەرێمەکانتدا، ئاودیو بووبم، یا ئاشکرای بکەیت کە لەگەڵ منداڵێک لە منداڵەکانی کۆڵانەکانتدا، دڵ پڕ لە حەز و دۆستانە، دوابێتم، بەڵام تام و چێژی ئەمانە تەنیا لە دەمی تۆدا ناخۆش و گەمارە، نەک هی من. لەبەرئەوەی هیچ شتێکی تر ناناسیت، لەو بڕوایەدایت منیش یەکێک بم، مینا خودی خۆت. مخابن، پیاوی بچووک! من سەبارەت بەم شتانە وەک تۆ نیم و قەتیش وەک تۆ نەبووم. گرینگیش نییە باوەڕ دەکەیت یا نا. تۆ بۆ دڵنیابوون و خۆپاراستن چەک و منیش تەنیا توانست و زانیاریم لە دەستدایە. هەر کەسەیش بەرەو ئەو لایە دەڕوات، کە دڵ دەیخوازێت.

لێ گەڕێ بۆت بگێڕمەوە کە چۆن ژیانت لە خۆت هەراسان کردووە و لە کارت خستووە، گرگن!

ساڵی ١٩٢٤ پێشنیازی توێژینەوەیەکی زانستیم کرد لەسەر کەسایەتیی مرۆڤ و بە شەوق و گەرموگوڕییەوە بەرەوپیری هاتیت. ساڵی ١٩٢٨ کارەکەمان بەرەو ئەنجامێکی دیار و لەبەرچاوی دەبردین و ئەو کاتیش تۆ هەر بە شەوق و خۆشییەوە بەرەوپیری دەچوویت، نەک هەر ئەمەیش، بگرە بە "بیرکارێکی بەبایەخ" ناودێریت کردم.

ساڵی ١٩٣٣ ئەو دۆزینەوە زانستییەم لە شێوەی کتێبێکدا، لە ڕێی بنکەی چاپ و بڵاوکردنەوەکەی خۆتەوە، بڵاو کردەوە. ئەو کات تازە هیتلەر دەستەڵاتی گرتبووە دەست. بەر لەوەیش فێرم کردبوویت لەوە تێ بگەیت کە

هۆکاری بەهێزبوونی هیتلەر ڕەقهەڵاتن و بە بەردبوونی کەسایەتیی تۆ بوو. تۆ ڕێت نەدا کتێبەکە بڵاو ببێتەوە، چونکە لەوێدا ئەوەم پێشان دابوو کە تەنیا تۆ و کەسی تر نا بەرهەمێنی (هیتلەر)یت. هەر چۆنێک بێت کتێبەکە بڵاو بووەوە و تۆ تا ئەو کاتیش هەر بە شەوق و گەرموگوڕ بوویت بەرانبەر، بەڵام هاوکات بە بێدەنگی کوشتت. چونکە "سەرکۆمار"ەکەت نەفرەتی لەو کتێبە کردبوو. بێجگە لەوەیش ئامۆژگاریی دایکەکانی کردبوو کە منداڵەکانیان لەسەر دان بەخۆداگرتن ڕابهێنن، تا لەو ڕێگەیەوە بەر لە هەموو هەست و نەستە ڕاستەقینە و پوختەکانیان بگرن.

سەرباری ئەو گەرموگوڕی و بەدەنگەوەهاتنەت، بە درێژاییی دوازدە ساڵ، بە بێدەنگبوونت، کتێبەکەی منت بە دەستی مەرگ سپارد و ساڵی ١٩٤٥ کە دووبارە کتێبەکە چاپ کرا و بڵاو کرایەوە، بەنێوی "کلاسیک"ەوە کەوتیتە سەناکردن و پێداهەڵدانی، ئەوسایش هەر هەمان گەرموگوڕیت بەرانبەری هەبوو.

بیست و دوو ساڵ، بیست و دوو ساڵی پڕ لە ڕووداو، پڕ لە پەرێشانی و دووڵی بەسەر ئەو دەمەدا تێپەڕ بووە کە تێیدا فێرم کردیت گرینگ چارەسەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکانی تاکەکەس نییە، بەڵکو گرینگ ڕێگرتن و ڕێنەدانە بە تەشەناکردن و بڵاوبوونەوەی ئەو نەخۆشییانە. بە درێژاییی بیست و دوو ساڵی دڵتەزێن و ناخۆش فێرم کردیت خەڵکی بۆیە تووشی داوی ئەم نەگبەتی یا ئەو کڵۆڵی دەبن، ئەم شێتی یا ئەو شێتی گاڵەیان پێ دەکات، چونکە هەم بە لەش و هەمیش بە ڕۆح بوون بە بەرد و ڕەقهەڵاتوون، چونکە نە دەتوانن خۆشەویستی ببەخشن و نە تام و چێژی لێ وەربگرن، چونکە لەشیان وەک گیانەوەرانی تر لە کاتی خۆشەویستیکردندا بە موچڕکەی هاتنەوەیەک و خاوبوونەوەی ماسوولکەکان ڕانەهاتووە، بیست و دوو ساڵی ڕەبەق دوای ئەوە، دێیت و بە هاوڕێیەکانت دەڵێیت: "گرینگ چارەسەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکانی تاکەکەس نییە، گرینگ ڕێگرتن و

ڕێنەدانە بە تەشەناکردن و بڵاوبوونەوەی ئەو نەخۆشییانە." و هاوکاتیش هەر هەمان کار دەکەیتەوە کە بە درێژاییی هەزاران ساڵ کردووتە: "ناوی ئامانجە گەورەکان دەبەیت و لە بارەیانەوە دەدوێیت، بەبێ ئەوەی ئەوە دیار بکەیت کە مرۆڤ چۆن پێیان دەگات، چۆن بە دەستیان دەهێنێت." تۆ ژیانی خۆشویستن و ئەوینی خەڵکانی بێ شومار لە بیر دەکەیت. دەتەوێت، یا دەڵێیت، دەبێت "ڕێ لە ئازارە دەروونییەکان بگیرێت"، بەڵام ناتەوێت خۆت لە قەرەی ئەو بەدبەختییە جنسییە بدەیت کە خەڵکی بە دەستییەوە دەناڵێنن، ئەمەیان قەدەغەیە! وەک پزیشکێکیش هێشتا سەرت لەو زەلکاوە دەرنەهێناوە کە تێی کەوتوویت.

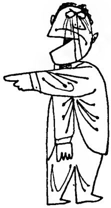

دەقیژێنیت و هاوار دەکەیت، چونکە دەترسیت

چۆن لە تەکنیککارێک کە هونەری فڕین دەدۆزێتەوە دەفکریت! کاتێک هیچ زانیارییەکت لەبارەی چۆنێتیی بەکارهێنانی مۆتۆڕ و پەروانەکانەوە پێ ڕاناگەیەنێت، ئاوهایش، بەبێ کەم و زیاد، ئەو تەکنیککارانەی بە چارەسەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکانتەوە خەریکن دەخولقێنیت. تۆ،

مـرۆڤـێکی بێ ورە و ترسـنۆکـیت. دەتەوێت شـتـە باشـەکـان هەڵبـژێریت و خـراپـەکـان وەلانێـیت. گـوڵەباخـی بێ درک دەخـوازیت. ئەی تۆ، ئـەی ئەو گرگنەی بە چارەسـەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکانـەوە خەریکیت، چەندان گـاڵتـەوگـەپی بێ مـانا و هـیـچـوپـووچی جنسـیت لەبارەی منـەوە دروست نەکردووە؟ بە نێوی "پەیامبەری گەیشتن بە ڕەحـەتبـوونێکی چاکتر"ەوە دوام نەکەوتوویت؟ قـەت گریە و ناڵەی ئەو ژنە گـەنجـانەت بەر گـوێ نەکەوتووە کە ژیانیـان بووەتە مـەخـسـەرە بە دەست ئەو پیـاوانەوە کـە ڕەحـەت نـابن؟ یا پەشیمانی و پەنجەی خۆ گەستنی ئەو لاوانەت نەبیستووە کە ڕەحەت نەبوون لە خـۆشـەویسـتیدا تەقـاندوونیـەتییـەوە؟ دڵنیـایی و خۆپاراستنت هـێشـتـا لە نەخـۆشـەکـانت گرینگترن؟ تا کـەی بەدەسـتـهـێنانی پلە و پایەی بەرزتر لە پێـشـتـر دەگریت، لە پرسـە پزیشکـیـیـەکـانت؟ تا کـەی خـۆ لەو ڕاسـتـیـیـە لادەدەیت، کە هەڵگرتنی ئیشی ئەمڕۆ بۆ سبەی، ئـەم هەڵسوکەوت و مامـەڵە تاریک و نووتەکـەت، ژیانی ملیـۆنـان مـرۆڤی پێـوە بەنـدە؟ تۆ دڵنیـایی و خـۆپاراستن بەر لـە هەقـیـقـەت دادەنێـیت. کـاتێک لە بارەی "ئۆرگـۆن"ەوە دەبیسـتیت، کە مـن دۆزیومەتـەوە، ناپرسـیت: "ئاخـۆ چ کەڵکێکی هەیە؟ چۆن نەخـۆشـان چاک دەکاتەوە؟" بەڵکو دەپرسـیت: "ئاخـۆ مۆڵەتی ئەوەی دراوەتێ بە کاری پزیشکییەوە خەریک بێت؟"

لەوە تێ ناگـەیت کە مۆڵەتدانی تۆ و بەڵگەنامـە بێ مـانا و پڕوپووچەکانت هیچ خێرێکیـان نییـە لەوە زیاتر کە پچەک کارەکەم تێک بدەن، بەڵام ناتوانن ڕێی ئەنجـامـدانیم لێ بگرن، من ئیـدی لە سـەرانسـەری ئەم زەوینەدا، مـینا دۆزەرەوەی دەردی هەسـت و نەسـتـەکـانت، مـینا دۆزەرەوەی وزە و توانی ژیانت، ناسـراوم و دان بە توانستی زانسـتیمدا نراوە، کەسێکیش کە لە من زیاتر نەزانێت، نـاتوانێت لـە من بکۆڵێـتـەوە و مـۆڵەتـی کـارکـردنم بۆ بڕەخسێنێت.

سـەربەسـتبوونی خـۆت بە فـیـڕۆ دەدەیت. کەسێک لێی نەپرسـیویت بۆ تا

ئێستا نەتتوانیوە لە بەدەستهێنانی سەربەستی و ئازادبوونتدا لە هەنگاوی بەرەوپێش چووندا بیت، هیچ کەسێکیش لێی نەپرسیویت: "بۆ هەر ئەوەندە سەربەستی بە دەست بهێنیت، بە پەلە و سووک و ئاسان، لە دەستی دەدەیت و بە سەروەرێکی نوێی دەسپێریت!"

تۆ دەپرسیت و دەڵێیت: "گوێتان لێ بوو؟ بە خۆیدا ڕادەپەرمووێت لە ڕابوونی شۆڕشگێڕانەی کرێکارانی دنیا دوودڵ بێت! گومان لە دیموکراتی بکات! بمرێت ئەم شۆڕشگێرە، بمرێت ئەم هەڵگەڕاوەیە لە شۆڕش! بمرێت."

خۆت سەغڵەت مەکە ڕابەرە پووت و هیچ لەباردانەبووەکەی گشت دیموکراتەکان و تەواوی کرێکارانی دنیا، چونکە لەو بڕوایەدام سەربەستیی ڕاستەقینە و داهاتوویت، تەنیا بە بەرسڤی ئەم تاکە (پرس)ەوە بەندە، نەک بەو بەرەنجامانەی لە کۆنگرەکانی پارتییەکەتدا بەدەستیان دەهێنیت.

تۆ دەڵێیت: "با بمرێت! دەیەوێت ئابڕووی نەتەوە و نێو و نێوبانگی شەڕوانانی کرێکارانی شۆڕشگێڕ لەکەدار بکات! با بمرێت! پاڵی بدەن بە دیوارەوە!"

هاتوهاوار و چەپڵەلێدان و پەسندان یەک هەنگاو لە ئامانجەکانت نزیکترت ناخەنەوە، پیاوی بچووک! تۆ لەو بڕوایەدایت دەتوانیت سەربەستیی خۆت بەوە بپارێزیت و دڵنیا بیت لێی، کە خەڵکی لە پاڵ دیوارەکاندا ڕیز بکەیت. چاکتر وایە سەیری ئاوێنەیەک بکەیت و لە خۆت بڕوانیت.

دەڵێیت: "با بمرێت!"

نەختێک دان بەخۆداگرتن، گرگن! من نامەوێت سووکایەتیت پێ بکەم، نامەوێت لە نرخت کەم بکەمەوە، تەنیا ئەوەندە دەخوازم پێشانت بدەم کە بۆ تا ئێستا نەتتوانیوە سەربەستی بە دەست بهێنیت، ئەگەر بە دەستیشت هێنابێت لە تواناتدا نەبووە بیپارێزیت. ئەمەت بە لاوە گرینگ نییە؟

"با بمرێت!"

بەبێ ئەوەی درێژەی پێ بدەین بۆت دەگێڕمەوە چۆن پیاوە گرگنەکەی ناخت هەر ئەوەندە بەری بۆ بەرەڵا بکرێت و پچەک سەربەستی بەدەست بهێنێت هەڵسوکەت دەکات. با وا دابنێین: تۆ قوتابییەکی لە یەکێک لە ئامۆژگاکاندا کە بۆ خوێندن و لێکۆڵینەوە لە تەندروستیی جنسیی لاوان و منداڵان تەرخان کراوە. تۆ بە گەرموگوڕییەوە بە پیر ئەو "بیرە مژدەگەییێن"ەوە دەچیت و دەتەوێت لە بەجێهێنانی ئەم ڕزگارییەدا بەشدار بیت.

با بمرێت!

ئەمە کتومت ئەوەیە کە لە ئامۆژگاکەمدا ڕووی دا: قوتابییەکانم بەسەر وردبینەکانیاندا چەمابوونەوە و لە گەردیلە پێکهێنەرەکانی خۆڵ ورد دەبوونەوە و سەرنجیان دەدا، تۆیش ڕووتوقووت لەناو "ئەکیومولاتۆری ئۆرگۆنی"ییەکەدا دانیشتبوویت، بۆ ئەوەی بێیت و لەو تێڕوانینەدا بەشداریمان بکەیت، بانگم کردیت. تۆیش ڕووتوقووت، نەک بە نیازی بەشداریکردن، بگرە تەنیا بۆ ئەوەی خۆت بەو کچ و ژنانەی هاتبوون بۆ دیدەنیکردنی ئامۆژگاکەمان پێشان بدەیت، هاتیت و لە بەردەمماندا قووت

بوویتـەوە و منیش ناچار یەکسـەر لەم کـارەت ئاگەدارم کـردیت، بەڵام نە تۆ لەوە تێ گەیشیت بـۆ وام کرد و نە منیش لەوە تێگەیشتم بۆ تـێ نەگەیشـتی. دواتر، لە گفتوگۆیەکی دوور و درێژدا، دانت بەوەدا نا کە کتومت تێڕوانین و بۆچوونی تۆ لەسـەر ئامۆژگایەک کە بۆ خـوێندن و لێکۆڵینەوەی تەندروسـتیی جنسـی تەرخـان کـراوە، ئەوە بـووە کە بـەو جۆرە هـەڵسـوکەوت بکـەیت، هەر زوویش بە هـالیکاری و یارمـەتیی من لەوە تێ گـەیشـتیت کە لە ناخـەوە ڕک و کینەت بەرانبـەر ئامۆژگایەک کە لەسـەر ئەو بیرە بنچینەییـانە بنیات نرابێت هەیە و هـەر لەبەرئەوەیش بەو جۆرە هەڵسوکەوتت کردبوو، کە کردبووت.

ئێستا چاکتر تێ دەگەیت؟ بێدەنگیت!؟ کەواتە با من بەردەوام بم.

نموونەیـەکی تر لەسـەر ئەوەی تـۆ چۆن سـەربەسـتـبـوونی خـۆت بە فـیـرۆ دەدەیت: تۆ دەزانیت و منیش دەزانم و لـە کەسـیش شـاراوە نییە، کـە چۆن و بێ برانەوە بە دەست برسێتیی جنسییـەوە گیرت خواردووە، کە چەند چڵێس و بەهەڵپـەیت کـاتێک دەڕوانیتە هەر کـەسـێک لە جنسـەکەی خـۆت نەبێت، کە تۆ و هـاوڕێیـەکـانت چۆن بێ برانـەوە پەردەکی نـاحـەز و ناپـەسند لـەبارەی جنسـەوە بۆ یەکتـر دەگێڕنەوە، کە چ ئەندێشـەیەکی پیس و پـەڵۆخت هەیە و چۆن هەمـوو دیمەنێکی خـۆشـەویسـتی، مـینا پێـشـچـاوێکی ڕووتوقـووت دەبینیت. شـەوێک لە شـەوان گوێم لە دەنگەدەنگی خـۆت و هـاوڕێیەکانت بوو، گـوێم لـێ بوو چۆن کـۆڵان و شـەقامـەکـانتـان دابووە بەر و هـاوارتان دەکرد: "کچمان دەوێت! کچمان دەوێت!"

شـپـرزە و سـەراسـیـمـە، لە ئاست ئەو بارە ناهـەمـوارەی تێی کـەوتـبـوویت، چەندان یانەی تـایبـەتیم پێک هێنـا بۆ ئەوەی بە بەشـداربوونت تێیـاندا هـەوڵ بدەیت لەو کڵۆڵی و نەگبـەتییـە تێ بگەیت کـە بە دەسـتـییـەوە دەتلێیتـەوە و ئەنجـام بەسـەریاندا زاڵ ببـیت. دەسـتـە دەسـتـە و پۆل پۆل ڕووت کـردە ئەو کۆبـوونەوانەی لەو یانانەدا پـێک دەهێنران. بۆ پیـاوی بچـووک؟ لە سـەرەتادا

لەو بڕوایەدا بووم کە گرینگییەکی تایبەت و پێداویستیت بۆ فێربوون لە ژیانەوە پاڵی پێوە ناویت، ڕوو لەو کۆبوونەوانە بکەیت. بەرە بەرە لەوە تێ گەیشتم کە لە ڕاستیدا چی بۆ ئەو کارەی هان دابوویت. تۆ، پێت وا بوو، ئەو یانانە جێگەی بەربەرەڵا و بەدناون بۆ ئەوەی تێیاندا، سووک و ئاسان، بێ ئەوەی هیچ خەرجییەک بخوازێت، چ کچێک بتەوێت و دڵت بیگرێت بە دەستی بهێنیت. کاتێکیش لە نیازت تێ گەیشتم، دەرگەکانم بە ڕووتدا داخــــست و وەدەرم نایت، نەک لەبەرئەوەی پێم وا بێت، بەیەکگەیشتن و بەدەستــهێنانی کچێک لە ڕێگەی ئەو یانانەوە کاری نەکردە بێت، بگرە لەبەرئەوەی تۆ مینا بەرازێکی پەڵۆخ و گەمار هەڵسوکەوتت دەکرد.

یانەکان دواییان هات و تۆیش جارێکی تر بەرەو زەلکاوەکەت گەڕایتەوە.

دەتەوێت شتێک بڵێیت؟

"بۆرژواکان، کرێکارانیان بە بەرتیل لە خشتە بردووە. ڕابەرایەتیی کرێکاران دەبێت بێتە دەنگ و هالیکاری بکات، دەبێت بە دەستێکی پۆڵاین دوایی بەم تەڤلەهەڤی و پاشاگەردانییە بهێنێت، سەرباری ئەمەیش، دەبێت کێشە جنسییەکانی کرێکاران خۆیان چارەسەر بۆ خۆیان بدۆزنەوە."

دەزانم، دەزانم نیازت لەم قسەیە چییە، گرگن! کتومت هەر ئەوەیش بوو لە "زێدی کرێکاران"دا سەروەرەکانت ڕێیان بۆ خۆش کرد، ئەوان دەستیان لە دۆزینەوەی چارە بۆ کێشە جنسییەکان بەر دا و ڕێیان بۆ خۆش کردن خۆیان چارەسەری خۆیان بکەن. ئەنجامی ئەو کارەیشیان لە بەرلین کەوتە پێش چاومان، کاتێک "سەربازە کرێکارەکان"ت، شەو لە دوای شەو و بێ بڕانەوە، دەستدرێژییان دەکردە سەر نامووسی ژنان. بێدەنگ بە! خۆیشت دەزانیت ئەمە ڕاستییەکە ئاو لێڵ ناکات!

شەڕوانەکانت؛ ئەوانەی بۆ پارێزگاریکردن لە "ئابڕووی شۆڕشگێڕانە"ت دەجەنگن، سەربازەکانت؛ ئەوانەی بۆ "سەرکەوتنی کرێکارانی دنیا" لە

شەوانی بەرلین!

شـەڕدان، بۆ چەندان چاخـی تری داهاتوویش، هێندە لە چڵـپاو و پیـسـیـیـان هەڵکێشاویت، بەست بێت.

تۆ دەڵێیت: "ئەم کارانە تەنیا لە "کاتی شەڕ و بەرپابوونیدا" ڕوو دەدەن!"

ئێستا چیرۆکێکی تری ڕاستەقینەت بۆ دەگێڕمەوە:

ڕابەرێک لە ڕابەرەکانت کە تا ئەودەمە دەستەڵاتی تەواوی نەکەوتبووە ژێر چنگ و یەکێک بوو لە ڕێبەڵگرانی "دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا!"، کەسێک بوو لەوانەی نەک دوورەپەرێز، بگرە بە گـەرمـوگـوڕی و شـەوقـەوە بە پیـری تێگەکانی من لەبارەی سێکسەوە هاتبوو، هاتە لام و وتی: "تۆ، شایستەی هەموو پەسندانێکی. کارل مارکس ڕێگەی پێشانی خەڵکی دا چۆن لە دەست کۆیلەیەتیی ئابووری ڕزگاریان ببێت و سەربەستیی ئابووری بەدەست بهێنن و تۆیش ڕێگەت پێشانی خەڵکی داوە چۆن بتوانن سەربەستیی جنسی بە دەست بهێنن و پێت وتوون: "برۆن چەندێ دەتوانن گان بکەن!"

لە سەری تۆدا تەنیا بێ ئابڕوویی و بێ شەرمی جێیان دەبێتەوە. ئەوەی

من بە لە ئامێزگرتنی پڕ لە خۆشەویستی ناو دەبەم، لە پێش چاوی تۆدا دەبێت بە دیمەنێک لە گانکردنی گەند و پەلۆخ.

تۆ تێ ناگەیت لەبارەی چییەوە دەدوێم، هەر بۆیەیش تا بێت بەرەو بن و قووڵتر بە زەلکاوەکەدا ڕۆ دەچیت.

ژنی گرگن! ئەگەر بە ڕێککەوت و بێ ئەوەی هیچ زانیارییەکت لە دەستدا بێت، هەر لەبەرئەوەی خۆت خاوەنی منداڵی خۆت نەبوویت، بوویت بە مامۆستا، دەبیت بە مایەی زەرەر و زیانێکی گەورە. کاری تۆ ئەوەیە منداڵان پەروەردە بکەیت "بۆ ئەوەی بتوانرێت دروست و بە شێوەیەکی ڕێکوپێکیش پەرە بە سێکس بدرێت لە منداڵاندا، دەبێت ئەزموون و تاقیکردنەوە مرۆڤی فێر کردبێت خۆشەویستی چییە"، بەڵام لەبەرئەوەی تۆ لە بەرمیلێک دەچیت و ناشیرینیت و پێکهاتەی لەشت تەنیا ڕێی ڕەتکردنەوە و لەخۆ دوورخستنەوەت پێ دەدات، لە ناخی دڵتەوە ڕقت لە هەموو منداڵێکی ڕووگەش و لێوبەخەندە و زیندوو دەبێتەوە، ناتوانیت کارێکی وا ئەنجام بدەیت. بێگومان، لەبەر ئەوە گلەیی و سکاڵات لە دەست ناکەم، چونکە جوان و سەرنج ڕاکێش نیت، یا لەبەرئەوەی قەت بۆت نەلواوە خۆشەویستی بکەیت، "هیچ پیاوێکی تەندروست، ناتوانێت تۆی خۆش بووێت."، لەبەرئەوەیش نا کە لەو خۆشەویستییە تێ ناگەیت کە لە منداڵاندا هەیە، ئەوەی بووە بە هەوێنی سکاڵا و گلەیی من لە دەست تۆ ئەمەیە: تۆ لەو ئێش و ئازارانەی بە دەستیانەوە ناڵاندووتە، لەو بارە ناقۆڵایەی لەشت، لەوەی بە دەست ناشیرینی و هیچ لەباردانەبووییەوە تلاویتەتەوە، لە بێ توانایت لە خۆشەویستیدا، لەو ڕق و کینەیەی لەش و گیانی تەنیویت، شاکارێک پێک دەهێنیت و خۆشەویستیی منداڵانی پێ دەخنکێنیت کاتێک ڕێت پێ دەدرێت مینا مامۆستایەک لە فێرگەیەکی نوێدا هەڵسوکەوت بکەیت. ئەمە تاوان و ڕەتکردنەوە و بەرپەرچدانەوەیە، ژنکۆک! زەرەر و زیانی تۆ لەوەدایە کە ئەو منداڵە تەندروستانە دەکەیت بە دوژمنی خوێنەخۆری باوکە

تەندروستەکانیان؛ لەوەدایە مینا نیشانەکانی دەرکەوتنی نەخۆشییەک لەگەڵ ئەو خۆشەویستییە تەندروست و پاک و بێ گەردەدا هەڵسوکەت دەکەیت، ئەو خۆشەویستییەی سەراپای منداڵانی گرتووەتەوە. تۆ ئافرەتە ناحەز و ناقۆڵا گرگنەکە، تەنیا بەوەوە ناوەستیت لە بەرمیلێک بچیت، بگرە مینا بەرمیلێکیش بیر دەکەیتەوە و گۆش دەکەیت و پەروەردە دەکەیت. لە بریی ئەوەی هێمن و ئارام خۆت لە یەکێک لە قوژبنە بێدەنگەکانی ژیان بخزێنیت، هەموو هەوڵێک دەدەیت، هەرچییەک لە دەستت بێت درێخی ناکەیت، بۆ ئەوەی ژیان بە ناحەزییەکانت، بە ناقۆڵایی و ناجۆرییەکانت، بە فریودان و

تەنیا بەوەوە ناوەستیت لە بەرمیلێک بچیت، بگرە مینا بەرمیلێکیش بیر دەکەیتەوە و گۆش دەکەیت و پەروەردە دەکەیت. لە بریی ئەوەی هێمن و ئارام خۆت لە یەکێک لە قوژبنە بێدەنگەکانی ژیان بخزێنیت، هەموو هەوڵێک دەدەیت، هەرچییەک لە دەستت بێت درێخی ناکەیت، بۆ ئەوەی ژیان بە ناحەزییەکانت، بە ناقۆڵایی و ناجۆرییەکانت، بە فریودان و دەستبڕین و ڕق و کینەکانت؛ کە لەژێر زەردەخەنەیەکی پڕ لە درۆدا پەنهانت داون، لەکەدار بکەیت.

دەستبڕین و ڕق و کینەکانت؛ کە لەژێر زەردەخەنەیەکی پڕ لە درۆدا پەنهانت داون، لەکەدار بکەیت.

تۆیش پیاوی بچووک! بەوەی کە ڕێ دەدەیت ئەو جۆرە ژنانە منداڵە تەندروست و پاک و بێ گەردەکانت پەروەردە بکەن، ڕێ خۆش دەکەیت بۆ ئەوەی گیانە پاک و بێ گەردەکەیان بە تاڵ و سوێری و ژەهری ئەوان پیس ببێت. هەر بۆیە ئەوەیت کە هەیت، بەو جۆرە بیر دەکەیتەوە کە دەیکەیتەوە و بەو جۆرە دەژیت و دنیاکەیشت بەو جۆرەیە کە هەیە.

هاتیت بۆ لام، بۆ ئەوەی ئەوە فێر ببیت کە بە هەوڵ و تەقەلایەکی زۆر و بە کارکردنێکی سەخت و گران بەدەستم هێناوە، ئەگەر من نەبوومایە، تۆ تا ئێستایش هەر پزیشکێکی گشتیی نەناسراو و بێ ناو و ناوبانگ دەبوویت لە یەکێک لە شارە بچووکەکاندا. من گەورەییم پێ بەخشیت، توانست و زانیارییەکانی خۆم، ئەو شێوازەم پێ دایت کە بۆ چارەسەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکانت بە کاری دەهێنم. فێرم کردیت لەگەڵ تێپەڕبوونی هەر ساتێک، هەر ڕۆژێکدا، سەربەستی چۆن بە ناخدا ڕۆ دەچێت و تۆوی کۆیلەیەتیش چۆن تا دێت زیاتر گەشە دەکات و پەرە دەستێنێت. بەرپرسێتیی نوێنەرایەتیکردنی منت لە ولاتێک لە ولاتاندا لە ئەستۆ گرت. نیازپاکیی تۆ، جێی باوەڕ و متمانەی من بوو، بەڵام چونکە لە ناخەوە هەستت دەکرد بە چ ڕادەیەک وابەستەی منیت و بێ هاڵیکاری و دەستگیرۆییی من هیچ ئاکامێکی مژدەگەیێن بە دەست ناهێنیت، نە توانیت هیچ لە خۆتدا بگۆڕیت و نە توانیت بە هیچ کلۆجێک ڕێ بۆ بەرەوپێش چوونی خۆت خۆش بکەیت. بۆ ئەوەی بتوانیت توانستە زانستییەکان هەڵمژیت، لە نرخ و بەهای خۆت تێ بگەیت و لایەنە تار و ڕووناکەکانی داهاتوو ببینیت، لەسەر هەر شتێکی تریشەوە بۆ ئەوەی بەرەوپێش چوون و گەیشتن بە پلەیەکی بالاتر بە دەست بهێنیت، پێویستت بە هاڵیکاری و دەستگیرۆییی من هەبوو. هەموو ئەمانەیشم بە دڵخۆشی و شادییەوە پێ

بەخشیت و هیچم لە بریان نەویست، بەڵام دواتر ڕات گەیاند کە "بەزۆر!" بۆ ئەو کـــارە هـانم دابوویت. دەمــپــیس و دەغــەزار و بێ ئابڕوو بوویت، لەو بڕوایەدا بوویت کـە ئەم دەمپیسی و دەغەزارییەت دەتوانن "ئازاد"ت بکەن، بەڵام تێکەڵکردنی دەمــپــیــسی و دەغــەزاری بە ئازادی، هەمــوو کـــات، نیشانەیەک بووە بۆ ناسینەوەی کۆیلەکان. بە دەستڕاکێشان بۆ ئەوەی کە ســەربەست و ئازادیت، بە نێوی ئەوەوە کـە ســەربەست بوویت و بە ئازادی کارەکەت ئەنجام دەدا، ئەوەت ڕەت کردەوە هیچ ڕاپۆرتێک لەبارەی چۆنێتیی بەڕێوەچوونی کـارەکـەتـەوە بنووسـیت. تۆ، تەنیـا لـە بارێکی وادا هـەست بە "سەربەستی"ی خۆت دەکەیت. "سەربەست" لە نـەگرتنە ئەستۆی بەرپرسـێتی و "سـەربەست" لە هالیکارینەکردندا. هەر لەبەرئەوەیشـە ئەوەیت کە هەیت و دنیاکەیشت ئەو دنیایەیە کە هەیە!

لەوە بەخــەبەریت گـرگن! کـاتێک هەڵۆیەک لەســەر هێلکەی مـریشـک کـڕ کەوتووە، هەست بە چی دەکات؟

هەڵۆکـە، ســەرەتا، لەو بڕوایەدایە کـە دوای ترووکـانی هێلکەکـان چەند بەچکە هەڵۆیەک هەڵدێن، ئەویش، ئەو بەچکە هەڵۆیانە بەخـێـو دەکـات تا لە دواییـدا بـبن بەهەڵۆی گـەورە، بەڵام دوای ترووکـانـی هێلکەکـان، بێـجگە لە چەند جـووجـەڵەیەکی گـردەڵۆکـە زیاتر هیـچی تر هـەڵنایەت. هەڵۆکـەیش، سەراسیمە و سەرگەردان، هەر بەو هیوایەوە کە ئەو جووجەڵانە لە کۆتاییدا هەر دەبن بـە هەڵۆ، بەردەوام دەبێت. بەڵام نا! جـووجـەڵەکـان گـەورە دەبن و دەبن بە چەند مـریشـکێکی گـارەگارکـەر و کاتێک هەڵۆکـە لەمـە تێ دەگـات بەزۆر ڕێ لە خـۆی دەگـرێت کـە ئەو جـووجـەڵە و مـریشکە گـارەگـارکـەرانە نەخوات. تەنیا شتێک کە ڕێی ئەم کـارەی لێ دەگرێت ئەو نەختە هیوایەیە کە لەنێو ئەو جـووجـەڵە جووکەجووککەرانـەدا هەڵۆیەکی بچـووک هەیە و ڕۆژێک دێت ببێت بەهەڵۆیـەکی گەورەی وەک خۆی، پتەو و توندوتۆڵ. هەڵۆیەک کە لە ترۆپکە بـەرزەکـانەوە بڕوانێت و دنیـا نوێیـەکـان، بیـرە نوێیـەکان و شـێوازە

نوێیەکانی ژیان بەدی بکات و بدۆزێتەوە. تەنیا ئەم نەختە هیوایەیە ڕێ لەو هەڵۆ تەنیا و دڵتەنگ و خەمبارە دەگرێت کە گشت ئەو جووجەڵە و مریشکە گارەگارکەرانە بە پەڕ و گۆشت و ئێسکیانەوە هەڵلووشێت. مریشکەکان ئەوەیان نەدەبینی کە هەڵۆیەک لەسەریان کڕ کەوتووە، ئەوەیان نەدەبینی کە لەسەر تەوقەنەی تاوێرێکی تیژ و بەئاسماندا چوو، دوور لە دۆڵە تاریک و نووتەک و شێدارەکان، لەدایک بوون. دوور نەیاندەڕوانی، هەرچییەک "ئەو" بەدەستی دەهێنا بۆیان، چڵێسانە و بەوپەڕی چاوچنۆکییەوە ئاودیویان دەکرد و هەڵیان دەلووشی، کاتی باوبۆرانیش خۆیان لەژێر باڵە بەهێز و گەرموگوڕەکانی ئەو دەخزان و بۆ خۆیشی دەبوو بەرگەی هەر باهۆز و زریانێک بگرێت، بەبێ ئەوەی هیچ شتێکی هەبێت خۆی پێ بپارێزێت. ئەگەر بارەکەیش لەوە خراپتر بووایە، بەو نیازەی برینداری بکەن، بەردی تیژیان پێدا دەکرد، هەڵۆکەیش، کاتێک ئەم ناپەسندی و بێ ئەمەکییەی ئەوانی بەدی دەکرد، سەرەتا دەیویست لەتوپەت و پارەپارەیان بکات، بەڵام دوای بیرکردنەوەیەکی زۆر لەم کارەیان، بەزەییی پێیاندا دەهاتەوە و بیری لەوە

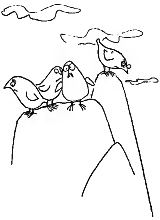

هەڵۆمریشکەکان!

دەکردەوە و بەو هیـوایە بوو کە لەنێو ئەم جـووجـەڵە چڵێس و نزیکبینانەدا هەڵۆیـەکی بچـووک، مـینـای خـودی خـۆی، هەیە و دەبێت هەبێت. ئـەم هەڵۆ تەنیـایـە، تا ئەمـڕۆیش دەسـتـبـەرداری ئەو هیـوایەی خـۆی نەبووە و هەر بەردەوامە لەسەر هەڵهێنانی جووجەڵە بچووکەکان.

تۆ ناتەوێت ببیت بە هەڵۆیەک، گـرگن! بۆیە سـیـسـارکـەکان دەتخـۆن. لە هەڵۆکان دەترسیت، بۆیە لە ڕەو و گەلی گەورەدا دەژیت و هەر لەنێو ئەو گەل و ڕەوانەیشـدا دەخـورێیت. هـەندێک لـە مـریشـکەکـانت لەسـەر هـێلکەی سـیسـارک کڕ کەوتوون؛ سـیسـارکەکانیش بوون بە ڕابەرت لە خـەباتدا دژی هەڵۆکـان؛ ئەو هەڵۆیانـەی دەیانویست هـەرێمـە بەرفـراوان و چاکـتـرەکـانت پێشـان بدەن. سیـسـارکەکان فێریان کردیت بە لاشـەی تۆپیو و کەلاشـان ڕابێـیت و بە چـەند دەنکە گـەنمێک ڕازی بیت و هـاوار بکەیت: "بژی سیسـارکی مەزن!" ئێستا لە برسـاندا ناڵەت دێت و بە جەڵەب دەمریت و هەر بەردەوامـیـشـیت لە ترسـان لە هـەڵۆکـان؛ ئەو هەڵۆیـانەی لەسـەر هێلکەی مریشکەکانت کڕ کەوتوون.

ماڵەکەت، ژیانت، فەرهەنگەکەت، شارستانییەکەت، زانست و شێوازەکانی کـارکردنت، خـۆشەویسـتی و پەروەردە و فێرکـردنی منداڵەکانت، هەر هەمـوو ئەمـانەت، لەسـەر بناغـەیەکی خـۆنەگـر و شـلـوشـەوێق بنیـات ناوە. نە لەمـە بەئاگـایت و نە دەیشـخوازیت لێی بـە ئاگا بهێنرێیتەوە. ئەو پیاوە گەورەیەی لەمە بەئاگـات دەهێنێتەوە، سـووک و ئاسان، بەدەسـتی مـەرگی دەسـپێریت. زمـانبـەسـتـراو و لاڵەپەتە، هەمـیـشـە و بێ بڕانەوە، بەهـەمـان پرسـەوە دەگـەڕێیتـەوە: "منداڵەکـەم هیچ نەبیس و بزێوە، هەرچییـەکی بـەردەست بکەوێت دەیشکێنێت، شـەوان لە ترسـان دەقیـژێنێت، ناتوانێت ئەرکەکـانی قـوتابخـانەی بەجێ بهێنێت، بەدەست قـەبزییـەوە ئـازار دەچێـژێت، زەرد و لاواز، هار و لاسار و شەڕانییە، چیم پێ دەکرێت، یارمەتیم بە!"

یا:

"ژنەکەم ساردوسڕە، خۆشەویستیم ناداتێ، ئازارم دەدات، کەللەیی دەبێت و مینا شێت و هارێک هەڵسوکەوت دەکات، دەستی لەگەڵ چەندان پیاوی تردا تێکەڵ کردووە. چیم پێ دەکرێت؟ ئامۆژگارییەکم بکە!"

یا:

"شەڕێکی نوێ هەڵگیرساوە، شەڕێکی نوێی توقێنەر، هەرچەندە ئێمە سەرکەوتووانە کۆتاییمان بە دوا شەڕ هێنا. یارمەتی! چی بکەم؟"

یا:

"ئەو شارستانییەی کە جێی شانازی و مایەی سەربڵندییە، ئەو شارستانییەی شایستەی هەموو پێداهەڵدان و پەسندانێکە خەریکە بە دەست هەڵاوسانی ئابوورییەوە نغرۆ دەبێت و دادەتەپێت. ملیۆنان خەڵک هیچیان نییە بیخۆن، لە برساندا دەناڵێنن، دەکوژن، دەبڕن و دەدزن، بەرەو لەنێوچوون دەڕۆن و هیچ هیوایەکیان بە ژیان نەماوە. یارمەتیم بە! بڵێ چی

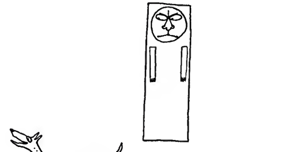

بەرگەی هیچ دەربڕین و بزاڤ و جووڵەیەکی سروشتی و سەربەست و زیندوو ناگریت.

بکەم، چیم پێ دەکرێت!؟"

"چی بکەم؟ دەتوانرێت چی بکرێت؟"

ئەمانەن پرسە تاهەتایی و بێ برانەوەکانت بە درێژاییی تەواوی چاخەکان! چارەنووسی هەموو شاکارە مەزنەکان، لەبەرئەوەی زادە و لەدایکبووی جۆرە ژیانێکن تێیدا هەقیقەت بەر لە دڵنیایی و خۆپاراستن دانراوە، ئەوەیە کە بەوپەڕی پیسکەیی و چڵێسییەوە هەڵیان لووشیت و دواتر بیانکەیتە پێشاوەکانەوە.

چەندان پیاوی تەنیا و بێ هاودەمی گەورە، لە دەمێکەوە، پێیان ڕاگەیاندوویت کە دەتوانیت چی بکەیت. هەمیشە و بێ برانەوە تێگە و دۆزەکانی ئەوانت بە هەڵە وەرگرتووە و بە هەڵەیش داونەتەوە و پارە پارەت کردوون و تێکوپێکت داون. هەموو کات لەلای نادروست و هەڵەوە دەستیان دەدەیتێ. لە بریی ڕاستییە دروست و بێ گرێوگۆڵەکان، هەڵە هیچوپووچ و بچووکەکانت کردووە بە ڕێپێشاندەری هەڵسوکەوت و کارەکانت لە ژیانتدا؛ چ لە ئاین، چ لە گەیاندن و بڵاوکردنەوەی سۆسیالیزم، چ لە مافی گەلان بۆ خۆبڕیاردانی چارەنووس، بگرە لە هەر شتێکی تردا کە فێری دەبیت، پیاوی بچووک!

"بۆ وا دەکەم؟" تۆ دەپرسیت.

باوەڕ ناکەم بە ڕاستت بێت و نیازێکی پاکت لەم پرسەتدا هەبێت. کاتێک هەقیقەتت بەرگوێ دەکەوێت، هاوار دەکەیت: "پیاوکوژی نەفرەت لێکراو، یا بە خۆت دەبیت بە پیاوکوژ و دەکوژیت."

ئەمانە هەموویانت کردوون و ماڵەکەیشت لەسەر بناغەیەکی خۆنەگر و شلوشەوێق بنیات ناوە، چونکە دەترسیت و لە خۆت ڕانابینیت هەست بە شتە زیندووەکانی نێو خۆت بکەیت، چونکە خۆشەویستیی منداڵەکەت، تەنانەت بەر لە لەدایکبوونیشی، دەنێیتە ژێر پێ و دەیچەوسێنیتەوە و

دەیمرێنیت، چونکە بەرگەی هیچ دەربڕین و بزاڤ و جووڵەیەکی سروشتی و سەربەست و زیندوو ناگریت. ئەمە لە ناخەوە دەتترسێنێت و دەپرسیت: "ئاخۆ هاوسێیەکانت و دۆست و برادەرەکانت چی بڵێن!؟"

دەترسیت بیر بکەیتەوە، چونکە بیرکردنەوەی ڕاست و دروست بە هەست و نەستەکانی لەشەوە بەندە و تۆیش لە لەشی خۆت دەترسیت، پیاوی بچووک!

چەندان پیاوی گەورە پێیان وتوویت: "بگەڕێرەوە بۆ بنەچە و ڕەچەڵەکی خۆت، گوێ بۆ دەنگی ناخت ڕادێرە، دوای هەست و نەستە بێ گرێوگۆڵەکانت بکەوە، بە تەنگ گۆشکردن و پەروەردەکردنی ئەوینەوە بە." تۆ کەڕ بوویت و هیچ هەستێکت بەرانبەر ئەو پەیڤانە نەجووڵاوە. ئەم پەیڤانە لە بیاوانە دوورەدەستەکاندا دەمرن و ئامۆژگاریکارە تەنیا و بێ هاودەمەکانیشت لە بیاوانە بێ سنوور و تۆقێنەرەکاندا دەسووتێنرێن، گرگن!

تۆ دەتتوانی لەگەڵ نیتشەدا لە نێوان هەڵکشان و بەرزبوونەوە بەرەو مرۆڤە گەورەکە و لە نێوان ڕۆچوون و سووکایەتیپێکردنی هیتلەر بە مرۆڤە باو و هەمیشە لەژێرەوەبووەکەدا هەڵبژێریت. ڤیژاندت بژی و مرۆڤە گرگن و هەمیشە لەژێرەوەبووەکەت هەڵبژارد.

دەتتوانی لە نێوان دەستووره دروست و پێڕەوە دیموکراتییەکەی لینین و دیکتاتۆرییەکەی ستالیندا هەڵبژێریت. دیکتاتۆرییەکەی ستالینت هەڵبژارد.

دەتتوانی لە نێوان ڕاژەکردنی فرۆید بۆ سێکس، مینا هۆی سەرەکی بۆ گشت نەخۆشییە هەستەکی و دەروونییەکانت و دۆزە و تێگەکانی ئەو لەبارەی خۆگونجاندنی فەرهەنگیدا هەڵبژێریت، دید و تێڕوانینەکانی ئەوت لەبارەی فەرهەنگەوە "کە هیچ زەوینەیەکت پێ نادات لەسەر ڕابوەستیت" هەڵبژارد و دید و بۆچوونەکانی ئەوت لەبارەی سێکسەوە پشتگوێ خست.

دەتتوانی لە نێوان سادەییە پڕ لە شکۆییەکەی مەسیح و ئەو ڕەبەنییە تاهەتاییەی کە پاوڵۆس بە بەری قەشە و پیاوە ئاینییەکانیدا بڕی، یا بە تۆپزی ناچارکردنت بە ژیانی خێزانەوە هەڵبژێریت. بە لەبیرکردنی دایکە سادەکەی مەسیح؛ دایکێک کە تەنیا خۆشەویستیی منداڵەکەی پێ هەڵگرتبوو، ڕەبەنییە تاهەتاییەکەی پاوڵۆس و ژیانی بەناچاریت لە خێزاندا هەڵبژارد.

دەتتوانی لە نێوان تێگەیشتنی مارکس بۆ هێزەکانی بەرهەمهێنان لە ژیانە زیندووەکەتدا کە تاقە بەرهەمهێنی زێدە بەهای نرخە و لە نێوان دید و تێڕوانین و تێگەیشتنی ئەودا بۆ دەوڵەت هەڵبژێریت. ئەو ژیان و زیندوویێتییەت لە بیر کرد کە لە کارەکەتدا هەیە و دید و بۆچوونەکانی ئەوت لەبارەی دەوڵەتەوە هەڵبژارد.

لە کاتی شۆڕشی فرەنسادا دەتتوانی لە نێوان ڕۆبسپێری زاڵم و بەد و دانتۆنی مەزندا هەڵبژێریت. بەدی و زاڵمیت هەڵبژارد و مەزنی و خەمخۆری و بەتەنگەوەهاتنت ڕەوانەی مەقسەڵە کرد.

لە ئەڵمانیا دەتتوانی لە نێوان یۆرین و هیملەر و لانداو و موهسان و لێبکنێختدا هەڵبژێریت. هیملەرت کرد بە بەڕێوەبەری پۆلیس و هاوڕێ مەزنەکانی خۆت کوشت.

دەتتوانی لە نێوان پۆلیۆس سریێشەر و واڵتەر ڕاتێناودا هەڵبژێریت. ڕاتێناوت کوشت.

دەتتوانی لە نێوان لۆدج و ویڵسۆندا هەڵبژێریت. ویڵسۆنت کوشت.

دەتتوانی لە نێوان ئەو یاسا و ڕێسایانەدا کە کڵێساکان دەرهەق بە لە ڕێلادەران و نکوڵیکەرانەی سەروەری و دەستەڵاتی کڵێساکان دایان نابوون و لە نێوان ڕاستییەکانی گالیلیۆدا هەڵبژێریت. گالیلیۆی مەزنت بە سووکایەتیپێکردن و ئەشکەنجە و ئازاردان بەدەستی مەرگ سپارد. تۆ کە تا

ئێستایش لە دۆزینەوەکانی ئەو قازانجت دەست دەکەوێت، کەچی هەر ڕێگەخۆشکەری بۆ گەشەکردن و گەشانەوەی ئەو یاسا و ڕێسایانەی کڵێساکان دەرهەق بە نکوڵیکەران و لە ڕێلادەران دایان نابوون.

دەتتوانی لە نێوان تێگەیشتن لە نەخۆشییە دەروونییەکان و چارەسەرکردنی ئەو نەخۆشییانەدا لە ڕێگەی تۆقاندن و ترساندنی نەخۆشەکانەوە هەڵبژێریت. ڕێگەی تۆقاندن و ترساندنی نەخۆشانت، مینا ڕێگەچارەیەک، گرتە بەر؛ چونکە نەتدەویست لە بەربڵاوی و زەبەلاحیی ئەو کڵۆڵییە تێ بگەیت کە بە دەستییەوە دەتلێیتەوە. ئەمەیش بۆ ئەوەی هەر بەکوێری بمێنیتەوە، لە کاتێکدا تەنیا گەشبینی و چاوکراوەیی دەتوانێت بە هاناتەوە بێت و یارمەتیت بدات.

تازەکیش دەتتوانی لە نێوان وزەی ئەتۆمیی کۆتاییهێن بە ژیان و وزەی "ئۆرگۆن"ی یارمەتیدەردا هەڵبژێریت. ڕاستگۆ و بەئەمەک لەگەڵ ناقۆڵایی و ناجۆریی بیرکردنەوەکانتدا، وزەی ئەتۆمیت هەڵبژارد.

ئێستایش دەتوانیت لە نێوان هیچ نەزانین و بێ تواناییدا لەبارەی خانە شێرپەنجەیییەکان و ئاشکراکردنی نهێنییەکانی ئەو خانانەوە لەلایەن منەوە؛ "ئاشکراکردنێک کە دەتوانێت و دەبێت بەمایەی ڕزگارکردنی ژیانی ملیۆنان مرۆڤ لە دەست مەرگ"، هەڵبژێریت. چەندان ساڵی دوور و درێژە هەمان دەبەنگی و هیچ لەباردانەبوویی لە ڕۆژنامەکانتدا بڵاو دەکەیتەوە، بەڵام تەنیا پەیڤێک چییە لەبارەی ئەو توان و زانستەوە بڵاو ناکەیتەوە کە دەتوانێت منداڵەکانت و ژنەکەت و دایکت لە چنگی مەرگ قوتار بکات.

تۆ هیندیی گرگن، ملیۆنانت لێ دەمرن، ملیۆنانت لە برساندا دەناڵێن، کەچی لە پێناوی پاراستنی مانگا پیرۆزەکانتدا، لە دژی موسڵمانەکان دەجەنگیت. تۆیش ئیتاڵیایی گرگن! کۆیلە گرگنەکەی تریستە!، پارە پارە و لەتوپەت دەکرێیت، کەچی هیچ خەمخۆرییەکی ترت نییە لەوە زیاتر کە ئاخۆ

تریستە ئیتاڵیاییيە یا سلاڤی! لە کاتێکدا من پێم وابوو کە تریستە تەنیا تابگەیەک بێت کەشتی و گەمییەکان لە هەموو کون و قوژبنێکی دنیاوە ڕووی تێ بکەن.

نازییەکان، دوای ئەوەی ملیۆنان مرۆڤیان کوشت، هەڵدەواسیت. لە کوێ بوویت و چۆن بیرت دەکردەوە بەر لەوەی ئەوان ببن بە مایەی لەنێوبردن و قڕکردنی ئەو ملیۆنان مرۆڤە؟ لەنێوبردن و قڕکردنی چەند کەسێک بەس نییە بۆ ئەوەی بکەویتە بیرکردنەوە؟ قڕکردن و لەنێوبردنی ملیۆنانت پێویستە بۆ ئەوەی هەستی مرۆڤانەت ببزوێت و بکەوێتە جووڵان؟ هەر یەکێک لەم نزمی و سووکایەتییانە، تیشکێکی ترە و دەکەوێتە سەر ئەو کڵۆڵی و نەگبەتییەی مرۆڤایەتی بە دەستییەوە دەناڵێنێت. تۆ دەڵێیت: "بۆ ئەمانەت هێندە بە گرینگ گرتووە؟ خۆت بە بەرپرسی هەمووان دەزانیت؟ خۆت بە بەرپرسی هەموو ناجۆری و بەدکارییەکان دەزانیت؟"

کاتێک ئەمە دەڵێیت، خۆت خۆت تاوانبار دەکەیت. ئەگەر ئێوە؛ ئێوەی

پیاوە سیاسی و دیپلۆماسییەکانت دەربەدەر بکە!

ملیـــۆنـان لـه پیـــاوی بچـــووک و بـوودەڵـه، تەنیـــا پـچـــێک بە تـەنگ ئـەو بەرپرسـێتییـەوە بهاتنایە کە لە ئەسـتـۆتاندا بوو، ئێسـتـا دنیـا لـە بارێکی جیـاوازتردا دەبوو، هاورێ گـەورەکـانیـشـت بەدەم ئازاری سـووکی و هیچ لەباردانەبوویی تۆوە گیانیان بەدەستی مەرگ نەدەسپارد.

مـاڵەکەت تـا ئێسـتـایش هـەر لەسـەر بناغـەیەکی خـۆنەگـر و شلوشـەوێق ڕاوەسـتـاوە و بانـی مـاڵەکـەت بە سـەرتدا دەتـەپێت، کـەچی هـەر لە هـەوڵی پاراستنی "ئابڕووی کرێکارانە!" و "ئابڕووی نەتەوەیی!"دایت. ئـەرزەکەی ژێر پێت لەژێرتـدا خـۆی ڕانـاگـرێت و دەتەپێت، کـەچی بەردەوام و بێ بڕانەوە دەقیژێنیت: "سەربەرزی و نـەمری بۆ تۆ ڕابـەری مەزن! سـەربڵندی و نەمری بۆ ئابڕووی ڕووسی، ئابڕووی ئەڵمانیایی و ئابڕووی یەهودی!"

بۆریی ئـاوەکـانت دەتـەقێن و منداڵەکـانت دەخنکێت، بەڵام تۆ هـەر لەسـەر پاراستنی "یاسا و ئاسایشی گشتی" بەردەوامیت؛ ئەو یاسـا و زەبتورەبتەی کە دواتر بە شەق و تێهەڵدان منداڵەکانتی پێ گۆش و پەروەردە دەکەیت.

دیوارەکـانـت خـۆ لـەبەر بادا ڕاناگـرن، ژنەکـەت تووشـی هەڵامـسـانی سییەکان بووە و لە پاڵەوە لێی کەوتووە، بەڵام تۆ پیاوی بچووک! هەر لەسەر ئەو بڕوایە بەردەوامیت کە ئەوەی دەبێت بە بناغـەیـەکی پتـەو و خـۆڕاگر بۆ بوونت، بڕێتییە لە "بیر و دۆزێکی یەهودی".

بە هەڵەداوان خـۆت دەگەیەنیـتە لای من و دەپرسـیت: "دوکتـۆرە گەورە و گـرانەکـەم! چی بکەم؟ دەبێت پیـاو چی بکات؟ مـاڵەکـەم دادەتەپێت، بـا لە دیوارەکـانیـەوە دێت، منداڵەکانم، ژنەکـەم و خـۆیشـم نـەخـۆشـین. چی بکەم؟ دەکرێت پیاو چی بکات؟"

ئەمە وەڵامەکەیە:

ماڵەکەت لە بەرد بینا بکە، مەبەستم لە بەرد سروشتی تایبەتی خۆتـە، کە وەکـو تر سـەرت پێ نەوی کـردووە و لەژێر پێت ناوە، خـۆشـەویسـتـیـتـە لە

نزیکەوە بۆ منداڵەکانت، خەوبینینی ژنەکەتە بە خۆشەویستییەوە، ئەو خەونەیە لە تافی لاویتیدا بە ژیانەوە بینیوتە. خەیالات و هیوا دوورە نەشیاوەکانت، بە پێچەک لە ڕاستی بگۆڕەرەوە. ڕابەرە سیاسی و دیپلۆماسییەکانت ڕەوانەی دۆزەخ بکە. چارەنووسی خۆت بگرە دەست خۆت و ژیانت لەسەر بناغەیەکی پتەو و خۆڕاگر بینا بکە. هاوسێیەکانت لە بیر بکە و گوێ بۆ دەنگی ناوەوەی خۆت ڕادێرە. هاوسێیەکانت بەم کارەت خەنی دەبن و سوپاست دەکەن. بە هاوڕێ کرێکارەکانت، لە سەرانسەری دنیادا، ڕابگەیەنە کە لەمەودوا تەنیا بۆ ژیان کار دەکەیت، نەک بۆ مردن. لە بریی ئەوەی بە هەڕاکردن خۆ بگەیەنیتە ئەو جێیانەی جەللادەکانت یاساکانیان تێیاندا جێبەجێ دەکەن و بکەویتە هاتوهاوار و چەپڵەلێدان و ئافەرینکردنیان، یاسایەک بۆ پارێزگاریکردن لە ژیانی مرۆڤایەتی بخوڵقێنە و بیپارێزە. یاسایەکی وا دەبێت بە بەردێک لە بەردەکانی ئەو بناغەیەی ماڵەکەتی لەسەر بینا دەنرێت. خۆشەویستیی منداڵە وردیلەکانت لە چنگ هەڵمەتی ژن و پیاوە چڵێس و قەت ڕەحمەتنەبووەکان بپارێزە. ئەو خاما قسەهێن و قسەبەرە دەمەوەرە بەدەست بهێنە کە لاوان لە خشتە دەبات، پەردە لەسەر ناپەسندی و ناجۆریی هەڵسوکەوتەکانی هەڵبماڵە، یا لە یەکێک لەو جێگەیانەی بۆ چارەکردنی نەخۆشییە دەروونییەکان دروستت کردوون توندی بکە، لە بریی ئەوەی ئازار و ئەشکەنجەی لاوان بدەیت کە تەنیا بە دوای بەدەستهێنانی خۆشەویستیدا دەگەڕێن. هەوڵ مەدە بەسەر خونخواری و زۆرداریی خوێنمژەکانتدا ئاودیو بیت و کاتێک دەستەڵاتێکت دەکەوێتە دەست، ببیت بە خوێنمژێکی لەوان خوێنمژتر. پاڵتاوە شلوشۆڕە داکەوتووەکەت و تەپلە قووتەکەت فڕێ بدە و داوای مۆڵەت مەکە بۆ ئەوەی بتوانیت ژنەکەت لە ئامێز بگریت. پێوەندی بە خەڵکانی ترەوە، لە هەر کوێیەک هەن، ببەستە، چونکە ئەوانیش بە هەموو باشە و خراپەکانیانەوە کەسانێکن مینا خودی خۆت. ڕێ بدە منداڵەکانت چۆن سروشت، (خوا!)،

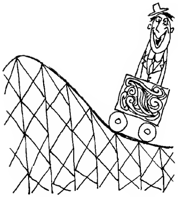

جێی کات بەسەربردن و ڕابواردن!

خولْقاندوونی، گەشە بکەن و گەورە بین. هەوڵ مەدە سروشت چاکتر بکەیت، لەبریی ئەوە هەوڵ بدە لێی تێ بگەیت و بیپارێزیت. لە بریی ئەوەی بچیت بۆ سەیرکردنی یارییەکی کۆڵەمستانێ، یا دیدەنیکردنی شوێنی ڕابواردن و کات بەسەربردن، بچۆ بۆ کتێبخانەیەک، بۆ وڵاتە دوورەکان گەشت بکە.

بێجگە لەمانەیش:

ڕاست و دروست بیر بکەرەوە، گوێ بۆ دەنگی ناخت ڕادێرە؛ ئەو دەنگەی وریایانە پێت ڕادەگەیەنێت کە دەبێت چی بکرێت. ژیانی خۆت لەنێو دەستەکانتدایە، بە کەسی تری مەسپێرە و کەسی تر مەکە جێ متمانەی پاراستن و بەتەنگەوەهاتنی ــ بەتایبەت ڕابەرە هەڵبژێردراوەکانت. خۆت بە! چەندان پیاوی گەورە ئەمەیان پێ وتوویت!

تۆ دەڵێیت: "گوێ بگرن، لەم هەڵگەڕاوەیە لە شۆڕش، گوێ بگرن، لەم بۆرژوا بچووکە خۆپەسند و تاکڕەوە!" هیچ شتێک لەبارەی ڕەوتی ڕاست و دروستی مێژووەوە نازانێت. دەڵێیت: "خۆت بناسە، خۆت بە!" چ قسەیەکی هیچ و بێ مانای بۆرژوایانەیە ئەمە! کرێکارانی شۆڕشگێڕی دنیا بە

ڕابەریی پێشەوا خۆشەویستەکانی، بە ڕابەریی باوکی هەموو گەلان؛ باوکی هەموو ڕووسەکان، سلاڤێکان و ئەڵمانیاییەکان گەلان و نەتەوەکانی دنیا ڕزگار دەکات! بمرن خۆپەسند و تاکڕەوەکان! بمرن ئەنارکیستەکان!"

نەمری و سەربەرزی بۆ هەموو گەلە سلاڤێکان و باوکە پێشڕەوەکەی پیاوی بچووک!

گوێ بگرە گرگن! من پێشبینیی ئەو بارە ناهەموار و سەختە دەکەم کە ڕووبەڕووی بوویتەتەوە: تۆ لەسەر ڕێی سەندنی دەستەڵاتدایت لە دنیادا. ئەمە دەزانیت و هەر ئەمەیشە وای لێ کردوویت هەموو گیان و لەشت وەک بی ناو ئاو بلەرزێت. چەندان چاخی تریش دەبیت بەمایەی کوشتنی هاوڕێیەکانت و هاوکات مینا سەرووەرەکانت بە ڕابەرانی گشت گەلاندا هەڵدەڵێیت. ڕۆژ لە دوای ڕۆژ، شەو لە دوای شەو، هەفتە لە دوای هەفتە و مانگ لە دوای مانگ و بەردەوام و بێ بڕانەوە بە شانوشکۆی یەک لە دوای یەکی ڕابەرەکانتدا هەڵدەڵێیت. هاوکاتیش نە گریانی منداڵەکانت دێتە بەرگوێت، نە کڵۆڵی و بەدبەختیی لاوان دەبینیت، نە تاسە و ئارەزووی پیاوان و ژنان بۆ ژیان سەرنجت ڕادەکێشێت. ئەگەر بەرگوێیشت بکەون، ئەگەر بێنە پێش چاوت و سەرنجیشت ڕابکێشن، بە خۆپەسندان و تاکڕەوان، بە ڕێهەڵگرانی دید و بۆچوونی تاکەکەسی، ناودێریان دەکەیت. بە درێژاییی چاخەکانی بەردەمت لە جێیەکدا کە تێیدا دەتوانرا ژیان بپارێزرێت، لەسەر خوێنرشتن بەردەوام دەبیت و وا بڕوا دەهێنیت کە بە یارمەتی و هاریکاریی جەللادەکانت توانیوتە ئازادی و سەربەستی بخولقێنیت، هەموو کاتیش هەر لە هەمان کڵۆڵیدا کە لە بوونتەوە بە دەستییەوە دەناڵێنیت، خۆت دەبینیتەوە.

بە درێژاییی چاخەکانی بەردەمت، ملهوڕ و هیچ لەباردانەبوو، دەکەویتە دوای خۆهەڵکێش و فشەکەران و پەیڤ و وتەکانیان دەپارێزیت، لە بەردەم

گفت و بەڵێنەکانیاندا دێیتە سەر چۆکان و مل نەوی دەکەیت، بەڵام کاتێک ژیان؛ ژیانی خۆت، بانگت دەکات؛ کوتوکوێر و کەڕ و هیچ نەبیس و دەستەوەستان دەمێنیتەوە، چونکە تۆ لە ژیانی زیندوو دەترسیت و تۆقیویت لێی گرگن!

بەو بڕوایەوە کە گوایا "سۆسیالیزم" بینا دەکەیت، یا "ئابرووی نەتەوەیی" و "دەوڵەت" دەپارێزیت، یا "پیرۆزیی خوا" و "پەیمان و ڕێککەوتنەکانی نێوان کرێکاران و خاوەنکاران" دەپارێزیت، ژیانی خۆت بەدەستی مەرگ دەسپێریت، بەڵام شتێک هەیە نە دەیزانیت و نە دەیشخوازیت بیزانیت و ئەویش ئەمەیە کە لە ڕاستیدا ئەو تاکە شتەی، ڕۆژ لە دوای ڕۆژ، سات لە دوای سات، بینای دەکەیت؛ ئەو کلۆڵییەی بە دەستییەوە گیرۆدە بوویت، ئەوەیە کە لە منداڵەکانت تێ ناگەیت، تەنانەت بەر لەوەی هیچ هەلێکیان بۆ ڕەخسابێت تا بڕوابەخۆکردن و متمانەیان پەرە پێ بدەن، سەر بەو متمانە و بڕوابەخۆکردنەیان نەوی دەکەیت. خۆشەویستی دەدزیت، چاوچنۆک و چڵێس بۆ بەدەستهێنانی دەستەڵات شێت و هار بوویت. هەر بۆ ئەوەی پێشان بدەیت کە دەستەڵاتت بەسەر کەسێک، یا شتێکدا، دەشکێت، سەگ ڕادەگریت!

بە درێژاییی چاخەکانی بەردەمت هەمان هەڵە دووپات دەکەیتەوە تا ئەودەمەی خۆت و گشت وێکچووەکانت لە ئاکامی ئەو کلۆڵییە کۆمەڵایەتییە سەرانسەرییەی تێی کەوتوویت لەنێو دەچن و دەمرن؛ مردنێکی بێ شومار و بەکۆمەڵ، تا ئەو دەمەی ترسی بە یەکجاری لەبەینچوون و فەوتانت، پچێک ئاگەدارت دەکاتەوە و هۆشت دەهێنێتەوە بەر خۆت، دواتر، بەرە بەرە و گاف بە گاف، خۆت فێر دەکەیت، بەدوای هاوڕێکانتدا بگەڕێیت؛ ئەو هاوڕێیانەی بەرهەمی ئەوین و کارکردن و توانستی زانستین، خۆت فێر دەکەیت چۆن دۆستایەتییان بە دەست بهێنیت، لێیان تێ بگەیت، ڕێزیان لێ بگریت و نرخی خۆیان پێ بدەیت؛ خۆت فێر دەکەیت و لەوە تێ دەگەیت کە

له ژیان دەترسیت

کتێبخانەیەک بۆ ژیانت گرینگترە لە چوونە دیدەنی یارییەکی کۆڵەمستانێ؛ خۆت فێر دەکەیت کە پیاسەی نێو دارستانێک چاکترە لە پێداهەڵدان و پەسندانی ڕەوت و نواندنە سوپاییەکان، خۆت فێر دەکەیت متمانە بەخۆکردن چاکترە لە متمانەکردن بە نەتەوە؛ خۆت فێر دەکەیت کە چارەسەرکردن لە کوشتن چاکترە، کەم داواکردن چاکترە لە پێداهەڵدانی نیشتمانپەروەری و هەر غەڵبەغەڵب و ساغڵەمەیەکی تری لەو چەشنە.

تۆ لەو بڕوایەدایت ئامانجەکان ئەو کەرەستانە پیرۆز دەکەن کە بۆ گەیشتن پێیان بەکار دەهێنرێن، تەنانەت ناپەسندترین و ناحەزترینیشیان. هەڵەیت. ئامانجەکان کتومت ڕەنگ و بۆ و سیمای ئەو ڕێگەیانە وەردەگرن کە بۆ گەیشتن پێیان دەیانگریتە بەر. هەموو هەنگاوێک لە ئەمڕۆدا، ژیانی سبەینێتە. هیچ ئامانجێکی پیرۆز بە بەکارهێنانی کەرەستەی ناجۆر و ناقۆڵا بەدەست ناهێنرێت. ئەمەت لە هەموو شۆڕشە کۆمەڵایەتییەکانتدا سەلماندووە. گرتنەبەری ناحەزی و کاری نابەجێ و نائینسانییەت بۆ گەیشتن

بە ئامانجەکان ناحەز و دەغەزار و نائینسانت دەکەن و بە ئامانجەکانیشت ناگەیەنن.

گوێم لێتە دەپرسیت: "ئەدی چۆن بە ئامانجەکانم دەگەم، چۆن دەگەمێ ئەوینی ئاینی و سۆسیالیزم و دیموکراتییەتی ئەمەریکایی بەدەست بهێنم!؟" ئەوینی ئاینی و سۆسیالیزم و دیموکراتییەتی ئەمەریکایی ئەو کارانەن ڕۆژانە دەیانکەیت، ئەو شتانەن سات لە دوای سات بیریان لێ دەکەیتەوە، لە ئامێزگرتن و ڕامووسانی هاوڕێی ژیانتە، خۆشەویستی و ئەوینتە بۆ منداڵەکانت، ئەو بەرپرسییە کۆمەڵایەتییەیە کە لە هەمبەر کارەکەتدا هەتە، خۆلادان و دوورەپەرێزیتە لەوەی ببیت بە یەکێک لە خونخوارەکانی ژیانت.

ئەو ئازادی و سەربەستییەی بەهۆی داوودەزگا و دەستوورە دیموکراتییەکانەوە بە دەستت هێناون، خراپ بە کاریان دەهێنیت. لە بریی ئەوەی ڕێ بدەیت ئەو داوودەزگا و دەستوورە دیمۆکراتییانە لە قووڵایی ژیانی ڕۆژانەتدا ڕەگ دابکوتن، قڵپیان دەکەیتەوە.

مینا پەناهێنێکی ئەڵمانیایی بینیمیت، بینیمیت چۆن بە هەڵە دڵاوایی و میوانداریتیی سوێدییەکانت بەکار دەهێنا، ئەوسا، خۆت بە ڕابەرێکی داهاتووی هەموو گەلانی زۆرلێکراو و چەوساوەی ئەم دنیایە ناودێر کردبوو. ئەو مێزانەت دێتەوە یاد کە سوێدییەکان بە خواردنی هەمەچەشنە ڕازاندبوویانەوە و لەپێش ئێمە دایان نابوون!؟ بێگومان دێتەوە یادت؟ دەزانیت مەبەستم چییە! خۆ ناکرێت هەروا سووک و ئاسان لە یادت کردبێت!؟

کەواتە با بە یادت بهێنمەوە:

سوێدییەکان داوونەریتێکی تایبەتییان هەیە لەوەدا کە مێزی ڕازاوە بە خواردنی بەتام و هەمەچەشنە بۆ میوانەکانیان دەڕازێننەوە و لە بەردەمیان دادەنێن، ئیتر دەکەوێتە سەر میوانەکان چی بۆ خواردن هەڵدەگرن و

چەندیان پێ دەخورێت. ئەم داوونەریتە، ئەم ڕێورەسمە، تازە و نامۆ بوو بە تۆ. نەتدەتوانی لەوە تێ بگەیت مرۆڤ چۆن دەتوانێت متمانە بە دلاوایی و دەستئاوەلاییی مرۆڤانی تر بکات. بە خۆشی و شادییەکەوە کە تەنیا مایەی بەدبەختی و خەمینیی کەسانی ترە بۆت گێڕامەوە کە چۆن بە درێژاییی ڕۆژ هیچت نەخواردووە بۆ ئەوەی ئێوارەکەی ورگی خۆت بە خواردنی خۆڕاییی و مفت بئاخنیت.

"ئاخر بە منداڵی برسی بووم!" تۆ وا توت.

دەزانم گرگن، چونکە پێشتر بە برسێتی بینومیت، دەزانم برسێتی چییە، بەڵام تۆ؛ ئەی ڕزگارکەری داهاتووی خەڵکی لە دەست کۆیلەیەتی و برسێتی، نازانیت بەوەی کە خواردن دەدزیت، لە داهاتوودا، ملیۆنان جار پتر برسێتی بە بالای منداڵەکانتدا دەبڕیت. هەندێک شت هەیە مرۆڤ نایکات، کاتێک بە دلاواییییەوە میوانداریتی دەکرێت، نە کەوچکی زیو دەدزێت و نە هەوڵی فریودان و لەخشتەبردنی ژنی خانەخۆیەکەی دەدات. بێ لەوەیش، پیاو لەو مێزی نانخواردنەوەی بەوپەڕی سەربەستییەوە لە بەردەمیدا دانراوە، نادزێت. دوای ئەو بەڵایەی بەسەر ئەڵمانیادا هات، لە برساندا نیوەمردوو، لە یەکێک لە باخچە گشتییەکاندا، ڕووبەڕووی یەکتر بووینەوە. ئەوەت بۆ

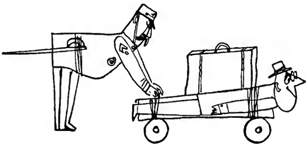

پاسەوانی سەرسنوور

گێڕامەوە کە "یارمەتیی سوور!؛ ڕێکخراوی پارتییەکەت بۆ دەستگیرۆیی و یارمەتیدان و دژایەتیکردنی هەر کلۆلییەک کە لە دنیادا هەیە"، نەیویستووە یارمەتیت بدات، چونکە پێشتر ناسنامەی ئەندامێتیی پارتییەکەتت ون کردووە و نەتتوانیوە ئەندامێتیت لەو پارتییەدا بسەلمێنێت. ڕابەرەکانت؛ ڕابەرانی گشت برسییەکانی دنیا، جیاوازی لە نێوان مرۆڤی سوور و مرۆڤی سپی و مرۆڤە ڕەشە برسییەکاندا دەکەن. لە کاتێکدا ئێمە تاکە یەک زیندەی برسی دەناسین، ئەو زیندەیەی برسێتی بە باڵا و لەشتدا بڕیوە.

لەگەڵ گرفت و کێشە بچووکەکاندا بەهەمان شێوەی پرس و کێشە گەورەکان هەڵسوکەوت دەکەیت.

دەتەوێت کۆتا بە قۆناغی چەوساندنەوەی سەرمایەداری بهێنیت، نەفرەت لە ڕێزنەگرتن و بەسووک سەیرکردنی ژیانی مرۆڤایەتی بکەیت، دەتەوێت دان بە دروستی و ڕەوایی مافەکانتدا بنرێت. بەر لە چاخێک لەمەوبەریش، چەوساندنەوە و بیرنەکردنەوە و ڕق و کینە بەرانبەر ژیان هەر هەبوون، بەڵام لەگەڵ ئەوەیشدا ڕێزگرتن لە کارە بەجێ و سوودگەیێنەکان و متمانەکردن و پێزانین و بەئەمەکیش بەرانبەر بەو کەسانە هەبوون کە کاری گرینگ و مژدەگەیێنیان بە ئەنجام گەیاندووە. ئەمڕۆ، کە لە دەوروبەرەکەی خۆم ورد دەبمەوە و دەڕوانم، دەبینم خەریکی کارکردنی پیاوی بچووک! لە هەر شوێنێک ڕابەرەکانت دابنێیت، هەر جێگەیەکیان پێ ببەخشیت، چەوساندنەوە و بەکارهێنانی کارەکەت زیاتر و زیاتر دەبێت؛ ڕق و کینە بەرانبەر بە ژیانت ناحەزتر و ناقۆڵاتر دەبێت، داننان بە مافە ڕەواکانیشتدا بە تەواوی شوێنەون بووە.

چەند زیاتر هەوڵ بدەیت و بجەنگیت بۆ ئەوەی جێ و ڕێ بۆ ڕابەرەکانت خۆش بکەیت، هێندە زیاتر ڕێزگرتن لە کارە سوودگەیێن و بەجێیەکانت لە دەست دەدەیت. لە بریی ئەوە دەست دەبەیت و بەرووبوومی دەستی

هاوڕێیەكانت، كە بە كاركردن و خەریكبوونێكی سەخت و گران بە دەستیان هێناوە، دەدزیت.

تۆ نازانیت دانپێدانان بە كارامەیی و متمانەپێكردنی چی دەگەیەنێت، چونكە لەو بڕوایەدایت ئەگەر دان بە دروستی و ڕاستیی كارێكدا بنێیت و ڕێزی لێ بگریت، ئەوە لە دەست دەدەیت چیی تر ئەمەریكاییەك، ڕووسێك، یا چینییەكی ئازاد و سەربەست بیت.

ئەوەی دەتویست تێكوپێكی بدەیت و دواییی پێ بهێنیت، ئێستا لە هەر كاتێكی تر چاكتر لە نەشونما و گەشەكردندایە، ئەوەیش كە دەتویست بە هەر نرخێك بێت بە دەستی بهێنیت، ئەگەر پاراستنی ژیانیشت بخوازێت، تێكوپێكت داوە و شێواندووتە. تۆ پێت وایە، متمانەكردن خەسڵەتی "ناسكبوونی هەست" یا خو و نەریتێكی "بۆرژوا بچووكەكان"ە. ڕێزگرتن لە كاری بەكەڵك و سوودگەیێنیش، هاتنە سەر چۆك و گاگۆڵكێكردنە. هەست بەوە ناكەیت، لە كاتێكدا كە دەبوو لەسەر هەموو شتێك بهاتیتایەتە دەنگ، هاتوویتە سەر چۆك و گاگۆڵكێ دەكەیت. هەست بەوە ناكەیت، لە كاتێكدا كە دەبوو پێزان و بەئەمەك بیت، سپڵە و پێنەزانیت.

بەراوەژوو دەبینیت و لەو بڕوایەشدایت ئەم دیتنە بە زێدی سەربەستی و ئازادیت دەگەیەنێت. ئەودەمە دێت، لەم خەوە قورسە ڕاپەڕیت و ببینیت چۆن بێئومێد و لەپەوڕوو لێی كەوتوویت، بێ ئەوەی كەسێك بە هاناتەوە بێت، چونكە تۆ لەوەی دەبەخشرێت دەدزیت و دەیبەخشیتە دز. مافی بەئازادی دەربڕین و پەیڤین و ڕەخنەگرتنت، گۆڕیوەتەوە بە قسەی بێ سەروبەر و گاڵتەوگەپی گەلۆرانە. دەخوازیت ڕەخنە بگریت، بەڵام ناتەوێت ڕەخنەت لێ بگیرێت. هەر بەم هۆیەیشە لەبەریەك هەڵوەشاویت. دەتەوێت هەڵمەت ببەیت، بێ ئەوەی خۆت ڕووبەڕووی هەڵمەتێك ببیتەوە. هەر بۆیەیش هەموو كات لە پشتەوە دەكوژیت.

"پۆلیس! پۆلیس! سەیری پاسپۆرتەکەی بکەن، بزانن ئاخۆ ساختەیە یا نا؟ بزانن ئاخۆ لە ڕاستیدا پزیشکە یا نا؟ ئەگەر پزیشکە ئەی بۆ ناوی لە هیچ شوێنێکدا تۆمار نەکراوە؟ بۆ یەکەتیی پزیشکان دژایەتیی دەکات؟"

پۆلیسەکانت ناتوانن یارمەتیت بدەن، گرگن! ئەوان دەتوانن دزەکان بگرن، کاروباری ڕێکوپێککردنی هاتوچۆ بەڕێوە ببەن، بەڵام نە دەتوانن سەربەستیت بۆ بە دەست بهێنن و نە دەیشتوانن بیپارێزن. تۆ خۆت سەربەستیی خۆتت شێواندووە، بە هەنگاوی گورج و بەپەلە و بێ بەزەییانەیش هەر بەردەوامیت لە تێکدان و شێواندنیدا. بەر لە "شەڕی

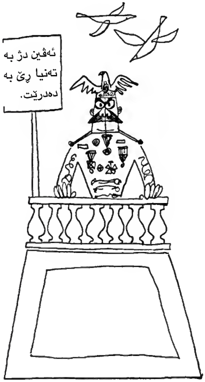

یەکەمی جیهانگر" هیچ جۆرە پاسپۆرتێک نەبوو، بۆ هەر لایەک بتخواستایە دەتتوانی گەشت بکەیت. شەڕەکەت بۆ بەدەستهێنانی "ئاشتی و ئازادی" پاسەوانانی سنوورەکانی دروست کرد، بەو کارەیش هەموو دەرگەکانت بە رووی خۆتدا کلۆم کرد. دوای "شەڕی دووەمی جیهانگر"یش؛ ئەو شەڕەی کە کۆتاییی بە "هەموو شەڕەکان!" هێنا، بۆ ئەوەی بتتوانیایە چەند فرسەخێک بە ئەورووپادا گەشت بکەیت و مۆڵەت بۆ ئەو گەشتەت وەربگریت، ناچار بوویت بەوەی سەر بە کونسوڵیەتی دەیان وڵاتاندا بکەیت. ئێستایش هەر بە هەمان شێوەیە و لە داهاتوویشدا دوای هەموو شەڕە یەک لە دوای یەکەکانت؛ ئەو شەڕانەی کۆتا بە "گشت شەڕەکان!" دەهێنن، هەروا دەمێنیتەوە.

"گوێ بگرن! سووکایەتی بە ویست و خواستنی بەرگریکردنم دەکات، بە خراپە لەبارەی کەرامەتی نیشتمان و ئابرووی نەتەوەوە دەدوێت!"

بێدەنگ بە پیاوی بچووک! هەر هەموو ژیانت کلۆڵییە. هیچ هیوایەکم نییە بتوانم لەو کلۆڵییە رزگارت بکەم، ئەگەرچی بە تەپلە و دەمامک و بە پەتێکی نێو دەستە بەد و ناحەزەکانیشتەوە بێیت بۆ خنکاندنم، بەڵام تا دوایی بەم وتەیە نەهێنم دەست هەڵناگرم. ناتوانیت هەڵم بواسیت، پیاوی بچووک! ئەگەر هاوکات و لەگەڵ مندا خۆیشت هەڵنەواسیت، چونکە من نوێنەرایەتیی ژیانت، بەتەنگەوەهاتنت بۆ دنیا، نوێنەرایەتیی مرۆڤایەتییەکەت، ئەوین و توانای داهێنان و خوڵقاندنەکەت دەکەم. نا، ناتوانیت بمکوژیت، گرگن! جارێک لە جاران لێت دەترسام، کتومت وەک ئەوەی جارێک لە جاران گەلێک هیوای گەورە و گرانم پێت هەبوو، بەڵام ئیتر لەو دەمەوەی بەرەو بەرزایی هەڵکشاوم و لە نزمیت دوور کەوتوومەتەوە، نە لێت دەترسم و نە هیچ هیوایەکم بە رزگارکردنت هەیە. ئێستایش، لە روانگەی هەزاران ساڵی رابردووەوە، لە روانگەی هەزاران ساڵی داهاتووەوە، دەتبینم. دەمەوێت ئیتر لە خۆت نەترسیت، دەمەوێت بژیت، ژیانێکی هەمیشەیی و بەختیار.

دەمەویێت، لە بریی لەشێکی ڕەقوتەق و وشکهەڵاتوو، لەشێکی زیندووی پڕ لە ژیانت هەبێت. دەمەوێت، لە بریی ئەوەی ڕقت لە منداڵەکانت بێت، خۆشت بووێن. دەمەوێت، ژنەکەت شاد و بەختیار بکەیت و ژیانی "ژن و مێردایەتی" نەکەیت بە کەرەستەی داپڵۆسین و ئازاردانی. من پزیشکی تۆم. هەر لەبەرئەوەیش کە تۆ لە سەرانسەری ئەم گلۆڤەرەدا دەژیت، پزیشکی سەرپاکی دنیاکەتم. نە ئەڵمانیاییم، نە جوولەکە، نە دیان، نە ئیتاڵیایی و دانیشتوویەکی ئەم گلۆڤەرەم و هاودنیاتم، بەڵام بۆ تۆ تەنیا فریشتە ئەمەریکاییەکان و شەیتانە یابانییەکان هەن.

"ڕێی لێ بگرن! لێی بکۆڵنەوە ئاخۆ مۆڵەتی دراوەتێ وەک پزیشکێک کار بکات؟ فەرمانێکی شاهانە دەربکەن، کە بەبێ ڕەزامەندیی شای وڵاتە سەربەست و ئازادەکەمان، ناتوانێت مینا پزیشکێک کار بکات! ئەو لە بەکاری و بێکەڵکیی حەز و ئارەزووەکانم دەکۆڵێتەوە! بیخەنە زیندانەوە! لە وڵات دەری نێن!"

خۆم ئەو مافەم بە خۆم داوە لە کارەکەمدا بەردەوام بم و کەسێکی تر ناتوانێت ئەو مافەم پێ ببەخشێت. زانستییەکی نوێم بنیات ناوە، زانستییەک کە لە ئاکامدا مرۆڤ لە ڕێی سوودوەرگرتن و بەکارهێنانیەوە دەتوانێت لە ژیانی تۆ تێ بگات. کتوومت چۆن بە درێژاییی چاخەکانی ڕابردوو، بۆ ئەوەی دەستەڵات لە دەست نەدەیت و بیپارێزیت، چلێسانە، هەموو دەستکەوتە زانستییەکانی زانایانی ترت هەڵلووشیوە، لە داهاتوویەکی نزیک یا دووردا، هەمان کار لەگەڵ دەستکەوتە زانستییەکانی منیشدا دەکەیت. وەزیری کاروبارە کۆمەڵایەتییەکانت هیچ دەستەڵاتێکی بەسەر مندا نییە، گرگن! ئەو تەنیا کاتێک دەیتوانی، چ بە چاک چ بە خراپ، خۆی لە کارەکەم هەڵقورتاندایە، یا دەستی بەسەر کارەکەمدا بشکایە، ئەگەر ئەو بوێرییەی تێدا بوایە ڕاستییە زانستییەکەی منی بخوێندایە و لێی تێ بگەیشتایە، بەڵام ئەو هێندە بوێر و ئازا نییە، هەر بۆیە لە وڵاتەکەی

خـــۆیدا بانگەشـــەی ئەوە دەکـــات کـــە گـــوایا مـن لە یەکـــێک لە دینگە ئەمەریکاییـیەکان توند کراوم، هاوکاتیش گەلۆرێکی کردووە بـە پشکنەری نەخۆشـخانەکانی ولاتەکەی، گەلۆرێک کە پێی وایە دەتوانێت بە یارمـەتیی "تاقـیکردنـەوەی ناڕاست و سـاختـە" دۆزی "تامـەزرۆیی بۆ ژیان" بە درۆ بخاتەوە و دژایەتیی بکات.

هیچ کام لەمانە نابن بە ڕێگر لەپێش نووسینی ئەم وتەیەدا بۆ تۆ، گرگن!

بەڵگەی زیاترت دەوێت بۆ ئەوەی بێ دەسـەلاتی و بێ تواناییی "دەسـتەلاتی داوودەزگاکانت" بسەلمێنیت؟

پسـپۆڕەکانت، ئەو داوودەزگایانەی بۆ چارەسـەرکردنی کـێشـە و گـرفـتـە کۆمەلایەتییەکانت دروست کردوون، ناتوانن ڕێ لە ڕاژەکردنێکی تایبـەت بۆ دیاریکردنـی نیشـانەکـانی نەخـۆشـیی (شـێرپەنجـە)کەت بگرن و قـەدەغـەی بکەن. ڕێک و ڕەوان دژی هەمـوو ئاسـتـەنگ و ڕێ لێگرتن و قـەدەغـەکردنێکی ئەوان، لـەســـەر خـــوێندن و شـــیکردنەوەی و تـێگـەیشـتن لـە لایەنـە ڕووناک و تاریکەکـانی نەخـۆشـییـەکـەت، بە یارمـەتیی وردبین، لە بەئەنجامگەیاندنی کـارەکـــەمـدا بەردەوام بـووم. هاوکـات، ئەوان بـە هەمـــوو لایەکـدا کــەوتنە پەلهاویشتن و پەلەقـاژێ، تەواوی ولاتـانیـان تەی کـرد، تەنیـا بۆ ئەوەی بەر لە بەئەنجامگەیاندنی کارەکەم بگرن و لە نێوی ببـەن، بەلام بێ سوود بوو. وەک هەر کـاتێکی تر، لەو جێیـەدا کە تێیـدا چەقیـبوون، هەر بە لێکۆڵینەوە لەو گۆڕانکارییانەوە خـەریک بوون کـە لە ئاکامی نەخـۆشـیـیەوە تووشی خـانە زینـدووەکـان دەبن، بەلام من زۆرجـاران ژیانی تـۆم ڕزگـار کـردووە، پیـاوی بچووک!

"کـە ڕابەرایەتیی کـرێکاران، لە ئەڵمـانیـا، دەسـتـەلات بەدەست دەهـێنێت، ناچاری دەکەین مل بۆ بڕیارەکانمان نەوی بکات و بێتە ژێر بـار! خووی لاوە کـرێکارەکـانمـان تێک دەدات! پێی وایە، کرێکارانیش، مـینا بۆرژواکـان، لە

توێژینەوە لە نەخۆشیی شێرپەنجە

تواناياندا نييە خۆشەويستى بكەن! ڕێكخراوەكانى لاوانى كردووە بە جێڕاوگەى پەڵۆخى و بڵاوكردنەوەى ئاكارى خراپ و شێوێنەر! پێى وايە من گيانەوەرم، نەک مرۆڤ! هۆشياريى چينايەتيم دەشێوێنێت!"

ئا، پياوى بچووک! ئەوانە دەشێوێنم كە كردووتن بە بت و دەيانپەرستيت، ئەو بتانەى نەک بە تەنيا وريايى و زيرەكى لە بەين بردوويت، بگرە سەريشيان خواستوويت. دەتەوێت هيوا زيندووەكانت تەنيا لە ئاوێنەدا ببينيت، بۆ ئەوەى نەتوانيت بەدەستيان بهێنيت. تەنيا كاتێک دەتوانيت ببيت بە گەورەى ئەم دنيايە و سەروەرى بە دەست بهێنيت، كە هەقيقەتت بە دەست هێنابێت.

"وڵاتبەدەرى بكەن! ژيانى لێ بكەن بە دۆزەخ! تەكووزى و ياساكان لە گۆڕ دەنێت! سيخوڕى دوژمنە خونخوارەكەمە! بە پارە و پوولى مۆسكۆ، يا بەرلين!، خانوويەكى كڕيوە!"

تۆ تێ ناگەيت گرگن!

پیرەژنێکی بچووک هەبوو لە مشک دەترسا، لەوە دەترسا مشکەکان خۆیان بکەن بە ژێر کراسەکەیدا و بە قاچوقولیدا هەڵبگەڕێن. ئەگەر جارێک لە جاران، بیتوانیایە تام و چێژی خۆشەویستی بکات، قەت ئەم ترسەی نەدەبوو. ئەم پیرەژنە هاوسێی من بوو، دەیزانی کە مشکم لە ژێرخانەکەمدا هەیە. من لە ڕێگەی تاقیکردنەوەوە لەسەر ئەو مشکانە، خۆم فێر کرد چۆن لە بۆگەنی و توانای تێکدەرانەی "شێرپەنجە"کەت تێ بگەم، گرگن! تۆیش؛ پیاوە گرگنە بەستەزمانەکە، ڕێککەوت وا بوو جێگری خانەخوێیەکەم بیت و ئەم پیرەژنە بەستەزمانە گزگلە ناچاری کردیت لە خانووەکەم دەرم بنێیت. پڕچەک بە ڕەوشت و ئاکارە باوەکانی نێو کۆمەڵەکەت، بۆ پارێزگاریکردن لە پیرۆزیی بتەکانی تەندروستبوونت، لە ماڵەکە بەدەرت نام. منیش، بۆ ئەوەی دوور لە نزمی و نەوێری و هیچ لەباردانەبوویی تۆ، بەڵام لە پێناوی تۆدا، لەسەر توێژینەوە و تاقیکردنەوەکانم بەردەوام بم، ناچار بووم خانوویەک بکرم.

دوای ئەمە چیت کرد، پیاوی بچووک!

وەک دادوەرێکی گشتی کە بەدەستهێنان و پچڕاندنی پلە و پایەی کۆمەڵایەتی تەنیا ئاواتێکە لە ژیاندا هەیبێت، هەوڵت دا بۆ گەیشتن بەو ئاواتەت "ئەو پیاوە خەتەرناکە" بەکار بهێنیت. هاتیت و تاوانی سیخوڕی بۆ ڕووسیا، یا ئەڵمانیات، بۆ هەڵبەستم. کارەکەت ئەوەی دەهێنا کە بۆت کرد، چونکە دواتر لە دادگەدا بینیمیت چۆن گوێیەکانت لە شەرمەزاریدا سوور هەڵگەڕابوون. ئەوکات، "خزمەتکارە بچکۆلەکەی دەوڵەت"، بەزەییم پێتدا دەهاتەوە، چونکە تۆ جێی هەموو بەزەیی پێداهاتنەوەیەکی. کاتێکیش، سیخوڕە نهێنییەکانت، بە هیوای بەدەستهێنانی "کەلوپەلی جاسووسی" ماڵەکەمیان پشکنی، هەر هێندەیان بۆ مایەوە چەند قسەیەکی سارد و سووکت، لە پاداشتی ئەو کارەی پێت سپاردبوون، بۆ ڕەوانە بکەن. دواتر، وەک دادوەرێکی جوولەکەی گرگن لە (برۆنکس) پێک گەیشتینەوە، دادوەرێک

که هێشتا هەر لە هەوڵی بەدەستهێنانی پلە و پایەدا بوو، بەڵام داهاتوویەکی نادیار چاوەڕێی دەکرد. بەوە تاوانبارت کردم و بە دادگەت سپاردمەوە کە گوایا لە کتێبخانەکەمدا کتێبەکانی لێنین و ترۆتسکی هەبوون. تۆ؛ پیاوە لێقەوماوە گرگنەکە، نازانیت کتێبخانەیەک بۆچی بەکار دەهێنرێت. پێم وتیت: "لە کتێبخانەکەمدا، کتێبەکانی هیتلەر، بودا، مەسیح، گۆتە، ناپلیۆن و کازانۆڤایش هەن." تێم گەیاندیت مرۆڤ بۆ ئەوەی بتوانێت لە تاعوونی هەست و نەستەکان بگات، دەبێت لە هەموو ڕوانگەکانەوە، نەک تەنیا لە ڕوانگەیەکی دیاریکراوەوە، لێی بڕوانێت. لە گشت تێڕوانین و دید و بۆچوونەکان بکۆڵێتەوە و یەکلایەنە نەکۆڵێتەوە. ئەمە شتێکی نوێ بوو بۆ تۆ، پیاوی بچووک!

"بیگرن، بیخەنە زیندانەوە! فاشییە! ڕقی لە خەڵکە!"

تۆ "خەڵک" نیت، دادوەرە پووتەکە! "تۆ"یت ڕقت لە خەڵکە، نەک من، چونکە تۆ هیچ گرینگییەک بە بەڕێوەبردنی مافەکانیان نادەیت، تەنیا پلە و پایەی خۆتت لا گرینگە. ئەمەت بەرگوێ کەوتووە و چەندان پیاوی گەورە پێیان ڕاگەیاندوویت، بەڵام دەزانم تۆ پیاوی گەورە ناخوێنیتەوە. من، بە ڕێزەوە لە "خەڵک" دەڕوانم، چونکە کاتێک کە هەقیقەتیان پێ ڕادەگەیەنم، خۆم دووچاری مەترسییەکی گەورە دەکەم. لە بریی ئەمە، دەمتوانی لەگەڵ تۆدا یاریی کاغەز بکەم یا گاڵتەوگەپی بێ مانا و هیچوپووچ لەسەر خەڵک بگێڕمەوە، بەڵام ڕێ بە خۆم نادەم لەگەڵ تۆدا لەسەر هەمان مێز کۆ ببمەوە، چونکە تۆ پارێزگارێکی خراپیت بۆ بەرگریکردن لە ماف و ئازادییە ئەمەریکاییەکان.

"ترۆتسکییە! بیخەنە زیندانەوە! بووە بەمایەی پشێوی و ئاژاوەنانەوە بۆ خەڵک! ئەم سەگە سوورە!"

خۆت هێمن بکەرەوە، گرگن! من پشێوی و ئاژاوە بۆ "خەڵک" نانێمەوە،

بگره هـەوڵ دەدەم هۆش و هزرەکـانت، کـار و کـردەوەکـانـت، ڕاوەشـێنم. تۆ، خـۆت لەبەر ئەم کـارەدا ڕاناگـریت، چونکە لە پـلوپای بەدەسـتـهـێنانـی پلە و پایەدایت، یا خەریکی کۆکردنەوەی دەنگیت تا ببیت بە دادوەری دادوەرەکان، یا ڕابەری کـرێکارانی دنیـا. هەوڵ و تەقـەلای تۆ بۆ سـەقـامگیـربوونی داد و یەکسانی و بۆ بەدەسـتهێنانی ڕابەرایەتی، ئەو پەتەیە کـە لە ملی مرۆڤـایەتی ئاڵێنراوە. چیت لەگەڵ ودرۆ ویلسۆن؛ ئەو مرۆڤە دڵگەرمەدا کرد؟ بەلای تۆوە؛ ئەی دادوەرەکـەی بـرۆنکس، ویلسـۆن "ئایدیالییـەکی شـێتـووێت" بوو، بەلای تۆیشـەوە؛ ئەی ڕابەرە داهاتوویییـەکـەی کرێکارانی دنیا، ئەو "خـوێنخـۆری خـەڵک!" بـوو. ئەو پیـاوەت، بە قـسـە بێ مـاناکـانت، بە بەتەنگەوەنـەهـاتن و بە ترس و بیمت لە ڕزگاربوون، کوشت.

تۆ منیشت لە مەرگ نزیک خستەوە، پیاوی بچووک!

تاقیگەکـەمەت بە بیر دێتـەوە، بەر لە چەند سـاڵێک لەمـەوبەر؟ ئەوکات، وەک یاریدەرێکی تەکنیکی لە تاقیگەکەمدا کارت دەکرد، لەبەرئەوەی بێکار بوویت و سۆسـیالیسـتێکی چاپووک و ئەندامی پارتییەک بوویت کە لە بەڕێوەبردنی وڵاتدا بەشـــدار بـوو، کـــەســـێکی نـزیک داوای لـێ کـــردم ڕێت بـدەم وەک یاریدەرێک لە تاقیگەکەمدا کـار بکەیت. مووچەیەکی باش و سـەربەستییەکی تەواوت هـەبوو. لـەبەرئەوەی بڕوام بە خـــۆت و بە "پـەیامـــەکـــەت" هـەبـوو، بۆ هەمـوو جـڤـینـێک لەگەڵ خـۆمـدا دەمبـردیت. دێتـەوە بیـرت لە پاداشـتی ئەو ڕێزگـرتن و بەپیـرەوەهـاتنەدا، چی ڕووی دا؟ ئەو سـەربەسـتـییـەی پێت ڕەوا بینـرابوو، شـێـتی کـردبوویت. چەندین ڕۆژ بینیـمـیت چۆن قلیـانەکـەت بە لالێـوتەوە نابوو، بـێ ئەوەی هیچ کـارێک لە ئەسـتـۆ بگریت، کـاتت بەسـەر دەبرد. لەوە تێ نەدەگەیشـتم بـۆ کارت نـەدەکرد. بەیانییـان، کاتێک دەهاتمە تاقیگەکە، تەنیا بەمـەبەستی ڕقـهـەسـتاندن، چاوەڕێی ئەوە بوویت "من" لە پێـشـەوە سـلاوت لێ بکەم. من حـەز دەکەم لەپێـشـدا سـلاو لە خـەڵک بکەم، گرگن!، بەڵام کـاتێک کـەسـێک بـە نیـازی خـۆسـەپاندن چاوەڕێی ئەوە لە من

بکات، تووڕە دەبم. بە دیتنی تۆ، من لە تۆ "گەورەتر" و "بەڕێوەبەر"ت بووم. ڕێم پێ دایت، چەند ڕۆژێکی تریش ئەو سەربەستییەت، ناشییانە، بەکار بهێنیت و دواتر قسەم لەگەڵدا کردیت. چاو پڕ لە فرمێسک، دانت بەوەدا نا کە نەتزانیوە ئەو سەربەستییەی لە کارەکەتدا پێت ڕەوا بینراوە، چۆن بەکار بهێنیت. بەسەربەستی نائاشنا بوویت. تۆ؛ ئەی ڕابەرە داهاتووییەکەی کرێکارانی دنیا، لە جێکارەکەی پێشووتدا، نەک هیچ سەربەستییەکت نەبووبوو، بگرە تەنانەت نەتتوانیبوو لەپێش چاوی بەڕێوەبەرەکەتدا جگەرەیش بکێشیت، بێجگە لەوەیش، تەنیا کاتێک ڕێت پێ درابوو قسە بکەیت، کە پرسیارێکت لێ کرابێت، بەڵام لە تاقیگەکەی مندا، چونکە سەربەستییەکی ڕاستەقینەت هەبوو، ڕقهەڵسێنانە و زووهەڵچوو هەڵسوکەوتت دەکرد. کاتێک لێت تێ گەیشتم، لە کارەکە دەرم نەکردیت. دواتر، خۆت دەستت لە کارەکەت کێشایەوە و لەبارەی تاقیکردنەوەکانی منیشەوە بۆ دەروونناسی یەکێک لە دادگەکان دوابوویت. بێ لەوەیش، یەکێک بوویت لەو کەسە فریودەر و زانیاری پێدەرە نهێنییانەی کە ڕۆژنامەکانت، چ لە خۆم و چ لە کارەکەم، تیژ کرد؛ بۆ ئەوەی بە هەموو شێوەیەک بەرەنگاری دەستکەوتە زانیارییەکانم ببنەوە.

تۆ ئاوایت کاتێک بۆت هەڵدەکەوێت تام و چێژ لە سەربەستی ببینیت، پیاوی بچووک!

بەڵام بەپێچەوانەی مەرامەکانی تۆوە، ئەو هەڵوێستەت و دەستدرێژی و بەدواکەوتنی تۆ و هەوڵدانت بۆ تێکدانی کارەکەم، نەک ناچاری نەکردم بە دەستکێشانەوە، بگرە کارەکەمی گەلێک لە کاتی چاوەڕوانکراو زووتر بە ئەنجام گەیاند.

ماڵاواییت لێ دەکەم، گرگن! چیی تر بیر لەوە ناکەمەوە خزمەتی تۆ بکەم. کاتێک بە تەنگ تۆوە دێم، ڕێ بەوە نادەم لە بەرەوە بەدەم ئازارەوە بمکوژیت.

تۆ ناتوانیت لەو ڕێگە ئاوەڵا و بەرفراوانەی گرتوومەتە بەر، جێی پێم هەڵبگریت. ئەگەر پچێک ئاگەدار بوویتایە لەوەی کە لە داهاتوودا چی چاوەڕێت دەکات، لە حەژمەتاندا دەتۆقایت، چونکە بێ هیچ گومان و دوودڵییەک، لەسەر ڕێی بەدەستهێنانی دەستەڵاتدایت لە دنیادا. نوێنەرە تەنیا و دەگمەنەکانی من، بەشێکن لە داهاتووی تۆ. لە ئێستادا ناخوازم هاوڕێی ئەم گەشتەم بیت. وەک هاوڕێی گەشت، تەنیا بۆ ئەوە باشیت پێکەوە ڕوو لە مەیخانەیەک بکەین، نەک ئەو جێیەی نیازمە بیگەمێ.

"بیکوژن! سووکایەتی بەو شارستانییە دەکات، کە من "منی بۆرەپیاو" بنیاتم ناوە. من، مرۆڤێکی سەربەستی نێو دیموکراتییەکی سەربەستم. بژی!"

تۆ هیچ نیت، گرگن! تۆ ئەم شارستانییەت بنیات نەناوە. ئەم شارستانییە ئاکامی هەوڵ و تەقەلای چەند کەسانێکی لێزان و بەئەمەکی نێو کۆمەڵەکەتە. تۆ کاتێک بینا دەکەیت، نازانیت چی بینا دەکەیت. کاتێک من یا هەر کەسێکی تر پێی وتیت: "بەرپرسیی ئەم بیناکردنە لە ئەستۆ بگرە." مینا "خائینی پرۆلیتاریا!" گاڵتە و سووکایەتیت پێ کردین، هاوکاتیش بە پەلەپرووسکێ و هەڵەداوان هانات بۆ "باوکی کرێکارانی دنیا!" برد، ئەو باوکەی قەت ئەم شتانەت پێ ناڵێت.

تۆ سەربەست نیت، پیاوی بچووک! هیچ شتێک لەبارەی سەربەستییەوە نازانیت. ناتەوێت لەوە بەئاگا بیت مرۆڤ لە سەربەستیدا چۆن دەژی. کێ بوو چاوەقوڵکەی هەست و نەستەکانی لە ئەورووپادا گەیاندە دەستەڵات؟ تۆ بوویت، گرگن! لە ئەمەریکایش؟ بیر لە ویڵسۆن بکەرەوە.

"گوێ بگرن! من؛ منی بۆرەپیاوە، تاوانبار دەکات! من چیم، چ دەستەڵاتێکم هەیە، تا بتوانم ڕێ لە سەرۆکی نەتەوە یەکگرتووەکان بگرم؟ من ئەرکی خۆم لە ئەستۆ گرتووە و گوێڕایەڵی بەجێهێنانی فەرمانم. هیچ

شتێکیش لە سیاسەت تێ ناگەم!"

کاتێک ژیانی هەزاران پیاو و ژن و منداڵ بە ژووری گازەکان دەسپێرێت، ئەوە دەکەیت کە پێت ڕاگەیەنراوە، وا نییە گرگن؟ هێندە بێ گوناهیت، کە نازانیت ئەو ڕووداوانە بۆ ڕوو دەدەن! ئەمەش هەر درۆ و بوختانە، گرگن؟ تۆ کلۆڵێکی بەستەزمانیت، کلۆڵێک کە شتێکی بۆ وتن نییە، کلۆڵێک کە خۆی دید و تێڕوانینی خۆی نییە. بەهەمەحاڵ، تۆ کێیت تا لە سیاسەت تێ بگەیت؟ دەزانم، ئەمەم هێندە بەرگوێ کەوتووە، بەس بێت. بەڵام دەپرسم:

جەنەراڵەکەت لە جێیەکی بەرزتر لە خۆت دادەنێیت، بۆ ئەوەی بتوانیت ڕێزی لێ بگریت.

"کاتێک مرۆڤێکی زانا پێت ڕادەگەیەنێت کە خۆت بەرپرسیاری لە بەردەم ئەو هەڵسوکەوت و مامەڵانەدا کە دەیانکەیت." بۆ بێدەنگ و ئارام ئەرکەکانی سەرشانت بەجێ ناهێنیت، یا کاتێک هەوڵ دەدات وات لێ بکات چیی تر لە منداڵەکانت نەدەیت، یا کاتێک بۆ هەزارەمین جار دەڵێتەوە کە دوای ئەم یا ئەو "دیکتاتۆر" نەکەویت! ئەی ئەو کاتانە، ئەرکەکانی سەرشانت و

گوێڕایەڵییە بێ گوناهەکەت، لە کوێن؟

نا، گرگن! تۆ گوێ بۆ هەقیقەت ناگریت. تۆ تەنیا گوێ لە کەسێک دەگریت هەرا و زەنا و غەڵبەغەڵبت بۆ بنێتەوە، تا بتوانیت لەسەر هاتوهاوار و پێداهەڵدان و لەسەر چەپڵەلێدانی خۆت بەردەوام بیت.

تۆ بەد و نەوێریت، پیاوی بچووک!

هیچ شتێک لە ئەرکە ڕاستەقینەکانی سەرشانت تێ ناگەیت، ئەو ئەرکانەی یاریدەت دەدەن وەک مرۆڤێک هەڵسوکەوت بکەیت، ئەو ئەرکانەی یاریدەت دەدەن مرۆڤایەتی بپارێزیت و بەرگری لە هاومرۆڤیت بکەیت. تۆ زۆر چاک لاسایی چەتە و ڕێگران دەکەیتەوە و زۆر خراپیش هی حەکیم و زانایان. فیلمەکانت، بەرنامەکانی ڕادیۆت، پڕن لە کوشتن و برین.

تۆ، ناتوانیت دەست لە کارە بەد و هیچوپووچەکانت هەڵبگریت. بە درێژایی چاخەکانی بەردەمت لەسەر پیادەکردنیان بەردەوام دەبیت، تا ئەودەمەی بە یەکجارەکی دەبیت بە سەروەری خۆت. منیش بۆ ئەوەی بتوانم

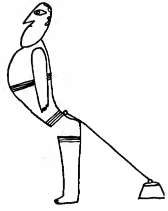

مرۆڤی باو

خـزمـەتی داهـاتووت بکەم، لە ئێـسـتـادا مـاڵاواییم لە خـۆت کـردووە، چونکە کـاتێک لێـتـەوە دوورم زیاتر ڕێز لە کـارەکـەم دەگـریت و نـاتوانیت لـە ناوم ببـەیت. تۆ، ڕقت لە هەر کـەسێک و لە هەر شـتـێکە لێـتـەوە نزیک بێت! هەر بۆیە جـەنـەراڵە کرێکارەکەت و سـوپاسـالاری شـەڕەکـانت، دوور و بەرزتر لە خـۆت ڕاگـرتووە تا بتـوانیت بێ ئەوەی سـەرزەنشـتی هیـچ کارێکی بکەیت، یا هیچ ڕەخنەیەک لە کار و کردەوەکانی بگریت، ڕێزی بگریت و بیپەرستیت؛ لە کـاتێکدا شـایسـتـەی هەمـوو ڕق و کـینەیەکـە. هەر لەبەر ئـەوەشـە پیـاوە گـەورەکـان، هەر لە بـوولێـڵـەی مـێـژووەوە تا ئەمـڕۆ، دوور لـە تۆ و کـار و کردەوەکانت خۆیان ڕاگرتووە.

"بەدەستخستنی مەزنی شێتی کردووە، شێت بووە، شێت!"

دەزانم زۆر خێرایت، کاتێک هەقیقەت لەگەڵت ناگونجێت، مۆرکی شێتی بەسـیـمـای خـەڵکیـدا بنێـیت. خـۆت "ئـاسـایی و بـاو" دەبینیت، بۆیە شێتوویتەکانت لە زیندانەکان توند کردووە و ڕێت داوە باو و ئاسـاییـیەکـان دنیاکەت بەڕێوە ببەن.

دەکرێت مرۆڤ کێ بە ئەم هـەمـوو کڵـۆڵی و نەگـبـەتیـیە تاوانبـار بکات!؟ بێگومـان تۆ نا! چونکە تۆ تەنیا ئەرکەکانی سەرشـانت جێبەجێ دەکەیت و هیـچی تر. تۆ کـێیت تـا دید و تێڕوانینی خـۆتت هەبێت؟ دەزانم و پێـویست ناکات ئەمە دووبارە بکەیتەوە.

تۆ نیت منت شـــپـــرزە کـــردووە، بەڵام کـــاتێک بیـــر لە منداڵە تازە لەدایکبـووەکـانت دەکـەمـەوە، کـاتێک بیـر لەوە دەکـەمـەوە چۆن ئازار و ئەشکەنجـەیان دەدەیت تا بـبن بە مرۆڤی خـۆت ئاسـایی و لەو بتـە مرۆڤـانە بچن کـە دەیانپـەرسـتـیت، دەمـەوێت بـۆ ئەوەی ڕێ لە تـاوانەکـانت بگرم، بگەڕێمەوە بۆ لات. دەزانم کە تۆ بۆ پاراستنی خۆت لەم تاوانانە وەزارەتێکت بە نـاوی وەزارەتی چاودێریکردنـی منداڵان و پـەروەردە و فـێـرکـردنیـانەوە

دروست کردووه.

خۆزگە دەمتوانی لەگەڵ خۆمدا بۆ گەشتێک بەم دنیایەدا دەمبردیت، پیاوی بچووک! تا ئەوەم پێشان بدایتایە کە ئێستایش و لەمەوبەریش، مینا "ڕچەشکێنێکی ئاینی، یا نوێنەری ویست و خواستەکانی خەڵکی"، چۆن بوویت و چیت ئەنجام داوە. هەر ئەوەندە بوێریت سەیرێکی خۆت بکەیت لە هەموو شوێنێک خۆت دەدۆزیتەوە، گرینگ نییە فرەنساییەک، ئەڵمانیاییەک، یا ئەندامی خێڵێک بیت لە خێڵە بچووکەکانی خوارووی ئەفریقیا.

"سووکایەتی بە نامووس و ئابڕووم دەکات! خۆزیا و ئاواتەکانم و ئەو ئەرکانەی لە ئەستۆمن پیس دەکات!"

نە گاڵتە بە ئابڕووت دەکەم و نە ئەو بەرپرسییەی لە ئەستۆیشتە لەکەدار دەکەم، گرگن! زۆر شاد و بەختەوەر دەبووم ئەگەر بتتوانیایە نادروستیی ئەم وتەیەم بسەلمێنیت، بیسەلمێنیت کە لە تواناتدا هەیە بە تەنگ خۆتەوە بێیت و دان بەوەدا بنێیت چۆن و لە چ بارێکدا دەژیت. چۆن بەنایەک ناچارە گفتی ئەوە بدات ئەو خانووەی بینای دەکات دەبێت تۆکمە و توندوتۆڵ بێت و بۆ ژیان دەست بدات، تۆیش گفتی ئەوە بدەیت کە لە تواناتدا هەیە بەو جۆرە بینا بکەیت. ئەگەر ئەوە دەستنیشان بکەم کە بەنایەک لە بریی بیناکردنی خانوویەکی تۆکمەوتۆڵ و لایەق بە ژیان، تەنیا لەبارەی چۆنێتیی بیناکردنەوە دەپەیڤێت، ئەوا ئەو بەنایە هیچ هەقێکی نییە بەوە گوناهبارم بکات کە سووکایەتی و گاڵتەم پێ کردووە. بەهەمان شێوەیش، دەبێت بیسەلمێنیت کە تۆ هەڵگرێکی بەئەمەکی داهاتووی مرۆڤایەتیت. ئیتر ناتوانیت وەک ترسنۆکێک لەپشت پەردەی پاراستنی "ئابڕووی نەتەوە!" و پاراستنی "ئابڕووی کرێکارانەوە!" خۆت حەشار بدەیت، چونکە بەشێکی زۆرت لە خۆت ئاشکرا کردووە و دەستەکەت خستووەتە ڕوو، گرگن!

مالاواییت لێ دەکەم. مالاوایییەک کە چەندان شەوی پڕ ئازار و بێ خەوی لێ خواستووم. ڕابەرە داهاتوویییەکانی کرێکاران، ژیانت هێندەی من لێ ئالۆز ناکەن. ئەوان ئەمڕۆ ڕابەرانی تۆن و سبەینێیش دەبن بە چەند نووسەرێکی هیچ لەباردانەبووی ناو ڕۆژنامە زەرد و هەرزانەکان و خەڵکی چۆن کراسەکانیان دەگۆڕن، ئەوانیش بیروڕاکانیان دەگۆڕن.

من، بیروڕای خۆم ناگۆڕم وەک ئەوەی کراسێکی پیس بێت. من، لەسەر بەتەنگەوەهاتن و گرینگیدان بە تۆ و بەو چارەنووسەی چاوەڕێت دەکات،

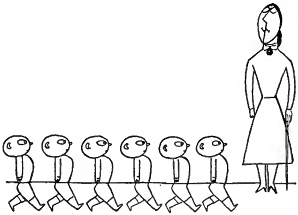

بەڵام کاتێک بیر لە منداڵە تازە لەدایکبووەکانت دەکەمەوە، کاتێک بیر لەوە دەکەمەوە چۆن ئازار و ئەشکەنجەیان دەدەیت تا ببن بە مرۆڤی خۆت ئاسایی و لەو بتە مرۆڤانە بچن کە دەیانپەرستیت، دەمەوێت بۆ ئەوەی ڕێ لە تاوانەکانت بگرم، بگەڕێمەوە بۆ لات.

بەردەوام دەبم، بەڵام کاتێک لە تواناتدا نییە ڕێز لە کەسێک بگریت کە لێتەوە نزیکە، ناچارم خۆم دوور لە تۆ ڕابگرم. وەچەکانی داهاتووت، دەبن بە میراتگری کارەکەم و منیش هیچ لارییەکم لەوە نییە چاوەڕێی ئەوان بم تا تام و چێژ لە بەروبوومی کارەکەم وەربگرن، چۆن بە درێژاییی سی ساڵی

ڕەبەق چاوەڕێی تۆ بووم کارەکەم قەبووڵ بکەیت و بەکاری بهێنیت. تۆ، لە هاتوهاوار و فاکوفیکی خۆت نەکەوتیت و دەستت لەوە هەڵنەگرت بقیژێنیت: "بڕووخێت سەرمایەداری!" یا "بڕووخێت یاسا و دەستووره ئەمەریکاییەکان!".

گوێ بگرە پیاوی بچووک! دەمەوێت دیمەنێک لە تۆ پێشان بدەم. ڕامەکە! دیتنی خۆش نییە، بەڵام بەسوودە و تۆقێنەر نییە! بەر لە چاخێک خۆت فێر کرد لاسایی زاناکانی فیزیک و ئەندازیارەکان بکەیتەوە و وتت: "ڕۆح نییە." و نکووڵیت لە بوونی کرد. دواتر، پیاوێکی گەورە، هەرچەند بەو پێوەندییەی نێوان "ڕۆح" و "لەش"ت نائاشنا بوو، توانی "ڕۆح"ت، "دەروون"ت پێشان بدات. تۆ وتت: "قسەی هیچ! شیکردنەوەی دەروونی یانی چی! مرۆڤ دەتوانێت میز شی بکاتەوە، بەڵام دەروون نا! خۆ خەریککردن بە تەندروستی و دۆزینەوەی چارەسەر بۆ نەخۆشییەکان، بەبێ ئەوەی هیچ خوێندنێک یا زانیارییەکت لەبارەی تەندروستبوون و کاری پزیشکییەوە هەبێت! کەڵکی هیچ ناگرێت." ئەمەت وت، چونکە تەنیا شتێک لەبارەی دەرمانسازییەوە دەتزانی شیکردنەوەی میز بوو. خەبات لە پێناوی "ڕۆح"ی تۆدا چل ساڵی ڕەبەقی خایاند. لەو خەباتە ئاگەدارم، چونکە بۆ تۆ و لە بریی تۆ تێیدا بەشدار بووم. ڕۆژێک لە ڕۆژان بۆت دەرکەوت کە پیاو دەتوانێت دەستکەوتێکی باش لە دەروونی مرۆڤێکی نەخۆش بەدەست بهێنێت و بۆ ئەوەیش تەنیا ئەوەندە پێویستە نەخۆشێک ناچار بکەیت کە بۆ ماوەیەکی دیاریکراو، ڕۆژانە چەند ساتێک بۆ دۆزینەوەی چارەیەک، بێت بۆ دیدەنیت و لە بریی هەر ساتێکیش لەو ساتانە، بڕە پارەیەک بدات.

تەنیا ئەوکات، کە ڕۆح بوو بە کەرەستەیەک بۆ دەستکەوت، باوەڕت بە هەبوونی هێنا. هاوکاتیش توێژینەوە لەسەر لەشە نازیندووەکەت بەردەوام بوو. ئەوەم بۆ دەرکەوت کە "ڕۆح"ی تۆ بەرهەمی وزە و تواناتە بۆ ژیان. بە واتایەکی تر: لەش و ڕۆح دوو بەشی پێکهێنەرن لە یەکەیەک. پاشان، جێیێی

ئەم دۆزینەوەیەم هەڵگرت و بۆم دەرکەوت، کاتێک هەست بە بەختیاری دەکەیت، کاتێک هەست دەکەیت خۆش دەویسترێیت، وزە و توانای ژیان بەرفراوان و ئاوەڵا دەبێت، کاتێکیش دەترسیت، ئەم وزە و توانای ژیانە گرژ دەبێت و دەچێتەوە یەک. بە درێژاییی پازدە ساڵی ڕەبەق، بە بێدەنگبوونت، دۆزینەوەکانمت کوشت، بەڵام من هەر لەسەر هەمان ڕێگە بەردەوام بووم و بۆم دەرکەوت کە ئەم وزە و توانای ژیانە، کە ناوم لێ ناوە "ئۆرگۆن"، لە دەرەوەی لەشی تۆدا، لە گەردوونیشدا، هەیە و کە تاریک دادەهات دەمتوانی لە ڕێی ئامێرێکی تایبەتەوە کە بۆ ئەو نیازە دروستم کردبوو، بیبینم. ئامێرێک کە دەیتوانی بەهۆی ڕاکێشانی ئەو وزەی ژیانەوە بۆ لای خۆی، وای لێ بکات کڵپە بسێنێت. بە درێژاییی دوو ساڵ، کاتێک تۆ بە یاریی کاغەز و بە ئازاردانی ژن و منداڵەکانتەوە خەریک بوویت، یا خەریکی قسەی بێ سەروبەری سیاسی بوویت، لە ژوورێکی تاریکدا ڕۆژانە چەند سات دادەنیشتم و دەمڕوانی، تا دڵنیا بم لەوەی وزەی ژیانی تۆم دۆزیوەتەوە. بەرە بەرەیش شێوازێک فێر بووم، تا لە ڕێگەیەوە بتوانم پێشانی خەڵکی تریشی بدەم، پاشان بۆم دەرکەوت، ئەوانیش هەمان شتیان دەبینی.

ئەگەر ئێستا تۆ پزیشکێک بیت و لەو بڕوایەدا بیت کە "ڕۆح" بەرەنجامی تێکچوون و ئاساییکارنەکردنی ئەو ئەندامانەی لەشن کە ئەنزیمەکانیان ڕاستەوخۆ تێکەڵ بە خوێن نابن، دەڵێیت: "ئەو نەخۆشانەی چاکت کردوونەتەوە، دەستهات و بەرەوپێش چوونت لە دۆزینەوەی ڕێگەچارەدا بۆ چارەسەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکان، هیچ نین لە "بەهرە"یەک زیاتر کە لەو ڕێیەوە دەتوانیت ویست و خواستەکانی خۆت بسەپێنیت." ئەگەریش بە دەست دوودڵییەوە ئازار بچێژیت، یا لە تاریکی بترسیت، دەڵێیت: "ئەو دیاردەیەی تۆ بەر لە ماوەیەک بەدیت کردووە، هیچی تر نییە لە هەوڵدان زیاتر بۆ سەپاندنی خواست و ویستەکانی خۆت و لەوە دەچێت لە جڤینێکدا بۆ ئامادەکردنی "ڕۆحەکان" دانیشتبیت!" تۆ ئاوایت، گرگن! چۆن ساڵی

١٩٢٠ نکووڵیت لە هەبوونی "ڕۆح" دەکرد، ئێستایش کە ساڵی ١٩٥٤ە، بێهوودە، هەر لەسەر هەمان فلْتەفلْت لەبارەی "ڕۆح"ەوە بەردەوامیت. ئێستایش، هەر هەمان پیاوی بچووکی. ساڵی ١٩٨٤یش، بێ دوودڵی و سڵەمینەوە، "ئۆرگۆن" دەکەیت بە مایەی بەدەستهێنانی پارەیەکی زۆر و لەسەر هەمان کردەوەیش بەردەوام دەبیت کە گاڵتە بە هەقیقەتێکی تر بکەیت و لە نرخی کەم بکەیتەوە و بە خراپە باسی بکەیت، کتومت وەک ئەوەی لەگەڵ دۆزینەوەی "ڕۆح" و دۆزینەوەی وزەی "کۆسمیک"یدا کردت. لەسەر ئەوەیش بەردەوام دەبیت، ڕێک وەک هەمان پیاوە ڕەخنەگرە گرگنەکەی جاران، دەمێک لێرە و دەمێک لەوێ، خەریکی هاتوهاوار و با بژی و با بژی خۆت بیت و دەستی لێ هەڵناگریت.

دێتەوە یادت چۆن گاڵتەت بەو دۆزینەوەیە دەکرد کە سەقامگیربوونی زەویی سەلماند. ئەو دۆزینەوەیەی سەلماندی زەوی بە دەوری خۆردا دەسووڕێتەوە و وەستاو نییە! تۆ دەتوت: "ئەگەر وا بێت کە زەوی دەسووڕێت، دەبێت ئەو لێوانانەی لەسەر سینیی مەیگێڕەکەن بکەونە خوارەوە." ئەمە چەند چاخێک لەمەوبەر بوو. بێگومان لە یادت کردووە، گرگن! تۆ هەر هێندە لە بارەی نیوتنەوە دەزانیت کە دیوێتی سێوێک لە دارێک بەر بووەتەوە. هێندەیش لەبارەی ڕۆسۆوە دەزانیت، کە دەیویست "بگەڕێتەوە بۆ سروشت"، تەنیا شتێکیش کە لە داروینەوە فێری بوویت، "خەبات لە پێناوی مانەوەدا"یە، بەڵام هیچ لەبارەی ڕەچەڵەکی خۆتەوە کە دەگەڕێتەوە سەر مەیموون، فێر نەبوویت. لە فاوستەکەی گۆتەیش، کە بە خۆشحاڵییەوە و زوو زوو بە نموونە دەیهێنیتەوە، هێندە تێ گەیشتوویت کە پشیلەیەک لە ماتماتیک دەگات. تۆ، دەبەنگ و گەلۆر و کەللەڕەق و پووت و مەیموونئاسایت، پیاوی بچووک! لەگەڵ ئەوەیشدا کە دڵنیایت لە کارامەییت لە پێکانی ئەو نیشانەیەدا بۆت دانراوە، بەڵام بەردەوام ئەو جێیە دەپێکیت کە مەبەستت نییە. کتێبخانەکانت بە ناپۆلیۆنەکەت؛ ئەو پیاوە گرگنەی کە شتێکی تری لەپاش جێ نەماوە لە مافی

سەربازیی گشتی؛ "سەربازی بۆ هەمووان" زیاتر، ڕازاندووەتەوە، بەڵام کێپلەر کە لە نزیکەوە لە بنەچە و ڕەچەڵەکە گەردوونییەکەت گەیشتبوو، لە هیچ یەکێک لە کتێبخانەکانتدا، دەست ناکەوێت. هەر بۆیەیش، لەو کلۆڵییەی تێی کەوتوویت، قوتارت نابێت، پیاوی بچووک! سەرزەنشت و سەرکۆنەت دەکەم، کاتێک لەو بڕوایەدایت، کە من دوای ماندووبوون و خەریکبوونێکی دوور و درێژ – با لەوە بگەڕێین کە ئەو ماندووبوون و خەریکبوونە، چ خەرجییەکی خواستووە – گوایا دەمەوێت لە ڕێگەی سەپاندنی خواست و ویستەکانی خۆمەوە، بڕوات بەهەبوونی وزەی "ئۆرگۆن"ی لە گەردووندا پێ بهێنم!

نا، پیاوی بچووک! لە ڕاستیدا لە ڕێگەی ئەو هەموو قوربانی و خۆبەختکردنەوە خۆم فێر کرد چۆن چارەسەری دەردەکەی نێو لەشی تۆ بکەم. تۆ، بڕوا بەمە ناهێنیت. لە نەرویج گوێم لێت بوو دەتوت: "کەسێک ئەو هەموو پارەیەی بۆ تاقیکردنەوەکانی تەرخان کردبێت، بەهەموو مانایەک شێتە." تێت گەیشتم، چونکە لە خۆتەوە و لە ئەزموونەکانی خۆتەوە، دەڕوانیت. تۆ، دەتوانیت تەنیا وەربگریت و ناتوانیت ببەخشیت. هەر بۆیەیش لەوە تێ ناگەیت کە مرۆڤێک دەتوانێت بەوە شاد و خەنی بێت ببەخشێت. کتومت وەک ئەوەی کە لەوە تێ ناگەیت کە ژن و پیاوێک بەبێ ئەوەی هەڵکوتنە سەر یەکتر و پەلی یەکتر بۆ نێو "جێگەی نووستن" ڕابکێشن، دەتوانن پێکەوە لە ژوورێکدا بن.

دەمتوانی ڕێزت بگرم ئەگەر کارامە و بەدەستوبرد بوویتایە لەوەدا کە بەختیاری بۆ خۆت بدزیت، بەڵام تۆ دزێکی نەوێر و گرگنی. تۆ زیرەک و کارامە و بەدەستوبردیت، بەڵام چونکە لە باری دەروونییەوە ڕەقوتەق و وشکهەڵاتوویت، لە تواناتدا نییە بخوڵقێنیت. هەروەک چۆن فرۆید جارێک لە جاران پێی وتیت: "ئێسکێک دەدزیت و خۆت لە قوڕنەیەک دەئاخنیت، تا بتوانیت بیخۆیت." لە دەوری کەسانی دڵاوا و بەخشندە کۆ دەبیتەوە، تا

دواپوولیـــان لەژێر چنگ دەردەهێنیت. خـوێنمـژەکـە تۆیت، بەڵام بـەو جـۆرە ناحـەزەی کـە بیـر دەکـەیتـەوە، کـەسـانـی بەخـشندە و دڵاوا بە خـوێنمـژ ناو دەبەیت. ورگی خـــۆت لە توانا و زانیـــارییـــەکـــانی ئەوان و لە مـــەزنی و بەختیاریی ئەوان پڕ دەکەیت، بەڵام ئەوی قوتت داوە ناتوانیت هەزمی بکەیت و یەکسـەر دەیکـەیت بە گـوو و بۆنێک کە سـەردار بێ سـەر دەکات بەهـەمـوو لایەکدا بڵاو دەکەیتـەوە، یا بۆ ئەوەی دزییـەکەت داپۆشـیت و نرخی خۆت لە دەست نەدەیت، نێچیرەکەت بە دەبەنگ و منداڵفریوێن و هەڵخەڵەتێن ناودێر دەکەیت.

ڕاوەستە "منداڵفریوێن!" ڕاوەستە!

دێتەوە یادت پیـاوی بـچـووک! ـ ئەوسـا دەمڕاسـتی یەکـەتیـیـەکی زانسـتی بوویت ـ گـوناهبـارت کـردم بەوەی گـوایا ڕێم داوە بە منداڵەکـانم سـەیری دیمەنەکـانی گـانکردن بکەن؟ ئەوکات، تـازەکـیی یەکـەم وتارم لەبارەی مـافـە جنسـیـیـەکانی منداڵانەوە بڵاو کـردبووەوە. جـارێکی تریـشت دێتـەوە یاد ـ ئەمجارەیان دەمڕاستی یەکێک لە ڕێکخراوە فەرهەنگییەکان بوویت لە بەرلین ـ بانگەشـەی ئەوەت کردبوو کە گوایا کچانی گەنجم لەگەڵ خۆمدا سـوار

کچی ئەم یا ئەو شۆڕش

دەكرد و بەرەو دارستانەكان دەمبردن، تا فریویان بدەم و لە خشتەیان ببەم؟ من؛ قەت كچێكی گەنجم فریو نەداوە، ئەمە خەیاڵ و ئەندێشەكانی تۆن، نەک هی من، گرگن! من، ژنەكەم، یا كچە دۆستەكەم، خۆش دەوێت. وەک تۆ نیم، كە لە تواناتدا نییە ژنەكەتت خۆش بووێت، بۆیە كچانی گەنج بەرەو دارستانەكان فریو دەدەیت.

ئەی تۆ كچە گەنجەكە! تۆیش خەون بەیەكێک لە پاڵەوانەكانی سینەماوە نابینیت؟ لەگەڵ وێنەكەیدا ناچیتە نێو جێگەی نووستنەكەتەوە؟ بە دوایدا نەگەڕایت و وا خۆتت پێشان نەدا كە تەمەنت هەژدەساڵانە و لە خشتەت نەبرد؟ پاشان، بە تاوانی ئەوەی گوایا دەستدرێژیی لێ كردوویت، ڕاپێچت نەكرد بۆ بەردەمی دادگە؟ "ئەو" دوای دادگە، یا بەر دەدرێت، یا دەخرێتە زیندانەوە. دایک و داپیرەكانت، مینا خودی خۆت، دەستەكانی ئەو پاڵەوانە گەورەیەی سینەما ماچ دەكەن. دەتویست، لەگەڵ ئەو پاڵەوانە بەنێوبانگەی سینەمادا بخەویت، بەڵام هێندە ئازا و بوێر نەبوویت كە بەرپرسیی ئەو خواست و كارەت لە ئەستۆ بگریت و هەموو گوناهەكانت خستە ئەستۆی ئەو و بە دەستدرێژیكردن بۆ سەر ئابرووت تاوانبارت كرد. تۆ؛ كچە بەستەزمانە بچووكە بەزۆر گایراوەكە! یا تۆ؛ ئەی ئەو ژنە بەستەزمانەی بەزۆر دەستدرێژی كراوەتە سەر نامووست، تۆ كە ڕەحەتبوونی جنسیت لەگەڵ شۆفێرەكەتدا بەدەست دەهێنا لە بریی مێردەكەت، شۆفێرە ڕەشپێستەكەت لە خشتە نەبرد و فریوت نەدا، لەبەرئەوەی جنسی ئەو نزیكتر بوو لە جەنگەڵەكانی ئەفریقیاوە. دواتریش، بەوە تاوانبارت نەكرد كە دەستدرێژی كردووەتە سەر نامووست! بوونەوەرە لێقەوماوە بەستەزمانەكە، تۆ قوربانیی دەستی ئەو ڕەگەزەیت كە هەموو كات لەژێرەوە بووە. نا، نا، بێگومان! تۆ لە ڕەگەزێكی پاک و سپی بوویت، تۆ "ئەندامی ئەم یا ئەو ڕێكخراوەی ژنانی ئەم یا ئەو شۆڕش بوویت"، دانیشتووی وڵاتێكی باكور، یا باشوور، ئەوەی باپیرەی بە ڕاكێشانی ئەفریقیاییە ڕەشپێستە ئازاد و

سەربەستەکان بەرەو کۆت و زنجیرە ئەمەریکاییەکان، دەوڵەمەند و زەنگین بوو.

چەندە بێ گوناهـ و چەند پاک و بێ گەرد و چەندێ سپیت، هیچ ئارەزوویەکت بەرانبەر ڕەشپێستەکان نییە. تۆ ژنە ترسنۆکە بەستەزمانە کلۆڵە گرگنەکە، نەوەی ڕەگەزە نەخۆشەکە، نەوەی ڕاوکەرانی کۆیلەکان، وەچەی ئەو "کۆرتێز"ە بەد و سەگسارەی کە هەزاران "ئەزتێکت"ی خۆشباوەڕی هەڵخەڵەتاند و کردنی بەتەڵەوە بۆ ئەوەی دواتر بتوانێت لە پشتەوە بیانکوژێت.

ئێوە، ئەی کچە بەستەزمانەکانی ئەم یا ئەو شۆڕش! چی لە ڕزگاری تێ گەیشتن؟ چی لە تاسە و ئارەزووی شۆڕشگێڕانەی شۆڕشگێڕان، یا لەو لینکۆڵنە تێ گەیشتن کە کۆیلەکانی ڕزگار کرد، ئەو کۆیلانەی پاشان فڕێتان دانە نێو "بازاڕی بەرابەرکێی سەربەستەوە"؟ خۆتان لە ئاوێنەدا ببینن، ئەوسا لە خۆتاندا "کچانی شۆڕشی ڕووسی" دەبینن و دەیانناسنەوە، ئێوە کچە بێ گوناهـ و پاک و بێ گەردەکان.

ئەگەر ئێوە جارێک لە جاران بتانتوانیایە پیاوێکتان خۆش بووێت، چەندان ڕەشپێست و جوولەکە و کرێکار لە چنگی مەرگ قوتار دەبوون و ژیانیان لە دەست نەدەدا! کتومت چۆن لە ڕێگەی منداڵەکانتانەوە ئەو زیندوویییە دەکوژن کە لە خۆتاندا هەیە، ئاوایش لە ڕێگەی ڕەشپێستەکانەوە نزیکبوونەوەتان لە خۆشەویستی و ئەندێشە و ئارەزووەکانتان، کە بوون بە چەند پێشچاو و دیمەنێکی ناحەز لە خۆشەویستیکردن، دەکوژن. دەتانناسم، کچانی پیاوە دارا و دەستڕۆیشتووەکان، دەزانم ناوگەڵە ڕەقوتەق و وشکهەڵاتووەکانتان چ بەدکاری و ناپەسندییەک دەخوڵقێنێت؟

نا، تۆ ئەی کچەکەی ئەم شۆڕش یا ئەویان، من هیچ نیازێکم نییە ببم بە دادوەر یا پۆلیس. ئەمە بۆ نموونە جوانەکانی نێو کۆمەڵەکەت، ئەوانەی

جلکی ڕەسمی و فەرمانبەرییان پۆشیوە، بەجێ دەهێڵم. من، باڵندەکان و ئاسکەکان و سمۆرەکانم خۆش دەوێت، چونکە هاوڕێیانی نزیکی ڕەشپێستەکانن. مەبەستم لە ڕەشپێستەکانی جەنگەڵە، نەک ئەوانەی لە "هەرلێم" بە جلوبەرگی شیک و ئاڵووالاوە دەگەڕێن. مەبەستم لەو ژنە ڕەشپێستە قەڵەو و گوارە لە گوێیە نییە کە حەز و ئارەزووە بەدینەهاتووەکانی بەرەو زێدەڕۆیی ئاینی ڕاپێچیان کردووە و بووە بە مایەی قەڵەوبوونی. مەبەستم لە لەشولاری ناسکۆڵە و نەرمونیانی کچانی زەریای باشوورە کە تۆی پیس و پەڵۆخ و بۆگەن، تۆی سەر بەم سوپا یا ئەویان دەینێیتە ژێر خۆت. ئەو کچانەی لەوە بێ ئاگان کە تۆ خۆشەویستییە پاکەکەیان وەک لەشی ژنە قەحبەکانی دێنقەر دەبینیت.

کچی بچووک، تۆ تاسە و ئارەزووی ژیانێک دەکەیت کە هێشتا لەوە بێ ئاگایە دەچەوسێنرێتەوە و مایەی ڕق و کینەیە. ئێستا لە گیانەلادایت. چیی تر بەو سیفەتەی کە خامایەکی لە ڕەگەزێکی پاک لە ئەڵمانیا ناتوانیت بەکار بیت، بەڵام تا ئێستایش بەناوی کچی ڕووسی و کچی شۆڕشی ئەمەریکاییەوە لەنێوماندا دەژیت. دوای چەند چاخێکی تر، کاتێک کوڕ و کچانی تەندروست تام و چێژ لە ئەوین وەردەگرن و پارێزگاریی لێ دەکەن، تەنیا یەک بیرەوەری لە تۆ دەمێنێتەوە و ئەویش مایەی هەموو پێڕابواردن و سووکایەتییەکە.

تۆ نەبوویت؛ ئەی ئەو ژنەی شێرپەنجە دای وەشاندوویت، ڕێت نەدا ماریان ئەندەشێن؛ ئەو دەنگە زیندووەی ژیان، هۆڵی کۆبوونەوەکانت بەکار بهێنێت؟ دوای ئەوەیش ئەم هەسارەیەی لەسەری دەژین هیچ جێپەنجەیەکی تۆی پێوە نامێنێت، ناوی ماریان ئەندەشێن لە تەواوی چاخەکاندا دەزرنگێتەوە. هەرچەند ناتوانم لە خۆم نەپرسم کە ئاخۆ ئەویش دوور دەڕوانێت، یا بووە بە لەمپەرێک لە بەردەمی منداڵەکەیدا و ناهێڵێت تام و چێژ لە خۆشەویستی وەربگرێت! نازانم! ژیان بۆ خۆی چەندان وەرچەرخان

و هەڵبەز و دابەزی تێدایە و بەوەیش شاد و خەنییە کە لە خودی خۆیدا دەژی، نەک لەنێو تۆدا، ژنە بە شێرپەنجە داوەشاوە نەخۆشە گرگنەکە!

پێت وایە و بانگەشەی ئەوە دەکەیت کە "ژینی نێو کۆمەڵ" و "کۆمەڵ" خۆتیت، ژنکۆک! ئەو کۆمەڵەی کە پیاوە گرگنەکەت بە تووک و پێستەوە هەڵی لووشیوە، بەڵام تۆ نە ژینی نێو کۆمەڵ و نە کۆمەڵیت. تۆ لە رۆژنامە ئاینییەکانتدا بەردەوام لەبارەی ئەوەوە دەنووسیت کە کچەکەت چ کاتێک بۆی هەیە و رێی پێ دەدرێت پیاوێک لە ئامێز بگرێت، بەڵام هیچ مرۆڤێکی دانا و وریا گرینگی بەوە نادات!

"کۆمەڵ" لە دارتاش و بەنا و باخەوان و مامۆستا و دوکتۆر و کرێکارانی پیشەساز و من پێک دێت. ئێمەین "ژیانی کۆمەڵایەتی"، نەک تۆ، ژنە رەقوتەقە، نەخۆشە، کرمژنەکە! تۆ ژیان نیت، بگرە گەورەترین نەفرەتێکی تێیدا، بەڵام دەزانم بۆ خۆت لە قەڵا شوورە بەدەورکراوەکانتدا، لەگەڵ هەموو پوول و پارەکانتدا، توند کردووە. ئەمە تەنیا شتێک بوو کە دەتتوانی دەرهەق بە تەسکبینی و نزمیت بەرانبەر بە دارتاشەکان و بەناکان و باخەوانەکان و مامۆستاکان و کرێکارە پیشەسازەکان و دوکتۆرەکان بیکەیت. لەو قاڵب و

دەمنادەمێک، سەر لەو کلۆڵییەی تێی کەوتوویت دەردەهێنیت و هاوار دەکەیت: بژی! بژی!

چوارچێوانەی ئەم چاوەقوولکەیەیان لەخۆ گرتووە، ئەوە تەنیا کارێکی چاک بوو کردبێتت. نزمی و هیچ لەباردانەبوویت، مۆخ و ئێسکی گرتوویتەتەوە و بووە بەمایەی قەبزبوون و تووشبوونت بە ڕۆماتیزم، بووە بەو دەمامکەی کەسایەتیی خۆتت لە پاڵدا حەشار داوە، بە ڕەتکردنەوە و ڕقت بەرانبەر بە ژیان! تۆ؛ ژنە بەستەزمانە بچووکەکە، بەختیار نیت، چونکە کوڕەکانت لەنێو دەچن و کچەکانت دەبن بە قەحبە و مێردەکەت وشک دەبێتەوە و ژیان و دەمارەکانت بۆگەن دەکەن. ناتوانیت فریوم بدەیت، کچە گرگنەکەی شۆڕش، چونکە ڕووتوقووت بینیومیت.

کچی ئەم شۆڕش یا ئەویان، تۆ هەردەم ترسنۆک بوویت. تۆ بەختیاریی مرۆڤایەتیت لە دەستدا بوو، دۆڕاندت. چەندان سەرکۆمارت بە مەرامی خۆیان گەیاند و نزمی و هیچ لەباردانەبوویی خۆتت پێ بەخشین. سەرکۆمارەکانت، مەدالیا بەسەر خەڵکیدا دەبەخشنەوە و وێنەیان دەگیرێت و بۆ دواین جار پێ دەکەنن و ناوێرن ڕووبەڕووی ژیان ببنەوە. دنیا لەسەر لەپی دەستەکانت بوو. چیت لێ کرد و بەچیت گەیاند؟ تۆ بۆمبی ئەتۆمیت بەسەر هیرۆشیما و ناکازاکیدا باراند، مەبەستم لە کوڕەکەتە، ئەو کوڕەی هەر بۆ تاقیکردنەوە و بۆ ئەوەی بزانێت چی ڕوو دەدات، ئەو شارانەی بۆمباران کرد. تۆ بە خۆت گۆڕەکەی خۆت هەڵکەند، ژنی گرگن! بەم بۆمبارانەت، چین و ڕەگەزەکەتت بە بێدەنگیی تاهەتاییی نێو گۆڕ سپارد، چونکە هێندە ئینسان نەبوویت، پیاوان و منداڵان و ژنانی هیرۆشیما و ناکازاکی لە ئاکامی ئەم کارەساتە ئاگەدار بکەیت. نەتتوانی وەک مرۆڤێک هەڵسوکەت بکەیت، بۆیە بێدەنگ و مینا بەردێک بە قووڵاییی زەریادا ڕۆچوویت و ون بوویت. گرینگ نییە، ئێستا چی دەڵێیت و چۆن بیر دەکەیتەوە، ئەی ئەو ژنە گرگنەی چەندان سوپاسالاری گەلۆر و دەبەنگت هێناوەتە دنیاوە. لە داهاتوودا خەڵکی پێت پێ دەکەنن و سەرسوورماو و حەپەساو دەڕواننە کار و کردەوەکانت. ئێستا کە نەبوویت بە مایەی گاڵتە و

خـەڵکی سـەریان لێت سـوور نەمـاوە، بەشـێکە لەو کـڵـۆڵـیـیـەی دنیـای گرتووەتەوە.

دەزانم ژنکۆک! گـشت ڕووداوەکـان و "پارێزگـاری لە نیـشـتـمـان" و هەرچییـەکی تر کـە ڕوو دەدەن، بە خـێـر بـۆ تۆ دەگـەڕێنەوە. زۆر دەمـێک لەمەوبەر، ئەمەم لە نەمسـا بەرگوێ کەوت. قەت لە عەرەبانچییەکەی خـەڵکی ڤیەننات بیستووە، بڵێت: "نەمری و سەربڵندی بۆ قەیسەر!"؟ نەتبیستووە؟ گرینگ نییە؟ گوێ لە خۆت بگرە، هەمان ئاواز لەنێو تۆیشدا دەنگ دەداتەوە. نا، ژنکۆک! لێت ناترسم، ناتوانیت هیچ شـتـێک دەرهـەق بە مـن بکـەیت. دەزانم زاواکەت دادوەرە، یا برازاکەت باجگری شارە و بۆ چاخواردنەوەیەک بانگی دەکەیت و چەند شتێک لەبارەی منەوە بە گوێیدا دەچرپێنیت. ئەویش لەبەرئەوەی دەیەوێت پلە و پایەیەکی بەرزتر بە دەست بهـێنێت، یا بـۆ چەسپاندنی تەکووزی و یاساکان، بە دوای نێچیرێکدا دەگەڕێت. دەزانم چۆن دەکەیت و چی ڕوو دەدات. ناتوانیت بەو جۆرە خۆت ڕزگار بکەیت، ژنی بچووک. هەقیقەتەکەی لای من بەهێزترە لەوەی تۆ.

"یەکلایی دەبینێت، دەمارگیرە! ئەی من هیچ ڕۆڵێکم لە کۆمەڵدا نییە؟"

من تەنیا ئەوەندەم پێشان داوە کە ئەنگۆ بە چ جۆرێک بچووک و بەدکارن، پیـاوی بچـووک، ژنـی بچـووک. نـاوی ڕۆڵ و گـرینگیی ئێـوەم نەهێنـاوە. لەو بڕوایەدایت ژیانـی خـۆمم بخسـتـایەتە مـەترسـییـەوە، ئەگـەر پێم وا نەبووایە گرینگیت؟ هیـچوپووچی و بێ مـانایـیت، سـووکی و نـزمیت، لـەبەر ڕۆشنـایـیی ڕۆڵی گـرینگی تـۆ و ئەو بەرپرسـیـیـە زەبەلاحـەی لـە ئەسـتـۆتدایە، تـا بێت تۆقێنەرتر دەنوێنێت. ئەوان دەڵێن: "تۆ دەبەنگیت"، من دەڵێم: "تۆ زیرەکیت، بەڵام ترسنۆکیت." ئەوان دەڵێن: "تۆ بەرمـاوەی کۆمـەڵی مـرۆڤـایـەتیت." من دەڵێم: "تۆ، تۆوی ئەو کۆمەڵەیت." ئەوان دەڵێن: "کولتوور پێویستی بە کۆیلە هەیە."، من دەڵێم: "هیچ کـولتوورێک بە دەسـتـی کۆیلە بـنیـات نـانرێت." ئەم

چاخە نوێ ترسێنەرە؛ چاخی بیستەم، ئەوەی سەلماند کە هەر تێگە و دۆزێک لەبارەی کولتوورەوە، دوای پلاتۆن، مایەی لاقرتی و گاڵتەپێکردنە. قەت کولتوورێکی ئینسانی لە ئارادا نەبووە، گرگن! ئێمە تازەکی خەریکین لە سەراسیمەیی و سەرگەردانییە تۆقێنەرەکەی بوونەوەرە ئینسانییەکە و نەخۆشە تایبەتییەکانی دەگەین. ئەم نووسراوەیە؛ "وتەیەک بۆ پیاوە بچووکەکە" و هەر نووسراوەیەکی تر کە لە ئەمڕۆدا جێی متمانە و باوەڕن، هێندە لەو کولتوورەوە نزیکن کە لە چاخەکانی داهاتوودا بنیات دەنرێت، کە "دیزڵلوک"ی ئەمڕۆ لەو پێچکەیەوە نزیکە کە بەر لە هەزاران ساڵ دروست کرا.

تۆ نزیکبینیت، قەت بیر لە داهاتوو ناکەیتەوە، پیاوی بچووک! ناتوانیت دوورتر لەو ماوەیەی لە نێوان بەرچایی و فراژیدایە، بڕوانیت. پێویستە خۆت فێر بکەیت بیر لە چەندان چاخی ڕابردوو، لە چەندان چاخی داهاتوو، بکەیتەوە. دەبێت بیرکردنەوەکانت لە دەوری زیندوویی ژیان بسووڕێنەوە، لە ئاست ئەو بەرەوپێش چوون و گەشەکردنەدا بن کە یەکەم بوونەوەریی خانەیی کرد بەو بوونەوەرەی ناوی "مرۆڤ"ە، ئەو بوونەوەرەی ئێستا قنج و قیت ڕاوەستاوە، بەڵام ناتوانێت ڕاست و ڕەوان بیر بکاتەوە. هیچ ڕووداوێکی چەند ساڵێک لەمەوبەرت نایەتەوە یاد، بۆیە دوو هەزار ساڵە، هەمان کار و کردەوەی گەلۆرانە دووپات دەکەیتەوە. لەمەیش خراپتر، تۆ وەک گەنەیەک بە کارە پڕوپووچەکانی خۆتەوە نووساویت و لێیان نابیتەوە، لە ڕەگەز، نەتەوە، زەبروزەنگی ئاینی و ژێرپێ خستن و چەوساندنەوەی ئەوین نابیتەوە. ناوێری سەیر بکەیت کە بە چ قووڵاییەک بەنێو کلۆڵیی خۆتدا ڕۆچوویت. جارناجارێک سەر لە کلۆڵییەکەت دەردەهێنیت و هاوار دەکەیت: "بژی! بژی!". بۆقێکی قیرەقیرکەر لە قوڕ و لیتاوەکەی خۆیدا لە تۆ زیاتر لە ژیانەوە نزیکترە.

"بۆ لە چنگ ئەم کلۆڵییە ڕزگارم ناکەیت؟ بۆ بەشداریی کۆبوونەوە و

کۆنفرانسی پارتییەکەم نابیت؟ تۆ خاینیت! تۆ لە پێناوی مندا جەنگاویت، ئازارت چەشتووە و قوربانیت داوە، کەچی ئێستا گاڵتەم پێ دەکەیت!"

ناتوانم لەو کڵۆڵییە قوتارت بکەم. تەنیا خۆت دەتوانیت خۆت ڕزگار بکەیت، خۆت. هیچ کاتێک لە کۆبوونەوە و کۆنفرانسەکانتدا بەشداریم نەکردووە، چونکە تێیاندا دەوترێت: "برووخێت شتە گرینگەکان! لێ گەڕێن با لە شتە بێ بایەخ و لاوەکییەکان بدوێین!" ڕاستە، بە درێژاییی بیست ساڵی ڕەبەق لە پێناو تۆدا جەنگیم. دڵنیاییی کارەکەم و گەرموگوڕیی نێو خێزانەکەمم لە پێناوی تۆدا کردە قوربانی، پارە و پوولێکی زۆرم بە ڕێکخراوەکانت بەخشی، بەشداریی خۆپێشاندانەکانم کردوویت و لەگەڵ ڕەوتی برسیبوونتدا بووم. بەبێ ئەوەی هیچ بەخشش و پاداشتێکت پێ دابم، مینا پزیشکێک، هەزاران سات لە کارەکەی خۆمم پێ بەخشیویت. لە پێناوی تۆدا و زۆرجارانیش لە بریی تۆ کاتێک تۆ قوڕگی خۆتت بە هاتوهاوار و پێداهەڵدانی سەروەرەکانت دەنووساند، وڵاتە و وڵات ڕاونراوم و لە بەرەنگاریکردن و دژایەتیی پەتا سیاسییەکەدا ئامادە بووم لە پێناوی تۆدا خۆم بەخت بکەم. لەگەڵ ئەوەیشدا کە ژیانم لە مەترسیدا بووە، چەندان جار ژیانی تۆم پاراستووە، لە کاتی خۆپێشاندانەکانتدا پارێزگاریم لە منداڵان کردووە و لە دەستدرێژیی پۆلیس پاراستوومن. یارمەتیم داویت، هەرچی پارە و سامانێکم لە دەستدا بووە، بۆ دامەزراندنی دامەزراوەی تایبەت بۆ چارەسەرکردنی نەخۆشییە دەروونییەکانت بەکارم هێناوە، ئەو دامەزراوانەی کە لە ڕێگەیانەوە دەتتوانی یارمەتی و ئامۆژگاری بە دەست بهێنیت. تۆ، هەر لێت وەردەگرتم و قەت هیچت لە پاداشتدا نەدەدایەوە. هەر هێندەت دەویست خۆ ڕزگار بکەیت، بەڵام بە درێژاییی سی ساڵی پڕ لە دەردی تۆقێنەر، هیچ بیرکردنەوەیەکی بە بەرهەمت نەبوو. کاتێکیش شەڕی جیهانگری دووەمت بەکۆتا هات، لە هەمان جێگەدا خۆت بینییەوە کە بەر لە شەڕ تێیدا بوویت، لەوانەیە کەمێک بە لای "چەپ"، یا کەمێک بە لای

"ڕاست"دا لاتدابێت، بەڵام یەک مـیللیـمـەتر بەرەوپێش نەچووبوویت. تۆ، بە نووکەشەق ڕزگارییە گەورەکەی فرەنسات لە خۆت دوور خستەوە و کردت بە ترس و بیمێکی وا کە هەموو دنیای گرتەوە. ئەم هەڵە گەورانەت کە تەنیا کەسانی گەورە لێیان تێ دەگەن، بەبێ ئەوەی بە دەستی تۆوە شێت و هار بن، بەبێ ئەوەی ڕقت لێ هەڵبگرن، ئەم هەڵە گەورانەت، دووڵییەک بە دوای خۆیاندا کێش دەکەن کە دنیایەک ــ هەر نەبێت ئەو بەشەی دنیا کە ئامادە بوو لە پێناوی تۆدا ببێت بە قوربانی ــ بە دەستییەوە دەیناڵاند. بە درێژایی ئەو نیو چاخە پڕ لە کوشتن و برینە، هیچ شتێکی ماقووڵت دەرنەبڕی و هەر لەسەر کڵێشە قۆڕەکانت و لەسەر دەبەنگی و گەلۆریی خۆت بەردەوام بوویت.

تا ئێستایش دەستم لێ هەڵنەگرتوویت، چونکە لەو ماوەیەدا خۆم فێر کرد کە چاکتر و قووڵتر لە نەخۆشییەکەت تێ بگەم. ئێستا تێ دەگەم بۆ نە دەتوانیت بە جۆرێکی تر بیر بکەیتەوە کە بیرت کردووەتەوە و نە بە جۆرێکی تر هەڵسوکەوت بکەیت. لەنێو تۆدا ئەو ترسە مردووەم دۆزییەوە کە بەرانبەر بە زیندوویی ژیان هەتبوو. ترسێک، ئەگەرچی بیشخوازیت بە ڕێکی دەست پێ بکەیت، دەتخاتە سەر لاڕێکان. تۆ، لەوە تێ ناگەیت کە هیواکان بەرەنجامی توانا و زانستییەکانی خۆتن. خۆت بە هیوا و خۆزیاکان فوو دەدەیت و ناتوانیت لە خۆتیان دەربکەیت. هەر بۆیەیش کاتێک بیر لەو هەژەندە گشتییەی دنیاکەتی گرتووەتەوە دەکەیتەوە، بە "ڕووناکبین" ناودێرم دەکەیت، گرگن! بەڵێ، من ڕووناکبینم و پریشم لە داهاتوو.

چۆن ئەمە دەبێت؟

بۆت دەگێڕمەوە:

چەند زیاتر لێتەوە نزیک بووم، بەو جۆرەی کە هەبوویت و هەیت، هێندە زیاتر سەروسەکوتت بە نزمی و سووکیی خۆت کوتاومەتەوە. هەزاران جار

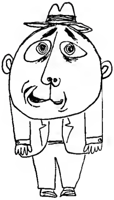

تا ڕۆژێک لە ڕۆژان چاوەکانم کردەوە و ڕووبەڕووت وەستام و تێم ڕوانیت.

ئەوەم لە یاد کرد، چیت لە دژی من دەکرد، کاتێک دەستی یارمەتیم بۆ درێژ دەکردیت. هەزاران جار، نەخۆشییەکەتت بە بیر هێناومەتەوە، تا ڕۆژێک لە ڕۆژان، چاوەکانم کردەوە و ڕووبەڕووت ڕاوەستام و تێم ڕوانیت. سەرەتا، هەستم دەکرد چ ڕق و ڕق لێبوونەوەیەک بەرانبەر بە تۆ لە لەشمەوە هەڵدەقوولا، بەڵام لە ڕێی تێگەیشتنمەوە لە نەخۆشییەکەت، خۆم فێر کرد چۆن بەرە بەرە دژی ئەو ڕق و کینەیە بوەستمەوە و بەری لێ بگرم. چیی تر دەرهەق بەو هەڵە دڵپڕوێنانەی لە هەوڵدانەکانتدا بۆ بەڕێوەبردنی دنیاکەت دەردەکەون، تووڕە نەبووم لێت. لەوە تێ گەیشتم ئەمانە شتێک نین بتوانیت خۆتیان لێ بپارێزیت، چونکە تۆ هەزاران ساڵ لە زیندوویی ژیانەوە دابڕاو و دوور بوویت.

پیاوە بچکۆلە ئازیزەکەم، کاتێک تۆ بە قیژەقیژ و هاوار دەوروبەرەکەت پڕ کردبوو و هاوارت دەکرد: "شێتە!" من یاسا بنچینەییە زیندووەکەی ژیانم دۆزیبووەوە. ئەوسا، تۆ دەروونناسێکی بچووک بوویت، دەروونناسێک کە

ڕابردوویەکی لە بزووتنەوەی لاواندا هەبوو، دەروونناسێک کە داهاتوو چاوەڕێی دەکرد، دەروونناسێک کە گرفتی ڕەحەتنەبوون تووشی نەخۆشیی دڵی کردبوو، دواتر هەمان نەخۆشی فڕێی دایتە نێو دەستی مەرگەوە، چونکە مرۆڤ ئەگەر پچێک نەزاکەتی تێدا بێت، کاتێک دەدزێت و لە پاشملە و بە خراپە لەبارەی خەڵکییەوە دەدوێت، لە دەست سزادان قوتاری نابێت. لە قوژبنێکی گیانتدا ئەوەت تێدا بوو، پیاوی بچووک. کاتێکیش پێت وا بوو کە ئیتر من کۆتاییم هاتووە، لە هاوڕێیەکی نزیکمەوە بوویت بە دوژمن و هەوڵت دا دواشەقم تێ هەڵبدەیت، چونکە دەتزانی کە لە تواناتدا نییە بڕوا بەوە بهێنیت کە ڕاست بووم. چەند ساڵێک دواتر، کاتێک مینا ڕووناکبیرێکی چاوکراوە و بەهێزتر و بەبڕوایەکی پتەوترەوە گەڕامەوە، لە ترساندا زارەترەک بوویت و گیانت سپارد، چونکە بەر لەوە بۆت دەرکەوتبوو کە من بەسەر گشت ئەو چاڵە قووڵ و فراوانانەدا کە بۆت هەڵکەندبووم، دەرباز بووبووم. تۆ نەبوویت، لە ڕێکخراوەکەتدا تێگە و دۆزەکانی منت بە هی خۆت لە قەڵەم دابوو؟ ئەمە دەزانم، چونکە ئەندامە بەئەمەکەکانی نێو ڕێکخراوەکەت بۆیان گێڕاومەتەوە. نا، پیاوی بچووک! مرۆڤ بە گرتنەبەری تاکتیک، تەنیا بە گۆڕێکی ناوەخت دەگات و هیچی تر.

لەگەڵ تۆدا بوون، پڕ مەترسییە! مرۆڤ ناتوانێت لەگەڵ تۆدا لە هەقیقەتەوە نزیک بێت، بەبێ ئەوەی بێ ترس بێت لەوەی کە شەق لە پاشەڵی هەڵدەدرێت و دەستدرێژیی دەکرێتە سەر و لە پاشملە بەخراپە باسی دەکرێت، هەر بۆیەیش، خۆم لە تۆ دوور خستووەتەوە.

دووپاتی دەکەمەوە، لە ئێستات خۆم دوور خستووەتەوە، نەک لە داهاتووت. خۆم لە مرۆڤایەتیت دانەبڕیوە، بگرە لە نزمی و سووکیت، لە نائینسانبوونت، خۆم دوورەپەرێز گرتووە.

تەنیا لە پێناوی زیندوویی ژیاندا ئامادەی خۆبەختکردن و قوربانیدانم،

نەک لە پێناوی تۆدا، پیاوی بچووک! تازەکیی ئەوەم بۆ دەرکەوت، بیست ساڵ لەمەوبەر، چ هەڵەیەکی گەورەم کرد. ئەوسا، هەموو ژیانم بۆ تۆ تەرخان کردبوو، چونکە پێم وابوو "تۆ خۆت" زیندوویی ژیان و داهاتوو و هیوا بوویت. چەندان مرۆڤی سەرڕاست و ڕاستگۆ بەو هیوایەوە بوون زیندوویی ژیان لە تۆدا ببیننەوە، هەر هەموویان لەنێو چوون. دوای ئەوەی لەمە تێ گەیشتم، بڕیام دا ڕێ لەوە بگرم سووکی و نزمیی تۆ و هیچ لەباردانەبوویی تۆ لەنێوم ببات. شتی گرینگتر لە "تۆ" هەن، خۆمیان پێوە خەریک بکەم. من ژیانم دۆزیوەتەوە، گرگن! چیی تر بە زیندوویی ئەو ژیانەت ناگۆڕمەوە کە لە خۆمدا هەستم پێ کردووە و لەنێو "تۆ"دا بۆی گەڕاوم.

تەنیا بەوەی کە بتوانم ڕوون و ئاشکرا جۆری ژیانی تۆ لە چۆنێتیی کارکردنی ژیانی زیندوو جیا بکەمەوە، دەتوانم یارمەتییەکی ڕاستەقینەی داهاتووت و دڵنیابوون لە هەبوونی زیندوویی ژیان لە تۆدا بدەم. دەزانم، نکووڵیکردن لە تۆ، ئازایەتی و بوێریی دەوێت، بەڵام هەر لە بارێکی وادا دەتوانم لە کارکردندا بۆ داهاتووت بەردەوام بم، چونکە نە بەزەییم پێتدا دێتەوە و نە دەیشمەوێت وەک ڕابەرە بەدبەخت و کڵۆڵەکانت بکرێم بە "پیاوێکی گەورەی گرگن."

تازەکیی ژیان، کاتێک بە هەڵە لەلایەن تۆوە بەکار دەهێنرا، پشێویی نایەوە و یاخی بوو. ئەم پشێوی و یاخیبوونەی ژیان دەستپێکێکی گەورەیە بۆ داهاتووە گەورەکەت و کۆتاییەکی پڕ لە پەشیمانی و ئازارە بۆ ئەو نزمی و سووکییەی بووە بە بەرگی مرۆڤانی گرینگ و بستەبالا. تەنیا لە کاتێکی وادا دەتوانیت نیشانەکانی ئەو دەردە دەستنیشان بکەین کە هەست و نەستەکانتی لە پەلوپۆ خستووە. ئێستا مرۆڤ تێبینیی ئەوەی کردووە کە چاوەقووڵکەی هەست و نەستەکان، لە ڕاستیدا، بە چ شێوەیەک کار دەکەن. ئەو دەردەی، کاتێ بڕیاری دابوو هەڵبکوتێتە سەر پۆڵۆنیا، ئەو وڵاتەی بەوە تاوانبار کرد کە نیازی هەبووە دەستدرێژیی سوپایی بکاتە سەری، ئەو

دەردەی کاتێک بڕیاری دابوو دژەبەرکێکەی بکوژێت، بەوە تاوانباری دەکرد، کە گوایا "ئەو" نیازی کوشتن و لەنێوبردنی "ئەم"ی هەبووە. ئەو دەردەی، کاتێک بۆ خۆی بیر لە ئەنجامدانی بێ شەرمی و بێ ئابروویی دەکاتەوە، بە خراپە لەبارەی ژیانی تەندروست و پاکیی کەسانی ترەوە دەدوێت و مۆرکی پیسبوونی پێوە دەنێت.

بە گیرمان هێناویت، پیاوی بچووک! پەردەمان لەسەر ڕاز و نیازەکان، لەسەر بەخۆدانازین و خۆبەزلزانینت، لەسەر پاڕانەوە و لاڵانەوەت بۆ بەدەستهێنانی بەزەیی، هەڵداوەتەوە. دەمانەوێت، بە هەوڵ و تەقەلا و کارکردن، ڕاستی و دروستیی بەرەوپێش چوونی دنیاکەت بسەلمێنیت. نامانەوێت خونخوارێک بە خونخوارێکی لەو بەدتر بگۆڕیتەوە. تا بێت زیاتر، چۆن تۆ لە کەسانی تر داوا دەکەیت، داوات لێ دەکەین دان بە ڕاستیی یاسای ژیاندا بنێیت، بەپێی ئەو شێوازانەی بۆ ڕەخنەگرتن لە کەسانی تر بەکاری دەهێنیت، خۆت چاکتر بکەیت. تا بێت زیاتر بەهرە و کارامەییت لە قسەهێنان و قسەبردندا، داواکانت، خۆدزینەوەت لە بەرپرسی، کە لە ڕاستیدا نەخۆشییە هەرە سەرەکییەکەتە و ئەم دنیا جوانەی بۆگەن کردووە، ئاشکرا دەبێت. دەزانم، پێت خۆش نییە ئەمە ببیستیت، تۆ ئەوەت پێ باشترە، میناهەڵگری داهاتووی کرێکاران، یا هەڵگری "ڕایخی چوارەم!" بقیژێنیت: "بژی! بژی!"، بەڵام پێم وایە چیی تر ئەو سەرکەوتنە بەدەست ناهێنیت، کە لە ڕابردوودا بەدەستت هێنا. کلیلی نهێنییەکانتمان دۆزیوەتەوە، ئەو نهێنییانەی هەزاران ساڵە پەنهانت داون. تۆ، لەپشت دەمامکە کۆمەڵایەتی و دۆستایەتییە ڕووکەشەکەتەوە، بەدکاریت. ناتوانیت نیو ڕۆژ لەگەڵ مندا بەسەر بەریت، بەبێ ئەوەی خۆت بناسێنیت کە چۆن و چیت، بەبێ ئەوەی خۆت ئاشکرا بکەیت.

بڕوام پێ ناکەیت؟

تۆ، لەپشت دەمامکە کۆمەڵایەتی و دۆستایەتییە ڕووکەشەکەتەوە، بەد و سەرسەختیت.

دە با بەبیرت بهێنمەوە.

ئەو پاش نیوەڕۆ گەرمەت دێتەوە یاد هاتیت بۆ ماڵەکەم ــ ئەمجارەیان مینا داربڕێک ــ بەدوای کاردا دەگەڕایت؟ توولە سەگەکەم بەرەوڕووت هات و هەڵبەز و دابەز خۆی بۆ هەڵدەدایت و یاریی لەگەڵدا دەکردیت. تێبینیی ئەوەت کرد کە ئەو توولەیە دەکرێت ببێت بە سەگێکی چوست و چالاک بۆ ڕاو. وتت: "بۆ نایبەستیتەوە تا ببێت بە سەگێکی دڕ و ڕقی لە خەڵک ببێتەوە؟ ئەم توولەیە زۆر هۆگرە!" وەڵامم دایتەوە: "من سەگی دڕ و بەستراوەم ناوێت. سەگێکم ناوێت ڕقی لە خەڵک بێتەوە." داربڕە ئازیزەکەم، لە تۆ گەلێک زیاتر لەم دنیایەدا دوژمنم هەن، بەڵام سەگێکی هۆگرم دەوێت، نەک دڕ. سەگێکم دەوێت دۆستی غەریبان، نەک دوژمنیان.

ئەی ئەو یەکشەمە دڵپڕوێنەت دێتەوە بیر کە بێ تاقەت و پشوو لێبڕاو بە دەست ئەو بارە ناسروشتییەی لەشتی گرتووەتەوە، ماڵەکەمم بەجێ هێشت و ڕووم کردە مەیکەدەیەک؟ لەسەر مێزێک دانیشتم و داوای پێکێک ویسکیم

کرد ــ نا پیاوی بچووک، من کەسێکی بەدمەست نیم، هەرچەند جارناجارێک حەز لە هەڵدانی پێکێک دەکەم ــ. بەهەمەحاڵ، پێکێکم بانگ کرد و ئەوسا تۆ مەست بووبوویت و تازەکیش لە شەڕ گەڕابوویتەوە. گوێم لێت بوو وەسفی یابانییەکانت، وەک "مەیموونانی ناحەز و دزێو"، دەکرد. پاشان، بەو سەروسیما ئاشنایەتەوە کە زۆر باش لە کاتی چارەسەرکردنتدا دیومە، وتت: "دەزانن دەبێت چی دەرهەق بەو مەیموونانەی سەر کەناری ڕۆژئاوا بکرێت؟ دەبێت هەر یەکێک لەوان هەڵبواسرێت، هەڵواسینێکی پەلە نا، بگرە هێواش و بە کاوەخۆ و هەر دەمنادەمێکیش پەتەکە زیاتر لە ملیان بجەڕێنرێت." و ــ بە دەست پێشانت دا کە چۆن بکرێت، گرگن! ــ مەیگێڕەکەیش سەری نەوازشی بۆ لەقاندیت و پێشانی دا چۆن سەری لە پیاوەتییە پڕ لە پاڵەوانێتییەکەت سووڕماوە. ئەرێ قەت ساوایەکی تازە لەدایکبووی یابانیت لە ئامێز گرتووە، نیشتمانپەروەری گزگل؟ بە درێژایی چاخەکان دێیت و سیخوڕە یابانییەکان، سیخوڕە ئەمەریکاییەکان، ژنە کشتیارە ڕووسەکان، ئەنارکیستە ئینگلیزەکان و کۆمۆنیستە یۆنانییەکان هەڵدەواسیت و دەیانکوژیت. ڕەوانەی کورسیی کارەبایی و ژووری گازەکانیان دەکەیت، بەڵام هیچ کام لەم کردانەت، ڕێ لەو قەبزییە ناگرن کە ڕیخۆڵەکانت و بیرکردنەوەکانتی گرتووەتەوە، ڕێ لە نەتوانین و هیچ لەباردانەبوویت لە خۆشەویستیدا، ڕێ لە تووشبوونت بەنەخۆشیی ڕۆماتیزم، یا کولێرا، یا نەخۆشییە دەروونییەکانت، ناگرن. هیچ کوشتن و برینێک و هیچ هەڵواسینێک لەو هەژارییە قوتارت ناکەن، کە تێی کەوتوویت.

سەیری خۆت بکە و خۆت ببینە، گرگن! ئەوە تەنیا هیواتە بۆ ڕزگاربوون.

ئەو ڕۆژەت دێتەوە یاد، ژنکۆک! لە عیادەکەمدا دانیشتبوویت و دڵ پڕ لە کینە و بە ڕقێکی زۆرەوە لەبارەی پیاوەکەتەوە، ئەو پیاوەی بەر لە ماوەیەک لێت جیا بووبووەوە، دەدوایت؟ چەندان ساڵ لەگەڵ دایکت، پوورەکانت، برازا و خوشکەزاکانت، لەگەڵ خاڵۆزا و پوورزاکانت، بۆژۆتان کردبوو، بەجۆرێک

هێندەی نەمابوو بیخنکێنن، ناچارتان کردبوو چ خۆت و چ خزمەکانت بەخێو بکات. ئەو پیاوەیش، لە دوا هەوڵیدا بۆ ئەوەی تەواوی هەست و نەستەکانی بەرانبەر بە ژیان لە دەست نەدات، خۆی لە دەستتان ڕزگار کرد. دواتر، بۆ بەدەستهێنانی یارمەتی هات بۆ لای من. ئەو، بە ویستی خۆی، دوای جیابوونەوەیش، خەرجیی بژێویی تۆ ــ کە سێ بەش لە دەستکەوتەکەی بوو ــ دەیدا، خەرجییەک کە بەیاسایەکی تەواو ناسراو و ئاشنا بە هەموومان، پێورابوو. ئەم حاڵەتە، نرخی ئەو سەربەستییە بوو کە بە دەستی هێنابوو، بەوەیش نارەحەت و دڵگران نەبوو، چونکە پیاوێکی گەورە و هونەرمەندێکی گەورە بوو و هونەریش مینا زانستێکی ڕاستەقینە بەرگەی هیچ پێبەند و دەستبەندێک ناگرێت، بەڵام ئەوەی تۆ داوات دەکرد، ئەوە بوو ئەو پیاوەی کە لە دڵەوە ڕقت لێی دەبووەوە، بتگرێتەوە خۆی، هەرچەند تۆ بۆ خۆیشت کارێک فێر بووبوویت، کارێک کە دەیتوانی لە وابەستەیی بەو پیاوەوە ڕزگارت بکات و بتخاتە سەر پێی خۆت. تۆ دەتزانی کە من یارمەتیی دەدەم، بۆ ئەوەی لە هەموو ئەرکێکی ناهەق ڕزگاری بێت. ئەم یارمەتی و دەستگیرۆیییەی من، شێتی کردبوویت. هەڕەشەی چوونە لای پۆلیست لێ کردم، دەتوت: "لەبەرئەوەی پێویستی بە یارمەتی هەیە، دەمەوێت لەو ڕێیەوە هەموو سامان و دەوڵەتەکەی لەژێر دەست دەربهێنم. بە مانایەکی تر، بەو کارەت هەموو نیازە پیس و پەڵۆخەکانی خۆتت لا ئاشکرا کردم، ژنکۆک! تۆ، پێت گرینگ نەبوو ئەو کارە بەرەوپێش ببەیت، کە فێری بووبوویت، یا بیگەیەنیت بە پلەیەکی بالاتر، چونکە کارێکی وا لە وابەستەیی ڕزگاری دەکردیت، وابەستەیی بە پیاوێکەوە کە بە درێژاییی چەندان ساڵ ڕقت لێ بووبوو. ئیتر چۆن لەو بڕوایەدایت مرۆڤ بتوانێت بەو شێوەیە دنیایەکی نوێ بنیات بنێت؟ بیستم، کە هاوڕێیانی سۆسیالیستت هەبوون ــ ئەوانەی هەموو شتێکیان لەبارەی منەوە دەزانی! ــ نابینیت کە تۆ نموونەیەکی دیار و ئاشکرایت، نابینیت کە ملیۆنانن ئەوانەی لە تۆ دەچن و ئەم دنیایەتان

تێکوپێک داوە و شێواندووتانە؟ دەزانم کە "لاواز" و "تەنیا"یت، "وابەستەی دایکت"یت، "بێ چارە"یت. دەزانم لەبەرئەوەی خۆت ڕقت لە خۆتە و بەرگەی خۆت ناگریت و سەراسیمە و سەرگەردانیت، بۆیە ژیانت لە مێردەکەت تاڵ کردووە و لێت کردووە بە دۆزەخ، ژنی بچووک! خۆت داوەتە بەر تەوژمی ژیانی ئەمڕۆ و جەڵەبێک لە دادوەران و پاسەوانانی یاسات لە پشتە، بەڵام بڕوام پێ بکە کە ئەوان هیچ بەرسڤێکیان نییە بۆ ئەو هەژاری و کلۆڵییەی تێی کەوتوویت.

گوێم لێتە و دەتبینم ژنە سکرتێرە گرگنەکە، کە لە یەکێک لە بینای لێپرسینەوە و پیادەکردنی یاساکاندا دانیشتوویت و لەبارەی ڕابردوو و ئێستا و داهاتوومەوە، لەبارەی بیروڕا سیاسییەکانمەوە، لەبارەی دید و تێڕوانینمەوە لەسەر موڵکایەتیی تایبەت، لەسەر ڕووسیا و لەسەر دیموکراتی دەنووسیتەوە و هاوکاتیش دادوەرەکانت لەبارەی پلە و پایەی کۆمەڵایەتیمەوە لێم دەپرسنەوە. لە وەڵامیاندا دەگێڕمەوە کە ئەندامی فەخریی سێ یەکەتیی ئەدەبی و زانستیم؛ لەوانە یەکەتیی پلازمۆگێنی نێونەتەوەیی. ئەوەی لێم دەپرسێتەوە، سەرسووڕماو لێم دەپرسێت: "شتێکی سەیر لێرەدا نووسراوە، نووسراوە کە تۆ ئەندامی فەخریی یەکەتیی پۆلیگامیی نێونەتەوەییت، ئەمە ڕاستە؟" پاشان ـ هەردووکمان پێکەوە بەو هەڵە بچکۆلەیەت پێ دەکەنین ـ. ئێستا تێ دەگەیت، ژنە گرگنە درێەندێشەکە، کە من چۆن ئابڕوو و بێ ئابڕوویيم بەدەست دەهێنم؟ بە خاتری ئەندێشەکانی تۆ، نەک ئەو شێوەژیانەی گرتوومەتە بەر. هەرچییەک تۆ لەبارەی ڕۆسۆوە بیرت ماوە، هەر هێندەیە کە دەیویست "بۆ سروشت بگەڕێتەوە"، هەر هێندەیە کە گوێی بە منداڵەکانی خۆی نەدا و ڕەوانەی مەیتەمەکانی کردن. تۆ، لە قووڵاییی دەروونتەوە، خەنیت بە بەدبەختی و لێقەومانی کەسانی، چونکە تەنیا ناحەزییەکان بەدی دەکەیت، دزێوییەکانت دێتە بەرگوێ، ئەوی جوانە نە دەبینیت، نە بەرگوێت دەکەوێت.

"گوێ بگرن، هاووڵاتە بەشەرەفەکان، گوێ بگرن! نیوەشەوان چاوم لێی بووە پەردەی ماڵەکەی لادراوە، پێتان وایە لە کاتێکی وادا چی دەکات؟ بە درێژاییی ڕۆژانیش پەردەکانی ماڵەکەی دادراونەتەوە. ئەمە لەخۆڕا نییە، بێگومان، دەبێت شتێکی لە پاڵدا حەشار درابێت!"

بەکارهێنانی ئەم شێوازانە، بۆ دژایەتیکردنی هەقیقەت، چیی تر یارمەتیت نادەن. هەمووومان لەوە بەئاگاین کە هیچ گرینگییەکت بۆ پەردەکانی ماڵەکەی من نییە، بۆ تۆ گرینگ بەرگرتن و ڕاوەستانە دژی هەقیقەت. دەتەوێت مینا سیخوڕێک هەر بەردەوام بیت، مینا درۆزنێک بە خراپە لەبارەی کەسانی ترەوە بدوێیت و بەردەوام بیت لەسەر ئەوەی دراوسێیەکەت؛ دراوسێ بێ گوناهەکەت، هەر لەبەرئەوەی هیچ گرینگییەکت پێ نادات و ئاغر و سەربەستە و جۆری ژیانی لەگەڵ جۆری ژیانەکەی تۆدا ناگونجێت، ڕەوانەی زیندانەکان بکەیت. تۆ خۆهەڵقورتێنیت، پیاوی بچووک! دەست دەخەیتە کاروباری خەڵکەوە، درۆیان بۆ هەڵدەبەستیت و بە خراپە

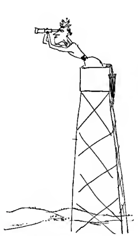

پاسەوانی ئاکار و ڕەوشتی باوی نێو کۆمەڵ، وزەی "ئۆرگۆن"ی دەپشکنێت.

باسیان دەکەیت. لە بەختی تۆیە کە پۆلیس سیخورە نهێنییەکانی خۆی ئاشکرا ناکات.

"گوێ بگرن، ئەی باجدەران بە دەوڵەت، گوێ بگرن! مامۆستای فەلسەفەیە. زانکۆیەکی گەورە لە شارەکەماندا دەخوازێت، بۆ ئەوەی وانە بە لاوەکانمان بڵێتەوە، دای بمەزرێنێت. ئەمە ئابرووچوونە! با بڕووخێت! سەربڵندی و نەمری بۆ باجدەران! ڕێ بدەن با باجدەران خۆیان بڕیار بدەن چ جۆرە مامۆستایەک لە زانکۆکاندا وانە بە لاوەکانمان بڵێنەوە. ڕێ لە مامۆستا ئازاد و سەربەستەکان بگرن!"

ئا بەمجۆرە، کابانە سەرڕاست و ئاغرە باجدەرەکە، نارەزاییی خۆت، دژی ئەو مامۆستایەی کە هەقیقەتی لە هەموو شتێک پێ گرینگترە، دەردەبڕیت! لێت پیرۆز بێت، کابانە باجدەرە بەشەرەفە نیشتمانپەروەرەکە، تۆ هەتا ئێستایش لە زانست و فەلسەفەی چوار هەزار ساڵ بەهێزتر و بەدەسەڵاتتریت، بەڵام خەریکە تێ دەگەین لێت و درەنگ یا زوو فێڵ و تەڵەکەکانت ڕێیان لێ دەگیرێت و کۆتاییان پێ دەهێنرێت.

"گوێ بگرن، پارێزەرانی ڕەوشتی گشتی، گوێ بگرن! لە پێچی کۆڵانەکەدا دایکێک لەگەڵ کچەکەیدا دەژی. کچەکەی دەتوانێت چ کاتێک بیەوێت، تەنانەت ئێواران درەنگیش، کوڕە دۆستەکەی خۆی ببینێت. ئەو دایکە، بە تاوانی گەوادیکردن، دەبێت بدرێت بە دادگە! لە پۆلیس بگێڕنەوە! دەمانەوێت ڕەوشتی گشتیمان، یاسا و تەکووزی، بپارێزین. پۆلیس ئاگەدار بکەن!"

ئەو دایکە سزا دەدرێت، چونکە خۆتێهەڵقورتێنیت و جێگەی نووستنی خەڵکانی تر دەپشکنیت. بە تەواوی خۆتت پێشان داوە و ڕازەکانی خۆت ئاشکرا کردووە. دەزانین، چ نیازێکت لە "یاسا و تەکووزی" هەیە. مرۆڤە بەڕەوشتە گرگنەکە! ئەی ئەوە هەر تۆ نیت کە ژێرکراسی ئەو ژنانەی لە بارەکاندا خزمەتت دەکەن، دەپشکنیت؟ بەڵێ، ئێمە دەخوازین کچان و

کوڕانمان ئاشکرا و لە بەرچاوان بە خۆشەویستی و ئەوین شاد بن، نەک وەک تۆ لە کۆڵانە تاریک و نووتەکەکاندا، یا لەپشت ماڵانەوە بە نهێنی و بە دزییەوە بچنە ژوانی خۆشەویستەکانیان. دەخوازین ڕێز لەو باوک و دایکە بوێر و سەرڕاستانە بگرین کە لە خۆشەویستیی منداڵەکانیان دەگەن و دەیپارێزن. ئەو دایک و باوکانە ئاولەمەی نەوەی تازەی داهاتوون، نەوەیەکی تەندروست، چ وەک لەش و چ وەک هەست و نەست. نەوەیەک کە هیچ جێپەنجەیەکی ئەندێشە پەڵۆخ و پیسەکەی تۆ "ئەی پیاوە هەرگیز ڕەحەتنەبووەکەی چاخی بیست!" نە بە لەشیانەوە، نە بە هەست و نەستەکانیانەوە، دیارە.

"گوێ بگرن، هاووڵاتان، گوێ بگرن! دوا هەواڵتان بیستووە! پیاوێک دەناسم کە بۆ بەدەستهێنانی ئامۆژگاری پەنای بۆ "ئەم" بردبوو. ئەمیش، لەبەرئەوەی دەستدرێژیی کردبووە سەری، تەنانەت بەر لەوەی پێ ڕابگات شەرواڵەکەی هەڵبکێشێتەوە، لە دەستی هەڵهاتبوو!"

ئەرێ لیک بە دەمتدا نایەتە خوارەوە کاتێک ئەم چیرۆکە "ڕاست و بێ گرێوگۆڵە!" دەگێڕیتەوە؟ دەزانیت ئەم چیرۆکە بەرەنجامی تێگەیشتنە پیس و

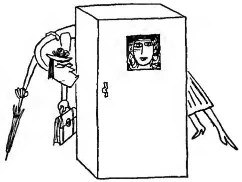

هەوڵدان بۆ هێنانەکایەی ڕۆحە نادیارەکان

پەڵۆخەکانی خۆتە، بەرەنجامی قەبزبوون و پێداویستیتە بۆ بەدەستهێنانی حەز و ئارەزوو؟ من، قەت وەک تۆ، تاسە و ئارەزووی پیاوانم نەکردووە. قەت وەک تۆ، کچانی گەنج و جوانم لە خشتە نەبردووە و دەستم نەبڕیون. قەت وەکو تۆ، دەستدرێژیم نەکردووەتە سەر نامووسی ژنێک. هەرگیز، مینا خودی خۆت، بە دەست قەبزییەوە ئازارم نەچێشتووە. قەت ئەوین و خۆشەویستیم نەدزیوە.

هیچ ژنێکم لە ئامێز نەگرتووە، ئەگەر خۆی نەیخواستبێت لە ئامێزم بگرێت. قەت، مینای خودی خۆت، بە نیازی خۆنواندن لە بەردەم کەسانی تردا خۆم رووت نەکردووەتەوە. خاوەنی ئەندێشەیەکی پیس و پەڵۆخ نیم، وەک تۆ، پیاوی بچووک!

"ئەی ئەمەتان بیستووە؟ هێندە دەستبازیی لەگەڵ سکرتێرەکەیدا کرد تا ناچاری کرد بە پەلەپرووسکێ لە ماڵەکەی بێتە دەرەوە! لە ماڵێکدا لەگەڵیدا دەژی، لە ماڵێکدا کە پەردەی پەنجەرەکانی دادرابوونەوە و تا بەری بەیان رووناک بوو!"

تۆ وتت: "لامێتری کەسێکی ئارەزوومەند و حەزۆکی بوو و خواردن کوشتی. یا کاتێک لەبارەی باری خێزانیی جێگری میر رۆدۆڵفەوە دەدوێیت، کە ژنێکی لە پلەیەکی کۆمەڵایەتیدا نزمتر لە خۆی هێنابوو، ئاو بە دەمویلتدا دێتە خوارەوە و لیک دەکەیت، ئێلیانۆر رۆزفلت ژنێکی نائاسایی و ناباو بوو. تۆ وتت: "سەرۆکی یەکێک لە زانکۆکان ژنەکەی بەسەر خەڵکەوە گرتبوو. مامۆستای قوتابخانەی گوندەکەتان دۆستی هەیە. هەر هەموو ئەمانەت، نەوت، پیاوی بچووک؟ تۆ، دانیشتووە کلۆڵەکەی سەر ئەم هەسارەیە، کە هەزاران ساڵە ژیانی خۆتت دۆڕاندووە و ئێستایش تا بینەقاقات لەو زەلکاوەدا کە تێی کەوتوویت نقووم بووە و قوتارت نەبووە.

"بیگرن! سیخوڕی ئەڵمانیایە. دوور نییە سیخوڕی رووسیا، یا ئیسلاند

بێت! سەعات سێی پاش نیوەڕۆ لە شەقامی ٨٦ لە نیویۆرک بینومە. لەوەیش زیاتر، لەگەڵ ژنێکدا بوو!"

دەزانیت گرگن مۆرانەیەک لەبەر ئەو تیشکی ڕووناکاییی‌ەی لە باکورەوە دێت چۆن دەردەکەوێت؟ نەء؟ لەو بڕوایەدام کە نەزانیت. ڕۆژێک دێت یاسای سەخت بەرانبەر بە مۆرانەبوونت بێنە کایەتەوە. یاسای سەخت و توندوتۆڵی دژ بە تۆ و لە پێناو پاراستنی هەقیقەت و ئەویندا. کتومت چۆن ئەمڕۆ تۆ لاوە دڵدارەکان لەو دامەزراوانە توند دەکەیت کە بە نێوی پەروەردەکردن و گۆشکردنەوە دروستت کردوون، تۆیش لەبەرئەوەی نامەردانە ناوی خەڵکی مەرد و بەنامووس لەکەدار و پیس دەکەیت، لەو جۆرە دامەزراوانە بئاخنرێیت. ڕۆژێک دێت، دادوەر و پارێزەران هەبن، پێچەوانەی ئەوانەی ئەمڕۆ، لە بریی ئەوەی پارێزگاری لە یەکسانییەکی ساختە و لەقاڵبدراو بکەن، پارێزگاری لە یەکسانیی ڕاستەقینە، لە دۆستایەتی بکەن. ڕۆژێک دێت، یاسای سەخت و گرانی وا ببن کە پارێزگاری لە ژیان بکەن و ناچارت بکەن ملکەچیان بیت، پیاوی بچووک! گرینگ نییە چەند ڕقت لێیان دەبێتەوە. دەزانم تۆ لە چاخی داهاتوویشدا، لە چاخەکانی داهاتوویشدا، لە ڕێی بە خراپە باسکردن و لە پاشملە بۆهەڵبەستنەوە، لە ڕێی پلاندانانی پڕ لە فێڵ و تەڵەکەوە، لە ڕێی دیپلۆماسییەت و لە ڕێی سزادانی ئەو کەسانەوە کە گوێڕایەڵی یاساکانی کڵێسا و دێرەکان نین، هەر بەردەوام دەبیت لەسەر بە تاعوون نەخۆشخستن، بەڵام دواییەکەی لەبەر هەستکردن بە پاکبوونەوە کە ئێستا لە قووڵاییی ناختدا پەنهانت داوە، دەردەکەویت.

هیچ خاوەن شکۆیەک، هیچ تسارێک، هیچ باوکێک لە باوکانی کرێکارانی دنیا، نەیانتوانیوە ڕزگارت بکەن. ئەوان تەنیا دەتوانن بتکەن بە کۆیلە، هیچ کام لەوان نەیانتوانیوە لە بچووکی و هیچ لەباردانەبوویی قوتارت بکەن. ئەوەی دەتوانێت ڕزگارت بکات، تەنیا هەست و نەستەکانی خۆتن بۆ بەدەستهێنانی پاکی، بۆ بەدەستخستنی تاسە و ئارەزووت بۆ ژیان.

هیچ دوودڵییەک لەمەدا نییە، پیاوی بچووک! پاکبووەوە لەو نزمی و بچووکییەی کە تێی کەوتوویت، دەست بە بیرکردنەوە دەکەیت. ڕاستە ئەم بیرکردنەوەیە، لە سەرەتادا، لاواز و پڕ لە هەڵە و بێ ئاکام دەبێت، بەڵام دەمێک دێت، شێلگیرانە، بیر بکەیتەوە. دەمێک دێت، ناچار بیت فێر ببیت چۆن بەرگەی ئەو ئازارە بگریت کە ئەم جۆرە لە بیرکردنەوە لەگەڵ خۆیدا دەیهێنێت، کتومت مینا من و کەسانی تر، کە چەندان ساڵی دوور و درێژ، بێدەنگ و بەدانەچیڕەوە، ئازاری ئەو جۆرە بیرکردنەوەیەمان لەبارەی تۆوە چێشتووە. ئەو ئازارەی ئێمە، لەبارەی تۆوە چەشتوومانە، وات لێ دەکات بیر بکەیتەوە.

هەر ئەوەندەیش دەست بە بیرکردنەوە بکەیت ئیتر ناتوانیت بەر لەوە بگریت کە بە سەرسووڕمانەوە لەو "شارستانی"یە بڕوانیت کە بنیاتت ناوە، ناتوانیت بەر لەوە بگریت، کە بە سەرسووڕمانەوە ورد بیتەوە چۆن توانیوتە لەگەڵ ڕۆژنامەکانت، لەگەڵ کۆوارەکانتدا، هەڵبکەیت؛ کە بێجگە لە نووسین لەسەر نواندنە سوپاییەکان، ڕازاندنەوە، کوشتوبڕ و هەڵواسین، فێڵ و تەڵەکی دیپلۆماسی، کە بێجگە لە ڕێ هەڵەکردن، خۆ پڕ چەککردن و خۆچەککردن و دیسان خۆ پڕچەککردن و ڕەشبگیری؛ کە بێجگە لە مەشقی سوپایی و بۆردمانکردن، شتێکی تریان تێدا نەنووسراوە. ناتوانیت خۆ لەوە دوورەپەرێز بگریت کە چۆن توانیوتە ئەو هەموو قسە پڕوپووچانە هەڵبمژیت، بەبێ ئەوەی لە خەفەت و خەمینیدا، بتەقیت. دەمێک دێت، تێ دەگەیت کە تۆ ئەو هەموو کاغەزە چاپکراوانەت، وەک مەڕێکی بەکوێلەکراو، قووتت داوە، کە بە درێژاییی چاخەکان وەک مەیموونێک لاساییی ئەو شتانەت کردووەتەوە کە خوێندووتنەتەوە، دوویات و چەندپاتت کردوونەوە. تێ دەگەیت، بۆیە بەو نووسینە ساختانە قایل بوویت کە لە ڕۆژنامە و کۆوارەکاندا خوێندووتنەوە، چونکە بیر و هزرەکانی خۆت جێی باوەڕت نەبوون، چونکە لەو باوەڕەدا بوویت کە ئەو نووسینانە نیشتمانپەروەرانە بوون.

دەمێک دێت، لە بەرانبەر ئەو مێژووەدا کە دروستت کردووە، هەست بە تەریقبوونەوە و شەرمەزاری بکەیت. ئەمەیش تاکە هیوای ئێمەیە، کە ئیتر "خوێندنی مێژوو" بۆ نەوەکانی داهاتوومان، نابێت بە ئازارێک بە دەستییەوە بنالێنن، کە ئیتر لە تواناتدا نابێت بە نیازی گەڕانەوە بۆ دیداری پوتروسی مەزن، هەڵبستیت بە بەرپاکردنی شۆڕشێکی مەزن.

لە ڕوانگەی داهاتووەوە:

ناتوانم بڵێم داهاتووت چۆن دەبێت. نازانم چۆن بەهۆی بەکارهێنانی هێزی "ئۆرگۆن"ی گەردوونییەوە، کە من دۆزیومەتەوە، دەگەیتە سەر مانگ و مەریخ و ئەستێرەکانی تر. ئەوەیش نازانم کە کەشتییە ئاسمانییەکانت چۆن هەڵدەستن و بە چ جۆرێکیش دەنیشنەوە، یا بە چ شێوەیەک وزەی خۆر بۆ ڕووناککردنەوەی ماڵەکەت بەکار دەهێنیت، یا چۆن بەهۆی دەلاقەیەک لە یەکێک لە دیوارەکانی ژوورەکەتەوە لەگەڵ کەسێکی تر لە ئوسترالیا یا بەغدا دەپەیڤیت، بەڵام دەتوانم پێت بڵێم، ئەوەی لە داهاتوویەکی دوور یا نزیکدا بە هیچ کلۆجێک نایکەیت چییە!

"گوێی لێ بگرن! نەخۆشە نەخۆش! ئەوەم پێ دەڵێت کە نابێت بیکەم! دیکتاتۆرە یا!؟"

دیکتاتۆر نیم، گرگن! هەرچەند نزمی و سووکیی تۆ ئەوەی لە بەردەممدا ئاسان کردووە ببم بە دیکتاتۆر. دیکتاتۆرەکانت، ئەوانەن کە لە ئێستادا، بۆ ئەوەی لە ژوورەکانی گاز قوتارت ببێت، پێت دەڵێت چی نابێت بکەیت، بەڵام ناتوانن پێت بڵێن لە داهاتوویەکی دووردا دەبێت چی بکەیت. چەند دەتوانن درەختێک وا لێ بکەن زووتر لە کاتی خۆی گەشە بکات، هەر هێندەیش دەتوانن لەگەڵ تۆدا بکەن.

"ئەم هەموو زانستەت لە کوێوە هێناوە، ئەی ئەو ڕۆشنبیرەی کە توانا و زانستی خۆتت بۆ خزمەتی کرێکارانی شۆڕشگێڕ تەرخان کردووە؟"

لە قووڵاییی ناخی تۆوە، تۆ ئەی زرنگە مرۆڤپەروەرە هەردەم کرێکارەکە.

"گوێ بگرن! زانست و توانای خۆی لە قووڵاییی ناخی منەوە هەڵهێنجاوە! من هیچ "قووڵایی"یەکم نییە! بەهەمەحاڵ، چ قسەیەکی تاکەکەسییە، ئەم قسەیە!"

با، گرگن! تۆ "قووڵایی"ت هەیە، بەڵام لێی بێ ئاگایت. تۆ، تا ڕادەی مردن، لە قووڵاییەکانی ناخت تۆقیویت. هەر لەبەرئەوەیشە نە لێیان بەئاگایت، نە دەیانبینیت. هەر لەبەر هێندەیشە، کاتێک لە قووڵاییەکانت دەڕوانیت، گێژ دەبیت و ئەژنۆکان دەلەرزێن، وەک ئەوەی لەسەر گاشەبەردێکەوە بەرەوخوار بڕوانیت. تۆ، لەوە دەترسیت "تاکەکەسی"ی خۆت لە دەست بدەیت. سەرباری هەموو نیازێکی پاکیشت بۆ گەیشتن بە خودی خۆت، هەموو کات هەر هەمان پیاوی بەد و پیسکە، هەمان پیاوی غیرەکەر و دزڕەفتار بە دەست دەهێنیت و هەر بەهەمان پیاو دەگەیت.

ئەگەر خاوەنی ناخێکی قووڵ نەبوویتایە، ئەم وتە دوور و درێژەم بۆ نەدەنووسیت، پیاوی بچووک!

قووڵاییەکانی ناخت دەناسم، چونکە وەک پزیشکێک، کاتێک پەشۆکاو و دڵ پڕ لە سکاڵا بە دەست پشێوییەوە، دەهاتیت بۆ لام، قووڵاییەکانی نێو ناختم دۆزییەوە. قووڵاییەکانی ناخت، داهاتووە مەزنەکەتە. هەر بۆیە بەوپەڕی دڵنیاییەوە دەتوانم پێت بڵێم لە داهاتوودا چی ناکەیت. تۆ بە خۆت لە تواناتدا نییە لەوە تێ بگەیت بۆ بە درێژاییی چەندان چاخی ڕابردووی ناکولتووری ئەوەت کردووە و ئەنجام داوە کە کردووتن. ئێستا دەتەوێت گوێ بگریت؟

"بۆ نا! چ قەیدی هەیە گوێ بۆ گێڕانەوەی چیرۆکێکی تری پڕ لە ئەندێشە و خەیاڵ ڕادێرم؟ بەڵام دوکتۆرە ئازیزەکەم، سەربارەی ئەوەیش، تازە کار لە کار ترازاوە و هیچ شتێک ناکرێت. من هەر هەمان پیاوی بچووکم، هەمان

پیاوه باوەکەی نێو کۆڵان و شەقامەکان و هەروەهایش دەمێنمەوە. پیاوێک کە هیچ بۆچوون و بیروڕایەکی تایبەت بەخۆی نییە. من کێم! تا خاوەنی دیتن و بۆچوونی تایبەت بە..."

گوێ بگرە، پیاوی بچووک! تۆ لە پاڵ ئەفسانەی "پیاوە گرگن"ەکەدا خۆت مەلاس داوە، چونکە دەترسیت بکەویتە نێو تەوژمی ژیانەوە و ناچار بیت بە مەلەکردن، مەلەکردن بۆ هیچ نا، تەنیا بۆ خاتری داهاتووی منداڵەکانت و منداڵەکانیان.

بەر لە هەر شتێک، کە لە داهاتوودا نایکەیت، هەستکردنتە بەوەی کە تۆ پیاوێکی گرگن و هیچ لەباردانەبوویت، پیاوێک کە خاوەنی دید و بۆچوونی تایبەت بەخۆی نییە. ئەو پیاوەی کە دەڵێت: "من کێم تا!..." لە داهاتوودا تێ دەگەیت، کە بێ ئاگایت لەوەی خاوەنی بیروڕا و بۆچوونی خۆتی، کە پارێزگارینەکردن و دەرنەبڕینی بیروڕا و بۆچوونە تایبەتەکانت، گەورەترین سووکایەتییەکە بۆت.

"ئەی "ڕای گشتیی خەڵک" بەرانبەر بە بیروڕا و بۆچوونەکانم چی دەبێت؟ ئەگەر نیاز و مەبەستەکانی خۆم بدرکێنم، مینا کرمێک، لەژێر پێیاندا دەپلیشێنرێمەوە!"

ئەوەی تۆ بە "ڕای گشتیی خەڵک" ناوی دەبەیت، بریتییە لە سەرجەمی ئەو بیروڕا و بۆچوونانەی کە هەموو پیاو و ژنە گرگنەکان هەیانە. هەر پیاوێکی بچووک، هەر ژنێکی بچووک، خاوەنی دید و بۆچوونی تایبەت بە خۆیەتی، دید و بۆچوونی هەندێک جاران ڕاست و هەندێک جارانیش ناڕاست. بیروڕا و بۆچوونە ناڕاستەکانیان، بەرەنجامی سڵەمینەوە و ترسیانە لە بیروڕا و بۆچوونی پیاوان و ژنانی تری گرگن. هەر بۆیەیش بیروڕا و بۆچوونە ڕاستەکان ڕۆشنایی نابینن و دەرناکەون. بۆ نموونە: تۆ چیی تر لەو باوەڕەدا نابیت "کە جێی هیچ ناگریت و هیچ نرخێکت نییە". دەمێک دێت، هەست بکەیت کە تۆ هەڵگر و پارێزەری ئەو کۆمەڵەی مرۆڤایەتیت کە لە

داهاتوودا ڕووبەڕووی دەبیتەوە. ڕامەکە! ڕاوەستە و ترست لێ نەنیشێت، بەرپرسی هەڵگرتن و پاراستنی ئەو کۆمەڵە ئینسانییە هێندە تۆقێنەر نییە.

"دەبێت چی بکەم بۆ ئەوەی ببم بە هەڵگر و پارێزەری ئەو کۆمەڵە ئینسانییە؟"

پێویست ناکات شتێکی تایبەت یا نائاسایی بکەیت. لەسەر ئەوە بەردەوام بە کە دەیکەیت. کێڵگەکانت بکێڵە، چەکوشەکەی نێو دەستت بە کارامەیی بەکار بهێنە، نەخۆشەکانت بپشکنە، یاری لەگەڵ منداڵەکانت بکە، بیانبە بۆ قوتابخانە، لەبارەی ڕووداوەکانی ڕۆژەوە بنووسە، قووڵتر لە نهێنییەکانی سروشت ورد ببەرەوە. هەموو ئەو شتانە لە ئێستادا دەکەیت، بەڵام پێت وایە گشتیان بێ بایەخن. پێت وایە، ئەوەی گرینگ و بەبایەخە ئەوەیە کە مارشاڵ پینەوپەڕۆ یا میرفوودراو دەیکات یا دەیڵێت.

"تۆ خەون دەبینیت، دوکتۆر! ئەدی نابینیت مارشاڵ پینەوپەڕۆ و میرفوودراو سەربازانیان پرچەک و ئامادە کردووە بۆ بەرپاکردنی شەڕ، نابینیت داوام دەکەن بۆ بەشداربوون لە شەڕدا، بۆ ئەوەی کێڵگەکانم، نووسینگە و تاقیگەکانم بۆمباران و تەفروتوونا بکەم!"

بۆ بەشداربوون لە شەڕدا داوا دەکرێیت و کێڵگەکانت، کارگەکانت و تاقیگەکانت بۆمباران دەکرێن، چونکە هەر خولیای هاتوهاوار و پێداهەڵدانی گەورەکانتی. ئەگەر بەرگریت لە توانا و زانستی خۆت بکردایە، بتزانیبایە و لێت ڕوون بووایە کە مرۆڤ لە کێڵگەکاندا دەبێت گەنم و لە کارگەکاندا کەرەستەی نێوماڵ و پێڵاو، نەک چەک، بەرهەم بهێنێت. کە کێڵگە و کارگەکان بۆ ئەوە دروست نەکراون، خاپوور بکرێن، ئەوا میرفوودراو نە سەربازانی دەبوو، نە چەک.

مارشاڵ پینەوپەڕۆ و میرفوودراو، لەمانە بێ ئاگان، چونکە هیچ کاتێک لە کێڵگەیەک، نووسینگەیەک یا کارگەیەکدا کاریان نەکردووە. ئەوان پێیان

وایە، تۆ بۆ بەرزکردنەوەی ئابڕووی ئەڵمانیا، یا ئابڕووی کرێکاران، کار دەکەیت، نەک بۆ ئەوەی جلوبەرگ و بژێوی بۆ منداڵەکانت بەدەست بهێنیت.

"کەواتە دەبێت چی بکەم؟ شەرم ناوێت! کاتێک بۆ بەشداربوون لە شەڕدا داوا دەکرێم و لەشکرە کرێکارییەکان وڵاتەکەم داگیر دەکەن، ژنەکەم بەوپەڕی خەمینییەوە دەگری، منداڵەکانم لە برساندا دەناڵێنن و ژمارەی لاشەکان تا بێت زیاتر دەبن. هەرچییەک داوای دەکەم ئەوەیە کە لێم بگەڕێن لە کێڵگەکەمدا بەکاری خۆمەوە خەریک بم، ئێواران دوای دەستهەڵگرتن لە کار، لەگەڵ منداڵەکانمدا یاری بکەم، ژنەکەم لە ئامێز بگرم. ڕۆژانی پشوویش، بە لێدانی مۆسیقا و سەماکردن و گۆرانی وتن بەسەر ببەم. چی بکەم؟"

لەسەر ئەوە بەردەوام بە کە هەموو کات کردووتە و هەموو کات خواستووتە بیکەیت. کار بکە، ڕێ بدە بە منداڵەکانت بەختەوەرانە پێ بگەن، ژنەکەت خۆش بووێت. ئەگەر بەئاگا لە گەیشتن بە ئامانجەکانت، جێپێی

من چیم تا خاوەنی دید و بۆچوونی تایبەت بە خۆم بم!؟

ئەم کــردەوانە هەڵبگریت، قــەت هـیچ شــەڕێکی تر بەرپا نـابێت، چیی تر ژنەکەت نابێت بە نێچیری بەردەسـتی ئەو سەربازە داوێنپیسانەی بە دەست ناوگەڵیانەوە دەناڵێنن، منداڵە بێ باوکە برسـییـەکانت شەقامـەکان ناتەنن، خـۆیشت نـاچار نابیت لە پاڵ تـەمـومـژێکەوە کـە بەری چاوانـی گـرتـوویت، بڕوانیتە "زێدی پیرۆز".

"بەڵام ئـەی چی بکـەم، ئەگــەر بمەوێت بـۆ کـار و ژن و منـداڵەکــانم بژیم و پاشـان هۆنەکان، یا ئەڵمانیـاییـەکان، یا یابانییـەکان، یا ڕووسـەکان بێن و وڵاتەکـەم داگـیـر بکەن، پێت وا نیـیــە، ئـەوسـا، ناچارم بـە شــەڕکـردن و بەرگریکردن لە ماڵەکەم؟"

ڕاست دەکەیت، پیـاوی بچـووک! هـەر کـاتێک هۆنەکانی ئـەم یا ئەو نەتەوە پەلامـارت بدەن، دەبێت دەست بدەیتـە چەک، بەڵام ئەوەی ناتوانیت ببـینیت ئەوەیە کـە هـەر هـەمــوو "هۆنەکــان"ی ئەم یا ئـەو نەتەوە شــتـێکی تر نـین لە ملیۆنان پیـاوی تری خۆت ئاسـاییی نێو وڵاتانی تر زیاتر، کە بەردەوام و بێ بڕانـەوە خــەریکی هـاتوهـاوار و پێــداهەڵدانی گــەورەکــانیــانن! کــاتێک مـیرفـوودراو ــ ئەوەی کـار ناکـات! ــ بۆ بەشـداریکردن لە شـەڕدا بانگیـان دەکـات، کتـومت وەک خـودی خۆت، پێـیـان وایە کە هیـچ پێوانەیـەکیـان بۆ دانانرێت و کەڵکی هیچ ناگرن و دەڵێن: "من کێم تا خـاوەنی دید و بیـروڕای خۆم بم؟"

هـەر دەمـێک بەئاگـا بوویت لەوەی کە تۆ کەسێکی، کە تـۆ دید و بۆچوونی تایبــەت بە خـۆت و ڕاست و ڕەوانت هـەن، کـە کێـڵگەکـانت، کـارگەکـانت لە خـزمەتی ژیـاندان نەک مردن، ئەوسـا دەتوانیت بەرسـڤی ئەو پرسـە بدەیتـەوە کە نەختـێک لەمـەوبەر لە خۆتت کرد. ئەوسـا لە هـاتوهـاوار و پێداهەڵدان و چەپڵـەلێدان بۆ گەورەکانت دەکەویت، دەست لەوە هـەڵدەگریت بە چەپک گوڵ لەسـەر گـۆڕی "سـەربازی ون" دابنێیـت. "سـەربازە نەناسراوەکەت زۆر چاک دەناسـم، گـرگن! سـەربـازە نەناســراوەکـەتم لە ئیـتــاڵیـا ناسی کـاتێک لە

چیاکانیدا دەجەنگام. ئەو، هەر هەمان پیاوە گرگنەکەیە، مینا خودی خۆت، ئەو پیاوەی پێی وایە کە خاوەنی دید و بۆچوونی تایبەت بە خۆی نییە!" لە بریی ئەوەی هۆشیاریی نەتەوەییت لەبەر پێیەکانی میرفوودراودا دابنێیت، یا ڕێ بدەیت مارشاڵی کرێکاران پێت پێدا بنێت، بە متمانەکردن بە خۆت و بە هۆشیاریت بەرانبەر بە نرخی خۆت و شانازیکردنت بە کارەکەتەوە، بەرەنگاریان بەرەوە، بۆ ئەمەیش پێویستت بە هیچ دەمڕاستێک نییە لەسەرت بێتە دەنگ.

دەتوانیت پێوەندی لەگەڵ برا گرگنەکەتدا بگریت لە هەر کوێیەک بێت، لە یابان، لە چین یا لە هەر خاکێکی تردا، ڕێی پێ بدەیت لە بیروڕا و دیتنە ڕاستەقینەکانت، لەبارەی کارەکەتەوە، لەبارەی بوونتەوە مینا پزیشکێک، کشتیارێک، باوکێک یا مێردێک ئاگەدار بێت. لە ئاکامدا بڕوا بەوە بهێنیت، کە ئەوەی لە ئەستۆیەتی، بەتەنگەوەهاتنی ئەوین و کارەکەیەتی، بۆ ڕاگرتن و بەرپانەبوون و مەحاڵبوونی ڕوودانی هەر شەڕێک.

"ئەمانە هیچیان خراپ نین، بەڵام ئێستا بۆمبای ئەتۆمییان هەیە، تەنیا بۆمبایەکیش لەو بۆمبایانە دەتوانێت ببێت بە مایەی کوشتنی سەد هەزاران کەس!" مێشکت بەکار بهێنە، پیاوی بچووک! لەو باوەڕەدایت میرفوودراوەکە ئەو بۆمبا ئەتۆمییانە دروست دەکات؟ نەء! ئەو بۆمبایانە ئەو پیاوە بچووکانە دروستیان کردوون کە لە بریی ئەوەی دەست لە دروستکردنی ئەو بۆمبایانە بکێشنەوە هەر خەریکی هاتوهاوار و با بژی و چەپڵەلێدانی خۆیانن!

دەبینیت، بوویت بە کرۆکی باسەکە و هەموو شتەکان پێوەندن بە تۆوە، لە تۆوە و بۆ تۆ دەگەڕێنەوە، گرگن! بۆ بیرکردنەوەکانی تۆ دەگەڕێنەوە، گرینگ نییە ڕاستن یا چەوت. ئەگەر تۆ، زانا هەرە مەزنەکەی چەرخی بیستەم، هێندە بچووک نەبوویتایە بە ئاستەم بە چاو ببینرێت، ئەوا لە بریی پەرەپێدانی هۆشیاریی نەتەوەیی، هۆشیاریی دنیاییت پەرە پێ دەدا و دەتتوانی بە زیرەکیی خۆت ئەو کەرەستە پێویستانەت بدۆزییایەتەوە کە

بەریان لە دروستکردنی بۆمبای ئەتۆمی بگرتایە و ڕێی نەدایە ڕۆشنایی ئەم دنیایە ببین، یا ئەگەر گوتەنی پەرەپێدان و بەرەوپێش چوونی زانستی ڕێی ئەنجامدانی ئەم کارەیشی پێ نەدایتایە، هەموو دەسەڵاتێکت بەکار دەهێنا بۆ ڕێزگرتن لە بەکارهێنانی.

سەرسووڕماو، لە پێچاوپێچێکدا کە دەستکردی خۆتە، ڕێ دەکەیت و هیچ ڕێیەک بۆ دەربازبوونت نادۆزیتەوە، چونکە بیرکردنەوە و تێڕوانینت ئاراستەیەکی نادروستیان وەرگرتووە. تۆ، ملیۆنان پیاوی بچووکت دڵنیا کرد کە دەکرێت وزە ئەتۆمییەکەت بۆ چارەسەرکردنی شێرپەنجەکەیان، ڕۆماتیزمەکەیان، بەکار بهێنرێت، لە کاتێکدا زۆر چاک دەتزانی کە قەت ناکرێت ئەو وزەیە بۆ چارەسەرکردن بەکار بهێنرێت و چەکێکی قڕکەرت خوڵقاندووە و هیچی تر. بەم کارە، کەوتیتە هەمان کۆڵانی دەرنەچووەوە، کە "فیزیک"ەکەت تێیدا گیری خواردووە. ئەمە دەزانیت، بەڵام ناتەوێت دانی پێدا بنێیت. دوادوایتە گرگن! من وزەی گەردوونیم پێ بەخشیت، ئەو وزەیەی من دۆزیومەتەوە. ئەمە دەزانیت پیاوی بچووک! چونکە ڕوون و ئاشکرا و بەدەنگێکی بەرز لە بارەیەوە بۆت دواوم، بەڵام خۆتت لێ بێدەنگ کردووە و بەردەوامیت لەسەر مردن بە شێرپەنجە و دڵ وەستان، لەسەر جێگەی مردنەکەیشتەوە هەر هاوار دەکەیت: "نەمری و سەربڵندی بۆ کولتوور و تەکنیک!" با پێت بڵێم، گرگن! چاوکراوە و بەئاگا گۆڕەکەی خۆتت هەڵکەندووە. تۆ پێت وایە "چاخی وزەی ئەتۆمی" دەستی پێ کردووە. ڕاست دەکەیت، چاخێکی نوێ دەستی پێ کردووە، بەڵام بەو شێوەیە نا کە تۆ تێی دەگەیت. لەناو دۆزەخەکەی تۆوە دەستی پێ نەکردووە، بگرە لە تاقیگە خۆگر و بێدەنگەکەی منەوە، لە قوڕنەیەکی دوورەدەستەوە لە ئەمەریکا دەستی پێ کردووە.

خۆت سەرپشکیت لەوەدا بتەوێت بەشداریی شەڕ بکەیت یا نا. ئەگەر هێندە بتزانییایە کە بۆ ژیان کار دەکەیت، نەک بۆ مردن! ئەگەر هێندە لەوە

بەئاگا بوویتایە کە هەموو پیاوە گرگنەکانی سەر ئەم زەوینە، بەدیوە ڕووناک و تاریکەکانیانەوە، کتومت وەک خۆتن.

ئێستا یا دەمێکی تر ـ تەواو لەژێر ڕکێفی خۆتدایە ـ دەست لەوە هەڵدەگریت هاتوهاوار بکەیت و بە گەورەکانتدا هەڵبلێیت، دەست لەوە هەڵدەگریت لە کێڵگەکانتدا بۆ ئەوە کار بکەیت کە دواتر بەرهەمەکەی تەفروتوونا بکەیت، یا ڕێ بدەیت کارگەکانت ببن بە نیشانە بۆ ئاگرباران. ئێستا یا دەمێکی تر ـ درەنگ و زوویی کەوتووە ـ تێ دەگەیت کە بۆ ژیان کار دەکەیت، نەک بۆ مردن.

"ئەی داوای مانگرتنی گشتی بکەم؟"

نازانم ئاخۆ داوایەکی وا، یا هەر شتێکی تر کە دەخوازیت بیکەیت، پێویستە یا نا. مانگرتنە گشتییەکەت، کەرەستەیەکی بەهێز نییە بەدەستتەوە، لە کاتێکی وادا بەوە گوناهبار دەکرێیت ـ لەڕاستیشدا وایە ـ کە ڕێ بۆ برسیبوونی ژن و منداڵەکانت خۆش دەکەیت. بە مانگرتنی گشتی، هیچ بەڵگەیەک بەدەستەوە نادەیت کە بەختیاری یا بەدبەختیی کۆمەڵەکەتت دەوێت. کاتێک مان دەگریت، کار ناکەیت! پێم وتوویت، ڕۆژێک دێت بۆ ژیانت کار دەکەیت. ئەگەر دەیشخوازیت دەستبەرداری "مانگرتن" نەبیت، ناوی لێ بنێ "مانگرتن لە کار"، مان بگرە، بەو نیازەی بۆ خۆت و بۆ منداڵەکانت و بۆ ژنەکەت و بۆ دەستگیرانەکەت و بۆ کۆمەڵەکەت و بۆ ئەو شمەکانەی بەرهەمت هێناون و بۆ کێڵگەکەت، کار بکەیت. پێیان ڕابگەیەنە کە چیی تر کاتت نییە بە جەنگەکانی ئەوانەوە بەفیڕۆی بدەیت و شتی گرینگتر لە شەڕەکانی ئەوانت هەن بیانکەیت. تەیمانێک بە دەوری هەرێمێکی بەرفراواندا، لە دەرەوەی هەر یەکێک لە شارە گەورەکانتدا لەسەر ڕووی ئەم زەوییە بگێڕە و لێ گەڕێ با سوپاسالار و دەمڕاستە گەورەکانت یەکتری تێیاندا ببڕێننەوە. ئەمە ڕاستترین شتێکە بیکەیت، ئەگەر دەست لە هاتوهاوار و پێداهەڵدانی گەورەکانت هەڵبگریت و واز لەو بڕوایە بهێنیت کە

تۆ هیچ نیت و کەڵکی هیچ ناگریت، ئەگەر واز لەوە بهێنیت کە تۆ خاوەنی دید و بۆچوونی تایبەت بەخۆت نیت.

هەموو شتەکان لەنێو دەستی خۆتدان. ژیانت، ژیانی منداڵەکانت، چەکوشەکەت، ئەو ئامێرەی بۆ پشکنینی نەخۆشەکانت بەکاری دەهێنیت. دەزانم سەر ڕادەوەشێنیت، چونکە لەو بڕوایەدایت خەون دەبینم، یا لەوانەیە پێت وا بێت "سوور"م. دەپرسیت ئاخۆ چ کاتێک ژیانت چێ دەبێت و لە ژیانت دڵنیا دەبیت. بەرسڤی ئەم پرسەت بەشێوەی بوون و ژیانت نامۆیە.

ژیانت، کاتێک چاکتر دەبێت، کاتێک دڵنیا دەبیت لێی، کە "ژیان" بۆ تۆ لە "دڵنیایی" گرینگتر بێت، "ئەوین" بۆ تۆ لە "پارە" گرینگتر بێت، "سەربەستبوون"ت لەو "ڕێ"یەی پارتییەکەت بۆی هەڵبژاردوویت، لەو شتەی ناوت لێ ناوە "ڕای گشتی" گرینگتر بێت، کاتێک ئاوازەکانی بتهۆڤن یا باخ دەبن بە ئاوازەکانی بوون و ژیانت، "ئەو ئاوازانەی لە ناختدان، بەڵام لە سووچێک لە سووچەکانی دەروونتدا لە گۆڕت ناون"، کاتێک بیرکردنەوەکانت لەگەڵ هەست و نەستەکانتدا تەبا دەبن، نەک دژ و ناتەبا؛ کاتێک لە وەختی خۆیدا لە لێهاتوویی و کارامەیی خۆت دەگەیت، کاتێک لە وەختی خۆیدا لە پیربوونت تێ دەگەیت، کاتێک لەگەڵ بیر و هزری پیاوانی زانا و گەورەدا دەژیت، نەک لەگەڵ کارە خراپەکانی شەڕوانە گەورەکاندا. کاتێک مانگانەی مامۆستای منداڵەکانت زیاتر دەبێت لە مانگانەی پیاوە سیاسییەکانت. کاتێک زیاتر ڕێز لە ئەوینی ڕاستەقینەی نێوان ژن و پیاو دەگریت وەک لە پسوولەی مارەبڕین. کاتێک پێشوەخت لە هەڵەکانی بیرکردنەوەکانت دەگەیت، نەک وەک ئەمڕۆ درەنگ و لە ناوەختدا. کاتێک کە هەقیقەت دەبیسیت خەنی دەبیت و بیستنی کلێشە باوەکان بێزارت دەکەن. کاتێک بۆ خۆت پێوەندی لەگەڵ هاوڕێ کرێکارەکانتدا دەکەیت لە وڵاتانی تر، نەک لەڕێی دەمڕاستەکانتەوە. کاتێک بەختیاریی کچەکەت لە خۆشەویستیدا، لە بریی ئەوەی توورەت بکات دەتخەنێنێ. کاتێک سەر لەو یادە بادەدەیت کە

کەسێک ڕێی لێ گرتووە یا سزای داوە لەبەرئەوەی منداڵەکەت دەستی بۆ ناوگەڵی بردووە. کاتێک سەروسیمای ئەو مرۆڤانەی لە شەقامەکاندا دەیانبینیت، سەربەستی و زیندوویی و شادی دەبەخشن، نەک خەمینی و کلۆڵی. کاتێک خەڵکی بەسەر ڕووی ئەم زەوینەدا بە سکی ڕەوان و ناوگەڵی نەبەستووەوە، دێن و دەچن.

تۆ داوای ڕێنوێنی و ئامۆژگاری دەکەیت، گرگن! بەڵام بەدرێژایی چاخەکان ڕێنوێنی و ئامۆژگاریت، چ بە باش و چ بە خراپ، کراوە. لەبەر نەبوونی ئامۆژگاری و ڕێنوێنی نەبووە کە تا ئێستایش هەر لە کلۆڵیدا دەژیت، بگرە لەبەر سووکی و نزمیی خۆت بووە. دەتوانم چەندان ئامۆژگاریی چاکت بدەمێ، بەڵام بەو شێوەیەی هەنووکە بیر دەکەیتەوە، قەت ناتوانیت لە بوارەکانی ژیانتدا بەکاریان بهێنیت و سوودیان لێ ببینیت.

گریمان ئامۆژگاریی ئەوەم کردیت کە دەست لە هەموو دیپلۆماسییەتێک هەڵبگریت و بیگۆڕیتەوە بە توان و کارامەییت لە کارەکەتدا، بە دۆستایەتیت لەگەڵ گشت پینەدۆزەکان، ئاسنگەرەکان، دارتاشەکان، میکانیکییەکان، تەکنیککارەکان، پزیشکەکان، مامۆستاکان، نووسەرەکان، ڕۆژنامەنووسەکان، کارگێڕەکان، کرێکارانی کانەکان یا کشتیارانی گشت وڵاتانی دنیا، بۆ ئەوەی لێ گەڕێن پینەدۆزانی دنیا خۆیان بڕیار بدەن بە چ شێوەیەکی باش دەتوانن پێڵاو بۆ هەموو منداڵانی چین دروست بکەن، بۆ ئەوەی لێ گەڕێین کرێکارانی کانەکان بە خۆیان ئەو ڕێگەچارەیە بدۆزنەوە کە چۆن خەڵک لە سەرماوسۆڵە بپارێزین، مامۆستایانی هەموو نەتەوە و وڵاتەکان بە خۆیان ڕێیەک بدۆزنەوە تا منداڵان لەو ڕەحەتنەبوون و نەخۆشییە دەروونییانە بپارێزن کە لە داهاتوودا تووشیان دەبن، ئەگەر ڕووبەڕووی ئەم هەقیقەتە بەڵگەنەویست و تەندروستە، لەبارەی ژیانی ئینسانییەوە، بوویتەوە، چی دەکەیت؟

بۆ چاوترووکاندنێک وا دابنێ کە وەک کۆمۆنیستێک تێم ناڕوانیت! بە

خـۆت، یا لە ڕێی نـوێنەرێک لە نوێنەرانی پارتیـیەکـەتەوە، کـڵـێسـاکـەتەوە، میرییەکەت یا نەقابەی کرێکارانەکەتەوە ڕووبەڕووم دەوەستیتەوە و دەڵێیت:

"من کێم تا بتوانم پێوەندییـە دیپلۆماسییەکان بەو پێوەندییانە بگۆڕمـەوە کە لەسەر بناغەی کار و پرسە کۆمەڵایەتییەکان بنیات نراون؟"

یا: "ناتوانین خـۆمـان لەو جـیـاوازییـە نەتـەوەییـیـانە خـافڵ بکەین کـە لە بەرەوپێش چوون و پەرەپێدانی زانست و کولتوورەکاندا هەن!"

یا: "ئاخۆ دەکرێت لەگەڵ ئەڵمـانیاییـیە فـاشییـەکان، یابانییـەکان و ڕووسـە کۆمۆنیستەکان، یا ئەمەریکاییە سەرمایەدارەکاندا پێوەندی بگرین!"

یا: "من بەر لـە هەمـوو شـتـێک وڵاتەکەمم؛ ڕووسـیـا، ئەڵمـانـیـا، ئەمـەریکا، ئینگلتەرا، ئیسرائیل، عەرەبستانم بە لاوە گرینگە."

یا: "هـێندەم کـار هەیە بـەس بێت بۆ ئـەوەی بتـوانم ژیانی خـۆم ڕێکوپێک بکەم و بە کاروباری نەقابەی بەرگدرووانی وڵاتـەکەمدا ڕابگەم، با یەکێکی تر ئەرکی ڕێکوپێککردنی کاروباری بەرگدرووەکانی وڵاتانی تر بگرێتە ئەستۆ."

یا: "گـوێ بۆ ئەو سـەرمـایەدارە ئەو بۆلشـۆفـیکە، ئەو ترۆتسکیـیـە، ئەو فـاشـیـیـە، ئەو ئینتـەرناسـیـونالیـیە، ئـەو سێکسـوالییـە، ئەو جـوولەکـەیە، ئەو بێگانەیە، ئەو ڕۆشنبیـرە، ئەو خەونبینە، ئەو تۆباوییـە، ئەو دیماگۆگییە، ئەو پێـداهەڵدەرە، ئەو شـێـتـە، ئەو تاکـەکـەسـە، ئەو ئەنارکـیـیـە مـەگـرە! هیچ هۆشـیـارییەکی ئەمـەریکایی، ڕووسـیـایی، ئەڵمـانیـایی، ئینگلیزی، یەهوودیت نییە؟"

بێ دوودڵـی یەکـێکت لەو دەربـڕینانـە بەکـار دەهێنا بۆ ئـەوەی خـۆت لەو بەرپرسـیـە بدزیتـەوە کە ڕاگرتنی پێوەندییـە ئینسـانییـەکـانی خسـتووەتە ئەسـتـۆت. "کەواتە هیـچ نرخێکم نیـیە و کەڵکی هیچ ناگرم؟ تۆ دان بەهیچ خـەسـڵـەتێکی بـەرزدا کە لە مندا هـەبێت، نانێیت؟ دەمفـلیقێنیتـەوە. دەبینیت مرۆڤێکم و شێلگیرانە لە پێناو ژن و منداڵەکانمدا کار دەکەم، ژیانێکی باش

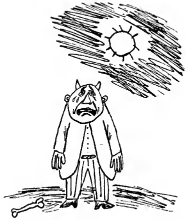

کەواتە هیچ نرخێکم نییە و کەڵکی هیچ ناگرم؟

دەژیم و خزمەتی گەل و وڵاتەکەم دەکەم. ناکرێت تا ئەو ڕادەیەیش خراپ بم!"

دەزانم، کە تۆ مرۆڤێکی چوست و هالیکار و توندوتۆڵیت، بوونەوەرێکی چاپووک و چالاک، کتومت مینا هەنگێک یا مێروولەیەک لە کارکردندایت، تەنیا شتێکی کە من کردبێتم ئەوەیە کە پیاوە گرگنەکەی ناختم ئاشکرا کردووە، ئەو پیاوە گرگنەی ڕەنجی هەزاران ساڵی بەفیڕۆ داویت. تۆ "گەورە"یت، پیاوی بچووک! کاتێک کە بچووک و هیچوپووچ نیت. گەورەییت تەنیا هیوایەکە کە تا ئێستا ماوەتەوە. "گەورە"یت، کاتێک بە خۆشەویستییەوە کارەکەت ئەنجام دەدەیت. کاتێک بە هەڵکۆڵینی هونەریی دارێک، بە بیناکردن، بە شەتڵ چاندن و بە ڕەنگکردن و ڕازاندنەوە شاد و خەنی دەبیت. "گەورە"یت، کاتێک چێژ لە تێڕوانینی دیمەنی ئاسمانی شین، لە بینینی ئاسکان و ئاونگی بەربەیان، لە مۆسیقا و سەما، لە بینینی لەشی جوان و ناسکی منداڵەکانت و ژنەکەت یا پیاوەکەت وەردەگریت. "گەورە"یت، کاتێک بە نیازی فێربوون لە ئەستێرەکانی ئاسمان دەڕوانیت، یا ڕوو دەکەیتە کتێبخانەیەک بۆ ئەوەی بخوێنیتەوە و فێر ببیت کە پیاوان و ژنانی

تر چۆن بیر لە ژیان دەکەنەوە. "گەورە"یت، کاتێک مینا باپیرەیەک وەچەکانت دەخەیتە باوەشتەوە و لەبارەی کاتە بەسەرچووەکانەوە، لەبارەی ڕابردووەوە، بۆیان دەگێڕیتەوە. "گەورە"یت، کاتێک لە چاوانی وەچەکەتەوە، چاوانێک کە پڕن لە خۆتێهەڵقورتاندنێک کە جێی متمانەیە، دەڕوانیتە داهاتوویەکی نادیار. "گەورە"یت، کاتێک مینا دایکێک، کۆرپەکەت ڕادەژەنیت و دەیلاوێنیتەوە، کاتێک چاو پڕ لە فرمێسک داوای بەختەوەریی بۆ دەکەیت لە داهاتوودا، کاتێک بە درێژاییی سالأن، سات لە دوای سات، پڕ بە دڵت خۆزگەی داهاتوویەکی پڕ لە بەختەوەریی بۆ دەخوازیت.

تۆ "گەورە"یت، پیاوی بچووک! کاتێک گۆرانییە میللییە چاک و کۆنەکان دەچڕیت، یا کاتێک بە دەنگی ئۆکۆردیۆنێک دێیتە سەما، چونکە گۆرانییە میللییەکان سوکنایین بۆ گیان و لە سەرانسەری دنیادا چوونیەکن. "گەورە"یت، کاتێک بە هاوڕێیەکەت دەڵێیت:

"سوپاسی چارەنووسی خۆم دەکەم، چونکە دوور لە داوا و ناجۆری ژیاوم، چونکە گەورەبوون و پێگەیشتنی منداڵەکانم، گروگاڵیان، ڕۆیشتن و خۆکێشانەوەیان، یاریکردن و پرسەکانیان، پێکەنین و ئەوینیانم بە چاوی خۆم بینی، چونکە هەست و نەستەکانی خۆم بەرانبەر بەهار و شنەباکان، بەرانبەر خوڕەی ئەو چەمەی بەلای ماڵەکەمدا تێپەڕ دەبێت و بەرانبەر جریوەی باڵندەکانی نێو دارستان پاراست، چونکە بەشداریی قسەهەڵبەستن و قسەهێنان و بردنی دراوسێ سەگسارەکانم نەکرد، چونکە بەختەوەر بووم بە لە ئامێزگرتنی ژنەکەم، یا پیاوەکەم و هەستم بە تەوژمی ژیان کرد لە لەشمدا، لە کاتە ناخۆشەکاندا، لەو کاتانەدا کە سەرم لێ شێوابوو، ڕەوتی خۆم بەرنەدا، چونکە ژیانم پڕ مانا و بەردەوامییە، چونکە هەمو کات گوێم بۆ دەنگی ناخی خۆم شل کردووە، کە پێی وتووم: "تەنیا شتێک هەیە بەبایەخ و گرینگە ئەویش ژیانە بە شادی و خۆشبەختی. شوێن دەنگی دڵت بکەوە، کاتێک لەو ترس و خەمینییەی گیانی داگیر کردوویت دوورت

دەخاتەوە، سەرسەخت و دڵ بەکینە مەبە، ئەگەرچی ژیان هەندێک جاریش گرانە." کە کاری ڕۆژانەم تەواو بوو، لە بێدەنگیی ئێوارەدا، لە باخچەی بەردەمی ماڵەکەمدا لەگەڵ خۆشەویستەکەمدا، یا لەگەڵ منداڵەکانمدا، دادەنیشم و گوێ لە هەناسەکانی سروشت دەگرم، ئەوسا گۆرانییەک لە ناخمەوە بەرز دەبێتەوە، گۆرانییەک کە پڕ بەدڵ حەز بەبیستنی دەکەم، گۆرانییەک کە لە بارەی داهاتووی مرۆڤایەتییەوەیە: "ئێوە، ئەی ملیۆنان لە خەڵک لە ئامێزتان دەگرم و پڕ بە فراوانیی ئەم دنیایە ماچتان دەکەم!" پڕ بەدڵ و لە ناخەوە دەخوازم ئەم ژیانە فێر ببێت مافەکانی خۆی بپارێزێت، ئەو گیانە پڕ ترسانە بگۆڕێت کە ڕێ دەدەن بۆمباکان بتەقنەوە. ئەو گیانانەی کە تەنیا لەبەرئەوەی ژیان لە دەستیان هەڵهاتووە، ئەو کارە دەکەن. کوڕە بچکۆلەکەم لە ئامێز دەگرم، کاتێک لێم دەپرسێت: "بابە، خۆر ئاوا بوو، چ ڕێیەکی گرتووەتە بەر؟ ئاخۆ بەم زووانە هەڵدێتەوە یا؟" منیش پێی دەڵێم: "ئا، کوڕی خۆم، بەم زووانە دەگەڕێتەوە و گەرممان دەکاتەوە."

گەیشتمە کۆتاییی وتەکەم بۆ تۆ، گرگن! بێگومان دەمتوانی بەردەوام بم، بەڵام ئەگەر بەوریایی و سەرراستییەوە ئەم وتەیەت خوێندبێتەوە، ئەوا

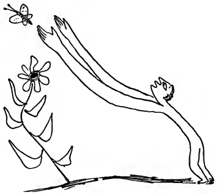

تاسە و ئارەزوو

تەنانەت لەو جێیانەیشدا کە من پێشانم نەداویت پیاوە بنەمۆمەکەی ناخی خۆت دەدۆزیتەوە، چونکە هەموو کات هەر هەمان شتە کە بیرە بچووکەکان و هەڵسوکەوتەکانت لێ تێک دەدات.

هەرچییەک بەرانبەر بە من کردووتە، هەرچییەک لە داهاتوودا بەرانبەر بە من دەیکەیت، گرینگ نییە بە بلیمەت ناوم دەبەیت یا فڕێم دەدەیتە یەکێک لە دینگەکانەوە، گرینگ نییە، مینا ڕزگارکەرێک، شانازیم پێوە بکەیت یا وەک سیخورێک ئازار و ئەشکەنجەم بدەیت و هەڵم بواسیت، درەنگ یا زوو، پێداویستییەکان ناچارت دەکەن لەوە تێ بگەیت کە من یاساکانی ژیانی زیندووم دۆزیوەتەوە و کەرەستەیەکی وام پێ بەخشیویت کە بتوانیت بەهۆشیارییەوە ژیانی خۆت بەڕێوە ببەیت. بەجۆرێک کە هەتا هەنووکەیش تەنیا توانیوتە ئامێرەکان بەڕێوە بەریت. من ئەندازیارێکی دڵسۆزی ڕێکخراوەکەت بووم، نەوەکانی داهاتوو جێپێیەکانی من هەڵدەگرن و دەبن بە ئەندازیاری دڵسۆز و کارامەی سروشتی ئینسانی. من دەرگەم لەسەر ئەو ژیانە بێ سنوور و بەرفراوانەی دەروونت، لەسەر سروشتی گەردوونیت، ئاوەڵا کردووە. ئەمەیش بۆ من گەورەترین پاداشتێکە پێم درابێت.

بۆ خونخوارەکان، زاڵمەکان، هیچوپووچ و قەشمەرەکان. بۆ سیسارک و کەمتیارەکان پەیڤی ئەم حیکمەتە دەڵێمەوە: "من تۆوی بەبرشتی پەیڤە پیرۆزەکانم لەم دنیایەدا چاندووە لە کاتێکدا دەمێکە درەختەکان وشک هەڵاتوون و بەندەن و کێوەکان هەرەسیان هێناوە، لە کاتێکدا دەمێکە پاشا خاوەن شکۆکان، مینا تۆوی گەڵا وشکەکان، کەوتوونەتە دەم با، لەگەڵ هەر تۆفانێکدا هەزاران کەشتی دێن و پەیڤەکانی من هەڵدەگرن:

"داهاتوو هی منە!"

فەرهەنگۆک

سەدەم: هۆ، سەبەب.

پچەک: کەمێک، نەختێک.

پەردەک: مەتەڵ.

تەڤلەهەڤ: تێکەڵ پێکەڵ، تێک هەڵشێلدراو.

ژنکۆک: ژنی بێ ناونیشان، بەرانبەری بۆرەپیاو.

مینا: وەک، وەکو.

تەوقەنە: تەوقەن، بەرزترین جێ.

باهۆز: گەردەلوول، گێژەڵووکە.

کەلاش: جەندەکی حەیوانی مردراوەبوو.

دینگە: شێتخانە.

تابگە: جێگەی لەنگەرگرتنی گەمی و بەلەم و کەڵەک.

خاما: کچی عازەب.

کۆڵەمستانێ: ملاکەمە.

هەژەند: بەڵای لە ڕادەبەدەر.

گلۆڤەر: هەسارە، کوکب.

بزاڤ: جووڵە، جووڵانەوە.

دۆزەوە: لە دۆزینەوەوە، بۆ هەر بەرەنجامێک کە لە نەبوونەوە هاتبێتە بوون.

زیندە: بەشە پێکهێنەری هەرە بچووک لە بوونەوەردا.

ڕاژەکردن: مانا لێکدانەوە.

تەکووزی: ڕێکوپێکی، دوزەنە.

پلوپا: هەوڵ و تەقەلا.

جڤین: کۆبوونەوە.

چاوەقووڵکە: چاوەقووڵە، تاعون.
دۆز: مەبەست لە ژیاندا.
گووتەن: مەنتیق، لۆجیک.
پلازمۆگێنی: جەنەتیکی پلازما.
پۆلیگامی: فرە ژنە.

ئەم کتێبە لە زمانی سوێدییەوە، سەرەڕای پێداچوونەوە و بەراوردکردن لەگەڵ وەرگێڕانە ئینگلیزییەکەیدا، وەرگێڕدراوە.

بڕوانە:

Lyssna, Lille Man
Tal till den lille mannen
av Wilhelm Reich
Illustrerad av William Steig
Översättning av Barry Karlsson

هەروەها بڕوانە:

Wilhelm Reich
Listen, Little Man
Translated by Ralph Manheim
with lllustrations by William Steig